

Masteroppgave

NTNU
Norges teknisk-naturvitenskapelige
universitet
Fakultet for samfunnsvitenskap og
teknologiledelse
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Bår Frislid Sveinhaug

Olje for enhver pris?

En casestudie av Kinas rolle i Sudan-konflikten

Masteroppgave i statsvitenskap

Trondheim, juni 2013

Olje for enhver pris?

En casestudie av Kinas rolle i Sudan-konflikten

Bår Frislid Sveinhaug

Masteroppgave i statsvitenskap
Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse
Institutt for sosiologi og statsvitenskap
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)
Juni 2013

"Forretning er forretning. Vi prøver å skille politikk og forretning.¹"

---

¹ Kinas tidligere vise-utenriksminister Zhou Wenzhong om Kinas engasjement i Afrika (Kuo, Barber, Yuhua & Wheeler 2011:3).

Forord

Arbeidet med masteren har vært et langvarig prosjekt. Gjennom interessante problemstillinger og en ny vitenskapelig dybde i forhold til tidligere studier, har det vært en svært lærerik og utfordrende prosess, hvor jeg har beveget meg inn på et felt i utenrikspolitikken jeg har hatt lite erfaring med fra tidligere. Selv om arbeidet har hatt en individuell karakter er det en håndfull personer som fortjener takk for ulike bidrag.

Jeg vil først takke min veileder Per Marius Frost-Nielsen for faglige, metodiske og teoretiske innspill, samt stor frihet til å forme oppgaven som jeg har ønsket. Videre kom også seminargruppen min med gode innspill opp mot metode og teori. Sist, men ikke minst fortjener mine medstudenter i kull 19 takk for mange ikke-faglige avbrekk fra lesing og skriving.

Selv om jeg har fått flere bidrag fra andre i prosessen, er alle feil og mangler ved oppgaven mitt ansvar alene.

Bår Frislid Sveinhaus

Trondheim, juni 2013

Innhold

Forord	III
Innhold	IV
Figurer og tabeller	V
Forkortelser	VI
1. Innledning	1
1.1 Problemstilling	4
1.2 Metode.....	5
1.2.1 Metodologi.....	5
1.2.2 Metode	7
1.2.3 Kilder og datainnsamling	8
1.3 Oppgavens struktur.....	10
2. Teori	11
2.1 Realismen	11
2.1.1 Grunnleggende antakelser i realismen.....	12
2.1.2 Klassisk realisme	13
2.1.3 Strukturell realisme	14
2.1.4 Nyklassisk realisme	18
2.1.5 Maktbalanse og balansering	20
2.2 Liberalismen.....	23
2.2.1 Grunnleggende antakelser i liberalismen.....	24
2.2.2 Liberalismens hovedretninger	25
2.2.3 Liberalismen som en internasjonal politisk teori	26
2.3 Oppsummering av hypotesene	30
3. Empiri	31
3.1 Kinesisk utenrikspolitikk.....	31
3.1.1 Deng Xiaoping og åpningen mot verden	32
3.1.2 2000-tallet: Økt deltakelse, større interesser	33
3.2 Den avhengige variabelen: Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten	34
3.2.1 Kinas Afrika-modell.....	34
3.2.2 Sudans-konflikten	38
3.2.3 Kinas rolle	41
3.3 Empirisk kartlegging av de uavhengige variablene.....	45
3.3.1 Økning av innflytelsessfæren.....	45
3.3.2 Balansering mot USAs dominans på oljemarkedet	47

3.3.3 Diversifisering av oljeforsyningen	51
3.3.4 Kinesiske oljeselskapers innflytelse.....	55
3.3.5 Sudan som prestisjeprosjekt for Beijing.....	60
4. Analyse	64
4.1 Analyse av studiens hypoteser.....	64
4.1.1 Økning av innflytelsessfæren (H1)	64
4.1.2 Balansering mot USAs dominans på oljemarkedet (H2).....	66
4.1.3 Diversifisering av oljeforsyningen (H3).....	68
4.1.4 Kinesiske oljeselskapers innflytelse (H4).....	70
4.1.5 Sudan som prestisjeprosjekt for Beijing (H5).....	73
4.2 Samlet analyse	75
4.3 Kinas rolle i Sudan i kontekst av kinesisk utenrikspolitikk.....	79
5. Avslutning	82
5.1 Studiens fremgangsmåte og funn	82
5.2 Studiens begrensninger og videre forskning	84
5.3 Epilog	85
6. Litteraturliste.....	86

Figurer og tabeller

Figur 1: Handel mellom Kina og afrikanske land i milliarder dollar per år mellom 1995 og 2010.....	35
Figur 2: Kart over Sudan og Sør-Sudan.	39
Figur 3: Sudans våpenimport fra 1997 til 2010.....	43
Figur 4: Kinas og USAs militære kapasitet i 2010.....	50
Figur 5: Kinas oljeimport i antall tusen fat per dag, fra 2011	51
Figur 6: Oversikt over sjøveien fra Afrika og Midtøsten til Kina	53
Figur 7: Kinesiske oljeselskapers eierskap i Sudan.....	59
Figur 8: Oljeeksport fra Sudan og Sør-Sudan i 2011.	61
Figur 9: Sudans eksport og import i 2010	62
Tabell 1: Oppsummering av hypotesene	30
Tabell 2: Resultatene fra den analytiske vurderingen av hypotesene.....	75

Forkortelser

ASEAN	Sammenslutningen av Sørøstasiatiske Stater
AU	Den Afrikanske Union
CDB	Kinas Utviklingsbank
CNOOC	Chinese National Offshore Oil Company
CNPC	China National Petroleum Corporation
CPA	Comprehensive Peace Agreement
ExIm	Kinas Eksport-Import Bank
FDI	Utenlands direkteinvesteringer
FN	De Forente Nasjoner
FOCAC	Forumet for kinesisk-afrikansk samarbeid
NCP	Nasjonalt Kongressparti
OPEC	Organisasjonen av oljeeksporterende land
PDOC	Petrodar Operating Company
Sinopec	China Petroleum Chemical Corporation
SPLM	Det sudanske folks frigjøringsbevegelse
WTO	Verdens Handelsorganisasjon

1. Innledning

Mao Zedong la i 1947 ned Kinas fem prinsipper for fredelig sameksistens, som er: gjensidig respekt for suverenitet og territoriell integritet, gjensidig ikke-aggresjon, ikke-innblanding i staters interne saker, lik gevinst og fredelig sameksistens (Nathan & Scobell 2012:27-28). Prinsippene ble i flere tiår fulgt til punkt og prikke, men etter opprøret på den himmelske freds plass i 1989 viste Kina en økende vilje til å åpne seg for omverdenen og spille en rolle i internasjonale institusjoner (Ibid:20). Endringene i utenrikspolitikken har skjedd gradvis gjennom økende bilateral og multilateral aktivitet, investeringer utenfor egen innflytelsessone og bidrag til De Forente Nasjoners (FN) operasjoner (Wang 2005:40; Zheng & Zhang 2012:31). Dette har gjort at Kina nå har en global tilstedeværelse som for bare to tiår siden var utenkelig.

Til tross for utviklingen har Kina alltid holdt fast på sine fem grunnleggende utenrikspolitiske prinsipper, noe som har gjort at de har opplevd mye motstand ettersom de ikke har reagert mot stater hvor befolkningen undertrykkes og menneskerettighetene brytes. Vanligvis har Beijing alltid støttet den til en hver tid sittende maktshaveren, uavhengig av popularitet, ideologi og behandling av befolkningen. Denne politikken har en rekke årsaker, men helt sentralt ligger Kinas frykt for opprør hjemme (Zhengyu & Taylor 2012:10). Hvis de stadig støtter opprør i andre land kan dette føre til at flere minoritetsgrupper som ønsker selvstendighet vil prøve det samme i Kina. Selv om Kina ikke står overfor en utfordring i forhold til en revolusjon mot regimet, er dette også en faktor som må tas med i beregningen. Når den arabiske våren tok til i styrke ble det utplassert ekstra politistyrker i Kinas storbyer for å slå ned på eventuelle opprørere, noe som viser hvor viktig stabilitet er i Kina. Disse faktorene har sammen med økonomiske egeninteresser ført til at Kina alltid har valgt å støtte statslederne. Beijing vil tjene på å ha så gode relasjoner som mulig til lederne som de handler med, ettersom det å støtte "feil" part i en konflikt kan få store konsekvenser i ettertid.

De siste årene har Kina vist en økende pragmatisme i slike konflikter. I Libya var støtten overbærende til Gaddafis regime, selv lenge etter at den vestlige verden fordømte hans handlinger, men når tyngdepunktet i konflikten endret seg begynte kineserne sakte, men sikkert å nærme seg opprørerne. Kina forsvarte lenge sitt syn på Darfur-konflikten med at vestens ønske om intervensjon hadde bakgrunn i hegemonisme, men når den Afrikanske Union (AU) og Sudans naboland talte for intervensjon kunne ikke lenger Kina vinkle det som et vestlig inngrep (Steinvig 2009:11). Carlson (2004) argumenterer for at Kina har fått et noe mykere syn på intervensjon ved at de nå aksepterer utenlandsk intervensjon, om vertslandet

og FN samtykker, samt at alle andre virkemidler har blitt prøvd først.

Wang Yizhou betegner Kinas nåværende utenrikspolitikk som kreativt engasjement (creative involvement), hvor Kina i større grad ser nye veier for å løse konflikter, men fortsatt holder seg til sine prinsipper (Beijing Review 2012). Kinas enorme investeringer i Afrika, Midtøsten og Sør-Amerika forklares ofte som rent økonomisk motiverte. Xi Jinpings regime har flagget økonomisk utvikling og felles nytte høyt. Dette reflekteres i faglitteraturen, hvor de økonomiske motivene ofte brukes som forklaringsfaktor fremfor de politiske. Kina har fått ros av en rekke afrikanske ledere for at de ikke legger seg opp i indre anliggende, men de siste årene har Beijing blitt utfordret på dette området. Kinesiske selskaper har investert store summer i ustabile regimer og "rough states", stater som karakteriseres av mye uro i form av politiske, religiøse og etniske konflikter. Flere av disse statene kan karakteriseres som tikkende bomber, som det kun er et spørsmål om tid før går av, i form av krig, borgerkrig eller folkemord.

“Ettersom Kina har ankommet regionen sent, og har mindre å tilby økonomisk og teknologisk enn USA, Russland, Japan og Europa, har de måttet gå etter marginale og risikable markeder som Iran, Irak og Sudan, hvor ingen andre kan eller vil gå, hvor de forsyner kunder ingen andre vil betjene med varer ingen andre vil selge.” (Zhu 2009:172).

Sudan har vært en av Kinas viktigste afrikanske samarbeidspartnere de siste årene. Helt siden 60-tallet har Kina hatt tette bånd til landet, som da var under kommunistisk kontroll. Utover 90-tallet ble Sudan et av landene Kina først våget å investere i, og har etter hvert blitt et pilotprosjekt for Kina i Afrika (Ziegler 2006:16; Sutter 2008:376). Statseide kinesiske selskaper har investert enorme summer i å ruste opp infrastruktur, gitt lån i bytte mot olje og bygget opp landets oljestruktur, så og si fra bunnen av (Ibid.). Fra 2003 til i dag har flere utviklingstrekk i Sudan gjort at Kinas prinsipielle standpunkter har blitt satt på prøve. Ut ifra den etablerte kunnskapen om kinesisk utenrikspolitikk kunne vi forvente at de ville stå på sidelinjen, observere og oppfordre til en fredelig løsning, ettersom ikke-innblanding i andre staters anliggende er et nedfelt prinsipp. Slik utspilte ikke konflikten seg. Ikke bare var Kina en av statene som var involvert i fredsforhandlingene mellom partene, de solgte våpnene Sudan brukte mot Sør-Sudan, og aller viktigst, de kinesiske oljeselskaperenes oljestruktur var et av de største stridsspørsmålene i konflikten. Ikke bare var Kina involvert, de *var* også konflikten.

Kinas konfusianske kultur brukes ofte som en forklaringsfaktor på landets

utenrikspolitikk, og det hevdes ofte at denne har gjort at Kina har ført en unik politikk. Wang (2011:181) avfeier denne påstanden, og hevder at Kina alltid har handlet som andre stormakter, ved å forsvare seg når de er svake og hevde seg mer internasjonalt når de vokser. Bortsett fra noen få unntak har Kina siden 1990 hatt en jevn utvikling i utenrikspolitikken, som har gått ut på mer handel, deltakelse i internasjonale institusjoner og økt vekt på bilaterale samarbeid (Wang 2005:22). Kinas realpolitikk har ifølge Wang (2011:181) rot i systemet, ikke i kulturen. De siste årene har det kinesiske regimet vist stadig flere tegn på at de driver mer stormaktspolitikk enn det det lenge har vært antatt. Ikke-vetoet om flyforbuds-sonen i Libya, store bidrag til FNs fredsbevarende styrker, innsatsen mot pirater i Adenbukta og engasjement i flere fredsforhandlinger gir et bilde av at Kina allerede er på vei bort fra den tidligere doktrinen, som sa at landet ikke skulle spille en deltakende rolle i det internasjonale samfunn. Under Hu Jintao har frekvensen på endringene vært høyere enn tidligere, våren 2013 overtok Xi Jinping som president. Xi har allerede indikert at han vil bygge stabile og positive forhold til andre stormakter. Dette er en av flere endringer som gjør det ekstra interessant å undersøke Kinas utenrikspolitiske linje de siste årene. De erfaringene Kina har høstet fra sitt engasjement i Afrika kan også bidra til å endre kinesisk utenrikspolitikk de neste årene, ettersom ikke-intervensjon ikke har klart å tjene deres interesser.

Kinas rolle i Sudan kan markere et brudd med landets tidligere utenrikspolitiske praksis. Kina, som tradisjonelt støtter stabilitet, inntok denne gang en aktiv rolle i en konflikt, og opererte både som våpenhandler, fredsmekler, støttespiller og investor – på begge sider! Samtidig utgjorde de kinesiske oljeselskaperes ressurser og infrastruktur kjernen i et av konfliktens mest betente stridsspørsmål. I lys av Beijings rolle i Sudan er det betimelig å stille seg spørsmålet om det etablerte synet på Kinas utenrikspolitiske praksis er utdatert, og om Kina er i ferd med å gå inn i en ny fase, hvor de er forberedt på å involvere seg sterkere i stater hvor de har interesser. Dette ligner på måten de vestlige stormaktene har agert i stater hvor de har interesser i, som tidligere har valgt å overse grove menneskerettighetsbrudd og brutale regimer på grunn av at de har hatt interesser der. Libya før 2011 er et eksempel på dette. Vestlige stater som Frankrike og USA hadde hatt relativt stødige forhold til Gaddafis regime i flere tiår, til tross for hans styresett. Samtidig har vi sett at det har blitt slått hardere ned på stater hvor vestmaktene ikke har hatt substansielle interesser. De har til dels opptrådt mer pragmatisk mot stater de har interesser i, og mer prinsipporientert mot stater de ikke har interesser i.

Våren 2013 har det skjedd ytterligere utviklinger i konflikten mellom Sudan og Sør-Sudan som gjør det enda mer interessant å undersøke Kinas rolle i konflikten. Det er fare for

at konflikten mellom partene kan nå nye høyder ved at Sudan stenger oljeeksporten fra Sør-Sudan for godt, noe som kan gjøre at Kina igjen må involvere i konflikten mellom de to statene.

1.1 Problemstilling

Formålet med denne studien er å undersøke Kinas rolle i Sudan, og finne ut hva som gjorde at de valgte å innta en aktiv rolle akkurat i dette landet. Ved å studere Kinas Sudan-engasjement i detalj vil vi kunne se hvilke faktorer som kan ha ført til at Kina valgte å gå bort fra sine prinsipper og hva som gjør tilfellet i Sudan spesielt. Kort kan studiens forskningsambisjon beskrives slik:

Hva kan forklare Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten?

Oppgaven fokuserer på én case i Kinas Afrikapolitikk og energipolitikk. Ettersom kinesisk utenrikspolitikk er vidt forskjellig mot ulike regioner er det hensiktsmessig å ikke blande kortene mellom disse, samtidig er det grunnleggende elementer i utenrikspolitikken som må under lupen. Fokuset vil ligge på Sudan som case, i analysedelen vil funnene fra Sudan kobles opp mot den bredere utenrikspolitikken. Studien er tross alt av kinesisk utenrikspolitikk, og vil i så måte ha potensiale til å bidra med kunnskap om Kinas utenrikspolitikk bredere sett, ikke bare om tilfellet Sudan. Kinas geopolitiske omgivelser beskrives ofte som fire ringer. Den første ringen er områdene Kina mener de har krav på², den andre er Kinas nære naboer³, den tredje består av nærliggende regionale systemer hvor Kina spiller en viktig rolle⁴, mens den fjerde ringen består av resten av verden⁵ (Nathan & Scobell 2012:6-7). Relasjonene mot landene i den fjerde ringen har primært omfattet energiresurser, markeder, investeringsmuligheter, diplomatisk støtte i Taiwan og Tibet-konfliktene og støtte i internasjonale institusjoner (Ibid:7). Mange av landene Kina samhandler med i den fjerde ringen er svake stater, som er preget av både interne og eksterne konflikter. Disse landene kan fremstå som minefelt for Kina, samtidig har Hu Jintao brukt mye tid på å utvikle ulike samarbeid med flere av disse regionene, spesielt i form av multilaterale organisasjoner. Ved siden av å være en case i regional politikk, er Sudan også en case i den utenrikspolitiske energipolitikken, som ofte

---

² Fastlands-Kina, Taiwan og store deler av Øst- og Sørkinahavet (Nathan & Scobell 2012:3-4).

³ Dette er totalt 20 land, av disse er ni ustabile regimer, mens fem av landene er blant de 15 største statene i verden (Ibid:4). Kina har også kriget med fem av naboene (Ibid.).

⁴ Nordøst-Asia, Oseania, fastlands Sørøst-Asia, maritime Sørøst-Asia, Sør-Asia og Sentral-Asia (Ibid.).

⁵ Resten av verden, hvor Kina først har involvert seg betraktelig siden slutten av 90-tallet (Ibid:6-7).

omtales som oljediplomati. Utover 2000-tallet har Kina målrettet brukt utenrikspolitikken til å fylle sitt økende behov for olje, og har bygget bilaterale og multilaterale bånd som på lang sikt skal løse energiutfordringene landet står overfor. Kinas Afrikapolitikk og utadrettede oljepolitikk er tett knyttet sammen, ettersom flere av Kinas største importkilder er afrikanske land (U.S. Energy Information Administration 2012a:9). Kina rolle i Sudan er særdeles interessant som en case i Kinas energipolitikk, ettersom dette er et av landene hvor de har gjort størst investeringer i. Kina har de siste årene stått for en tredjedel av den økte etterspørselen for olje globalt, og etter hvert som landets vekst fortsetter vil behovet for olje fortsette å øke (Financial Times 2012). Kina driver en diversifiseringspolitikk hvor de handler olje med en rekke ulike stater, slik at de er mindre utsatt for konflikter og andre komplikasjoner. Saudi-Arabia er det landet Beijing importerer mest olje fra, men kun 19 prosent av den totale importen kommer fra Riyadh (U.S. Energy Information Administration 2012a:9).

1.2 Metode

I dette underkapittelet vil jeg først redegjøre for det metodologiske og metodiske grunnlaget for oppgaven, før jeg greier ut om kildebruk og datainnsamling.

1.2.1 Metodologi

Det finnes flere ulike perspektiver som brukes i samfunnsvitenskapen, og de fleste vil kunne defineres i et av de to epistemologiske grunnsynene naturalismen og konstruktivismen⁶.

Naturalismen tar utgangspunkt i at forskningen bør ha generell kunnskap som mål, ikke spesifikk (Moses & Knutsen 2007:9). Det finnes én virkelig verden der ute, og det er opp til forskeren å avdekke denne, ettersom den eksisterer uavhengig av vår oppfatning (Ibid.8). Ved observasjon av et gitt fenomen kan forskeren avsløre mønstre og generaliteter, og få adgang til den virkelige verden (Ibid.). Naturalistene anerkjenner viktigheten av logiske mønstre og fornuft, men det er alene ikke nok for å bekrefte at noe er ekte. Det at forskeren har observert fenomenet er nødvendig for at det skal kunne defineres som ekte (Ibid.). Eksperimenter hvor man kan teste relevante variabler kontrollert er å fortrekke (Ibid.:51-52). Hvis det ikke er mulig å gjennomføre er henholdsvis statistiske metoder som kontrollerer for tredjevariabler, komparative metoder som kontrollerer for tredjevariabler, historiske metode og casestudier best egnet (Ibid.).

---

⁶ De to retningene har mange navn. Naturalisme omtales ofte som positivisme, mens konstruktivisme også kalles for hermeneutiske syn.

Konstruktivismen viker fra naturalismen på de fleste viktige punkter. Konstruktivistene skiller mellom én naturlig og et uendelig antall sosiale verdener (Ibid:10). Den virkelige verden er begravet under utallige lag med individuelle, kulturelle og andre kontekstuelle faktorer, som gjør at hvert individ ikke har et objektivt bilde av den virkelige verden (Ibid.). Dermed ser vi verden i vår egen definerte virkelighet. I dette perspektivet finnes det ikke én virkelig verden menneskene kan se, ettersom vi alle er et produkt av våre omgivelser. Faktorer som rase, alder og sosioøkonomisk bakgrunn preger vår oppfatning av verden, og vil reflekteres i våre observasjoner (Ibid.). Konstruktivistene ser at kontekstuelle faktorer og menneskets karakteristikk, for eksempel intelligens og evne til refleksjon, gjør at ulike individer opplever verden forskjellig. Naturalistene hevder derimot at mennesker opplever verden og bearbeider inntrykkene på en gitt måte. I likhet med naturalistene ser konstruktivistene på opplevelser og fornuft som viktige redskaper, men viker fra naturalistene ved å mene at kontekstuelle faktorer vil påvirke opplevelser og fornuft. Derfor vil verken erfaring eller fornuft være objektive informasjonskilder. I motsetning til naturalistene har ikke konstruktivistene generell kunnskap som hovedmål med forskningen, men er langt mer ivrige på å lære om det spesielle, for eksempel ved én enkelt case. Selv kunnskap som ikke kan generaliseres har verdi, ettersom viktigheten ligger i å forstå aktørenes handlinger ut ifra konteksten, og innse at det kan være flere måter å forstå på.

Oppsummert kan vi si at naturalistene har som mål å finne mønstre og regulariteter i den virkelige verden, mens konstruktivistene har samme målsetning i den sosiale verden (Ibid:48, 199). Selv om de to metodologiske retningene ofte fremstilles som to motstridende leire, vil jeg prøve den mer pragmatiske tilnærmingen som Moses & Knutsen (Ibid:7) anbefaler. Heller enn to leire, tenk på de to metodologiene som hver sin ende av et gitt metodologisk kontinuum⁷ (Ibid.). Denne oppgaven vil nyttiggjøre seg av begge de to metodologiene. Empiri-kapittelet vil ha sterke naturalistiske innslag, ettersom jeg i det kapittelet vil anta at det finnes mønstre i staters utenrikspolitikk, og søke etter disse gjennom å generere og teste hypoteser ved hjelp av relevant teori. Hypotesetesting kommer fra den naturalistiske tradisjonen, men vil generelt være behjelpelig, ettersom det gir forskningen et klart fokus gjennom å forbinde teori, empiri og analyse rundt de samme punktene. Samtidig har oppgaven sterke konstruktivistiske innslag, ettersom årsaksforklaringene etableres gjennom en inngående kjennskap til casen og kontekstuelle faktorer, ikke tredjevariabler. Den samlede analysen bærer preg av fortolkning og en konstruktivistisk virkelighetsforståelse,

---

⁷ Det er verdt å legge til at konstruktivistene er en mer heterogen gruppe enn naturalistene. Oppfatningene innad i denne leiren er mer spredt enn hos naturalistene (Moses & Knutsen 2007:197).

hvor kjennskap til casen er essensielt.

1.2.2 Metode

Denne studien har som formål å undersøke en prosess i et relativt kort og avgrenset tidsperspektiv. Fokuset vil ligge på Kina som aktør i Sudan-konflikten, primært fra 2003⁸ til våren 2013. Ut ifra studiens formål og karakteristikker vil det være mest passende å gjøre en casestudie, ettersom metoden er spesielt egnet til forskningsspørsmål som skal forklare hvorfor eller hvordan noe skjedde, og hendelser av nåtidig karakter (Yin 2003:1, 5). Studien kan kategoriseres innenfor det Yin (Ibid.) betegner som en forklarende casestudie, som har som mål å forklare hvorfor noe bestemt skjedde og hvilke konsekvenser hendelsen kan få. Valget av Kinas engasjement i Sudan som case er det Seawright & Gerring (2008:301-2) definerer som ekstremt casevalg, som går ut på å velge en case som viker fra det vanlige, og som vil være utforskende og forklarende.

Yin (2003:13) definerer casestudien som "en empirisk undersøkelse av et nåtidig fenomen i sin virkelige kontekst, spesielt når grensene mellom fenomenet og konteksten ikke er klart synlige". Videre beskriver Yin (Ibid.) casestudien som en metode som undersøker en situasjon hvor det er mange interessante variabler, hvor man avhenger av en rekke ulike kilder og hvor teoretiske hypoteser guider datainnsamlingen og analysen. Casestudiens fremste styrke er nærheten forskeren får til casen, og at han dermed får et detaljert og komplett bilde (Ljiphart 1971:691; Gerring 2004:348). Ifølge George & Bennett (2005:19) har casestudien fire fortrinn over andre metoder: høy konseptuell validitet, generering av nye hypoteser, muligheten til å undersøke kausalmekanismers rolle i ulike kontekster og kausal kompleksitet. I større grad enn andre metoder egner casestudien seg til å studere komplekse forhold (Moses & Knutsen 2007:139).

Casestudien er rangert nederst i naturalistenes metodehierarki, hovedsakelig på grunn av den svake generaliserbarheten (Ibid:140). Ljiphart (1971:961) sier at én enkelt case verken kan være basisen for en valid generalisering eller grunnlaget for å avvise en eksisterende generalisering. Yin (2003:10) argumenterer for at casestudier ikke kan brukes til å generalisere til utvalg, men at de kan brukes til å generalisere til teori, noe casestudier ofte har som formål å gjøre (Ibid.; Moses & Knutsen 2007:139). Funnene i denne oppgaven kan avdekke mønstre og mekanismer som kan ha verdi for Kinas generelle Afrikapolitikk og den utadrettede energipolitikken.

---

⁸ Konflikten i Darfur tiltok i styrke i 2003. Før det hadde Kina en minimal rolle i sudanske forhold.

Innenfor konstruktivismen er casestudien en mer nyttig metode enn i naturalismen, ettersom kontekst og årsaksforhold vektlegges i større grad. I et konstruktivistisk syn vil denne studien være et nyttig bidrag til å studere årsaksforholdene i en spesiell kontekst, mens det for naturalistene er mer interessant med studier som gir generell kunnskap om internasjonal politikk. Denne studien har primært som formål å generere kunnskap om denne casen, men vil også kunne gi oss mer kunnskap om Kinas utenrikspolitikk. Hensikten i konstruktivismen er å forstå årsaksforklaringen i en spesifikk kontekst (George & Bennett 2005:19). Ved å gjøre detaljerte undersøkelser av årsaksforklaringene vil studien få høy intern validitet (Ibid.). Med en slik spesifikk tilnærming som har som formål å opparbeide kunnskap om et fenomen, får man god innsikt i når en variabel har påvirkning, men kan i mindre grad si noe om hvor mye en variabel hadde å si (Ibid:25). I denne casen kan vi dermed få svar på akkurat når enkelte variabler gjorde seg gjeldende, enten i et tidsrom eller i en spesiell kontekst, men kan i mindre grad fortelle akkurat hvor mye en variabel hadde å si, som statistiske metoder gir muligheten til.

1.2.3 Kilder og datainnsamling

Datainnsamlingsprosessen for casestudier er mer kompleks enn for andre forskningsmetoder (Yin 2003:106). Denne kompleksiteten kommer i stor grad av de mange mulighetene casestudien tilbyr (Ibid.). En av casestudiens fortrinn er muligheten forskeren har til å benytte et mangfold av kilder. Mens andre metoder ofte må begrense seg til visse kilder, kan man med casestudier basere studiene på ulike former for kilder som dokumenter, observasjon og intervjuer. Yin (Ibid:97-99) legger ned bruk av et mangfold kilder som et prinsipp for datainnsamling, både fordi resultatene vil være mer overbevisende med et bredt kildegrunnlag og fordi det gir studien bedre validitet. Ved å bruke flere ulike kildetyper for en studie konstrueres høy validitet (Ibid:106). Jeg har basert datainnsamlingen på de fire prinsippene Yin (Ibid:137) bruker for datainnsamling: (i) alle kildene brukes fullstendig, slik at man ikke overser empiri, (ii) i den grad det er mulig behandles konkurrerende forklaringsforslag, (iii) analysen konsentreres om det viktigste i casestudien og (iv) forskeren bruker egen innsikt og kunnskap til casen aktivt.

Denne studien prøver å redusere svakhetene i kildegrunnlaget ved å ta utgangspunkt i teori, og teste disse forventningene gjennom utformingen av hypoteser. I det neste kapittelet utleder jeg hypoteser fra de teoretiske analysene, som hjelper til med å konsentrere datainnsamlingen rundt relevant empiri. Teorien og de empiriske funnene vil så fokusere analysen rundt de årsakssammenhengene som ut ifra de tidligere kapitlene vil være verdt å

undersøke. I analysen bruker jeg en trianguleringsstrategi som går ut på å binde sammen empiriske funn, indisier og de teoretiske antakelsene, for å utforme årsaksforklaringer som kan rekonstruere hvordan forløpet rundt problemstillingen kan ha foregått (Ibid:97-99).

Kildemessige betraktninger

Når man studerer et diktatur som Kina vil et mangfold av kilder være ekstra viktig, ettersom offisielle dokumenter, nyhetsartikler og vitenskapelige artikler kan bære preg av propaganda. Samtidig vil disse kunne gi et verdifullt innblikk i tenkemåten og ideene som preger nåtidens Kina. Det at jeg ikke behersker kinesisk begrenser utvalget av kilder noe, men mange kinesiske akademikere skriver på engelsk, og ikke minst oversettes mange av de viktigste artiklene på kinesisk til engelsk. Jeg har brukt litteratur fra kinesiske, vestlige og afrikanske kilder. Erfaringene har vist at stoffet fra kinesiske tidsskrifter og av kinesiske forfattere i liten grad har hatt en tydeligere agenda enn det øvrige stoffet. Alle forfattere vil ta med seg sine oppfatninger inn, og det kan skinne igjen på enkelte steder, men det har ikke vist seg å være noen merkbare forskjeller mellom de kinesiske og vestlige forfatterne. Det gjelder både de kinesiske forfatterne som er bosatt i vesten, og de som bor i Kina.

Mangfoldet av kilder har styrket oppgavens validitet, ettersom det er merkbare forskjeller mellom perspektivene som ligger til grunn for de vestlige, kinesiske og ikke minst rapportene på "bakken" fra Sudan. Ved å kun bruke vestlige kilder ville fokuset blitt for ensidig på olje, en felle mange vestlige journalister og akademikere har gått i (Brautigam 2011a:277-78). Samtidig er mange av de kinesiske perspektivene for naive og vennlige i forhold til Kinas engasjement⁹ (The New York Times 2012). I så måte har lokale rapporter fra frivillige organisasjoner og internasjonale tenketanker vært et viktig balanserende element for å få en riktig fremstilling. Møterapportene fra FNs Sikkerhetsråd og offisielle utenrikspolitiske dokumenter er primærkildene som brukes i oppgaven. De offisielle dokumentene og møtene fra FNs Sikkerhetsråd er begge preget av diplomatisk sjargong og ofte lite substans, derfor har også uttalelser fra kinesiske myndigheter i andre fora blitt en vel så viktig kilde. Dokumentene fra Sikkerhetsrådet kan allikevel defineres som primærkilder, ettersom de i denne studien brukes til å belyse resolusjonenes innhold og Kinas konkrete innvendinger mot disse. De brukes altså ikke som generaliseringer for Kinas synspunkt utenfor FNs Sikkerhetsråd, som ikke nødvendigvis er i samsvar med synspunktene som vises i Sikkerhetsrådet. I tillegg har jeg brukt fagartikler, bøker og avisartikler, som alle kan

---

⁹ Se for eksempel China Daily (2008).

klassifiseres som sekundærkilder.

1.3 Oppgavens struktur

Oppgaven er strukturert i fire kapitler etter innledningen. I kapittel to gjør jeg rede for de to teoretiske perspektivene som kan belyse oppgavens problemstilling, og underveis i kapitlet utformer jeg fem hypoteser i form av forklaringsforslag til forskningsspørsmålet. I kapittel tre kartlegger jeg det empiriske materialet for de ulike uavhengige variablene knyttet til hypotesene. I dette kapitlet vil jeg også først redegjøre kort for Kinas utenrikspolitikk, dernest kartlegger jeg den avhengige variabelen, som omfatter Kinas Afrika-modell, Sudan-konflikten og Kinas engasjement i Sudan. I det påfølgende analysekapitlet vil jeg analysere hypotesene fra kapittel to og empirien som ble kartlagt i kapittel tre, og undersøke om de empiriske funnene samsvarer med de teoretiske antakelsene. Først vil jeg analysere hver hypotese enkeltvis, deretter vil jeg ta de hypotesene som kom styrket ut av analysen og analysere disse samlet. I det siste kapitlet vil jeg oppsummere funnene, diskutere hva slags kunnskap studien har bidratt til og hvordan temaet kan utforskes videre.

2. Teori

I dette kapittelet vil jeg presentere to ulike teoretiske skoler, realismen og liberalismen. Realismen gir innsikt i staters egeninteresser, noe innledningen viste at Kina har lagt vekt på i Sudan i form av våpensalg og investeringer. Liberalismen gir innsikt i motivene som ligger bak samarbeid mellom stater, noe Kina også har gjort i Sudan ved å være fredsmekler og støttespiller. Jeg vil bruke de to teoriskolene som potensielle gjensidig utfyllende forklaringsforslag for Kinas engasjement i Sudan-konflikten. Først vil jeg redegjøre for de grunnleggende antakelsene som kjennetegner hver av de to teoriskolene, for så å gå nærmere inn på spesifikke teoretiske antagelsene som er relevante for casen. Jeg avleder fem hypoteser som bygger på de to ulike teoriene, henholdsvis tre fra realismen og to fra liberalismen. Hypotesene er potensielle forklaringsforslag på Kinas engasjement i Sudan.

Dette kapittelet danner grunnlaget for den empiriske kartleggingen og analysen som kommer i de to neste kapitlene, ved å foreslå ulike årsaksmekanismer og peke ut et sett variabler som kan forklare problemstillingen. Den teoretiske innsikten gjør det empiriske arbeidet lettere, ettersom teorien kan fortelle hvilken informasjon som er relevant, og hva som kan ses bort fra. Det er flere formål bak å bruke teorier. Teorier prøver ifølge Waltz (1979:6) å forklare lovmessigheter som man antar at eksisterer i virkeligheten. I seg selv kan de ikke forklare spesifikke fenomener, men de kan hjelpe med å sortere ut irrelevante variabler og fokusere på de relevante faktorene med forklaringskraft. Ved å utforske oppgavens problemstilling uten teorier ville jeg måttet utforsket enorme mengder empiri, uten å ha en veiviser til hva som er relevant og irrelevant. Oppsummert gir teorier potensielle forklaringer på hvordan Kina handler og hvorfor de gjør det, og de gir pekere på hva slags empiri som trengs for å teste hypotesene.

2.1 Realismen

I dette kapittelet vil jeg redegjøre for teoriretningen realismen, først ved å se på de grunnleggende antakelsene, deretter går jeg i detalj på klassisk, strukturell og nyklassisk realisme, før jeg til slutt greier ut om maktbalanse og balansering.

Realisme-skolens begynnelse trekkes ofte tilbake til Thucydides 550 år f.Kr., men Knutsen (2012:18) daterer teoriretningens begynnelse til 1420-årene, da Thucydides' verk Peloponneskrigen ble gjenoppdaget. Realismen har siden den gang utviklet seg på ulike måter, blant annet med rot i politisk praksis, som Niccolo Machiavelli er et prominent eksempel på (Ibid.). På veien frem til i dag har det sprunget frem flere underteorier, som har

blitt utviklet for å forklare nye problemstillinger og fenomener i det internasjonale systemet.

2.1.1 Grunnleggende antakelser i realismen

Snarere enn én enhetlig teori er realismen en skoleretning med en rekke underliggende teorier, som deler en noen definerende karakteristikk. Gilpin (1996:7-8) definerer tre grunnleggende antakelser i realismen: gruppetenkning, egoisme og maktsentrisme. Mennesker trenger en gruppetilhørighet for overlevelse, men denne tilhørigheten vil også øke sjansene for konflikt med andre grupper (Ibid.). I dagens verdensorden er stater den viktigste formen for grupper, som er ulike i form av sine kapabiliteter, men like i form av at de møter de samme utfordringene, primært sikkerhet og overlevelse. Forskjellen mellom sterke og svake stater ligger i hvilken grad de klarer å håndtere utfordringene de møter i det anarkiske systemet (Ibid.). Egeninteresse er den viktigste drivkraften bak politisk atferd, og har rot i menneskets natur, eller i den anarkiske strukturen i systemet, som strukturell realisme foreslår (Ibid.). Under enkelte forhold kan personer handle altruistisk, men i møte med egeninteressen vil sistnevnte seire (Ibid.). Makt¹⁰ er det viktigste aspektet i politikk fordi det er den ultimate garantien for å ivareta egeninteressen (Ibid.). I tusener av år har forskjeller i makt definert interaksjonene mellom mennesker og grupper (Ibid.).

Hvis et miljø preges av gruppetenkning, egoisme og maktsentrisme vil trolig det politiske liv bli konfliktfylt, om det ikke er en sentral autoritet til å håndheve orden (Wohlforth 2008:34). Systemet vil ha en anarkisk tilstand, hvor hver stat i utgangspunktet bestemmer over seg selv og i teorien kan gjøre som de vil. Ettersom aktørene ikke kjenner de andres intensjoner vil systemet preges av usikkerhet, og statene vil prioritere å styrke egen sikkerhet. I Machiavellis (2004:24) ord må man "ta alle menneskers ondskap som utgangspunkt, for denne vil komme til uttrykk hver gang anledningen byr seg". I et slikt miljø vil statens primære mål være overlevelse. Ettersom det ikke finnes en autoritet som styrer over statssystemet vil hver enkelt stat avhenge av seg selv for å overleve og oppnå andre mål (Dunne & Schmidt 2005:164). Hvis en stat føler seg truet bør den bygge opp sine egne kapabiliteter, primært militære, for å øke sin makt¹¹ (Ibid.).

De tre antakelsene Gilpin definerer som grunnleggende for realismen har en rekke viktige implikasjoner for hvordan en realist vil se på internasjonal politikk. Realisten vil se på de store aktørene, ettersom det er de som sitter med makten (Wohlforth 2008:33). Gruppens

---

¹⁰ Makt defineres som de materielle ressursene som en stat har tilgjengelig (Zakaria 1998:19).

¹¹ Dette greies det ut om i punkt 2.1.5 om maktbalanse.

kollektive interesser¹² vil være et sentralt utgangspunkt for politikken som føres, og vil være viktigere enn universelle moralske og etiske prinsipper (Ibid.). Realister vil møte enhver utenrikspolitikk som ikke er basert på egne interesser med skepsis, og vil prøve å se bak retorikken for å avdekke de bakenforliggende realitetene (Ibid.).

Tradisjonelt ser realismen utelukkende på staters posisjon i systemet, og ignorerer alle særtrekkene som ikke sier noe om statens makt (Waltz 1986:71, 94). Om en gitt stat er demokratisk eller autoritær, ideologisk eller pragmatisk, religiøs eller sekulær er irrelevant, ettersom det er posisjonen i systemet som er den avgjørende faktoren for hva slags atferd staten vil vise (Ibid.).

2.1.2 Klassisk realisme

Klassisk realisme har tatt lærdom av praktisk politikk og overført erfaringene til generelle teorier (Wohlworth 2008:34). Thucydides tok utgangspunkt i menneskets natur for å forklare det internasjonale systemet (Dunne & Schmidt 2005:167). Mennesker vil dominere, ha makt og søke egeninteressen. Denne oppfatningen deles av nyere klassiske realister, som Morgenthau (2005). Det internasjonale systemet Thucydides skisserer har mange likheter med hvordan en gruppe mennesker vil handle, om de lever i en anarkisk tilstand. Knutsen (2012:28) viser til at den klassiske realismen har tre kjennetegn, som går igjen i retnings historie: (i) stater som de sentrale aktørene, (ii) fokus på staters kapasiteter, at stater omgjør kapasiteter til makt for å oppnå mål og sikre interesser, og (iii) at stater sameksisterer og konkurrerer i et usikkert miljø. I den klassiske realismen bestemmes staters interesser av deres relative makt i forhold til andre stater, og vil dermed velge å ekspandere når de har muligheten (Zakaria 1998:8-9). Statene vil ikke ønske å ekspandere til enhver tid, men velge steder og tidspunkter som minimerer risiko og kostnader, samt anledninger hvor de er relativt sterke (Ibid:9). Ifølge Gilpin (1981:94-95) vil stater som opplever vekst prøve å endre det internasjonale systemet til sin fordel, gjennom å øke sin politiske, økonomiske og territoriale kontroll.

"Raison d'etat", nasjonalinteressen, er et konsept som kjennetegner de tidligste realistene. Dette inkluderer Thucydides, Machiavelli og Hobbes (Dunne & Schmidt 2005:162). "Raison d'etat" gir en rekke retningslinjer for hvordan en statsleder skal drive utenrikspolitikk for å sikre statens sikkerhet (Ibid.). Staten må søke makt, og statslederen må gjøre rasjonelle avveininger for å sikre at staten overlever i et truende og farlig miljø (Ibid.).

---

¹² Interesser defineres som de målene og preferansene stater har (Zakaria 1998:19).

Moral og etikk har sin plass i "raison d'etat", ikke som universelle moralske prinsipper, men som et eget sett moralske verdier for stater, til forskjell fra moralen som gjelder innenfor staten (Ibid:163). En type moral gjelder for individene som lever i staten, et annet sett moralske verdier gjelder for statene i det internasjonale systemet. Forholdene i det internasjonale systemet gjør det nødvendig for stater å lyve og drepe, men dette rettfærdiggjøres ved at statens eksistens muliggjør et etisk samfunn underlagt staten (Ibid.).

Morgenthau (2005:12-13) hevder at det å tro at man selv representerer det gode moralske er moralsk uforsvarlig, og at det å basere politikken sin på moralske betraktninger kan få fatale konsekvenser, ettersom aktørens alminnelige rasjonelle dømmekraft kan forkludres. Til tross for systemets anarkiske natur og stateres interessebaserte politikk, spiller moralske prinsipper en viktig rolle (Ibid:244). De begrenser hva slags handlinger stater kan utføre, blant annet vil massedrap i fredstid være en helt uakseptabel handling (Ibid.). Moralske verdier og menneskerettigheter vil komme i konflikt med interesser staten har, og dermed vil det oppstå situasjoner hvor verdiene må settes til side for reelle interesser (Ibid:267). Ifølge Keohane (2001:164-65) vil realister kunne rettfærdiggjøre å intervensere i andre stater med begrunnelse i å opprettholde orden og maktbalansen. Under den kalde krigen handlet USA og Sovjetunionen ut ifra disse prinsippene (Ibid.).

2.1.3 Strukturell realisme

Kenneth Waltz (1979) videreutviklet den klassiske realismen til strukturell realisme, som skulle tjene som et klarere teoretisk rammeverk ved å utelukkende fokusere på stateres plass i systemet. All viktig interaksjon skjer mellom stater. Kontekstuelle faktorer som kultur, ledernes personlighet og sosiale ulikheter er irrelevante (Bueno De Mesquita 2006:133; Mearsheimer 2007:72). I motsetning til den klassiske realismen kommer ikke konflikt og konkurranse mellom stater av menneskets natur, men av den anarkiske strukturen i systemet (Ibid.). Det internasjonale systemet er ifølge Waltz (1979) et selvhjelpssystem, hvor stater alltid vil handle etter egne interesser. Dermed kan de inngå i samarbeid gjennom allianser og institusjoner, men det er kun midlertidige engasjementer, ettersom dagens allierte kan være morgendagens fiende.

Waltz (Ibid.) definerer det internasjonale systemets struktur ut ifra de tre elementene: organiseringsprinsipper, differensiering av enheter og fordeling av kapabiliteter. Anarki er det gjeldende organiseringsprinsippet i det internasjonale systemet, i motsetning til hierarkiet i stater. Enhetene i det internasjonale systemet, stater, er funksjonelt like, dermed er interne faktorer irrelevante (Ibid.). Fordelingen av kapabiliteter er den avgjørende variabelen for å

forstå krig og konflikt. Stater må ifølge Waltz (Ibid.) være oppmerksomme på hvor store kapabiliteter andre har, spesielt stormaktene. Stater kan rangeres etter kapabiliteter på områdene: innbyggertall og territorium, ressurstilgang, økonomisk kapasitet, militær styrke, politisk stabilitet og kompetanse (Ibid:131). Ifølge Waltz (Ibid:40) vil fornuftige statsmenn "ha en passende mengde makt", men "i avgjørende situasjoner er ikke makt det ultimate målet, men sikkerhet". Som Waltz (2003:49) bemerker ligger det en fundamental forskjell mellom hans strukturelle realisme og Morgenthau's klassiske realisme, ved at Morgenthau ser på makt som et mål i seg selv, mens Waltz ser på makt som et middel for å oppnå overlevelse, staters viktigste mål. For mye makt kan få andre aktører til å inngå koalisjoner og balansere, noe som kan ende med å svekke staten (Dunne & Schmidt 2005:170). Dette kan ende med å skape et sikkerhetsdilemma. Hvis en stormakt velger å bygge opp sine militære kapabiliteter vil det skape usikkerhet blant de andre stormaktene, ettersom de ikke vet om oppbygningen er av defensiv eller offensiv karakter (Ibid:175). De andre stormaktene vil trolig svare med å bygge opp sine kapabiliteter, og dette kan utvikle seg til en ond sirkel, hvor til slutt alle statene føler seg mer usikre (Ibid.).

Betraktninger om relative gevinster og frykt for juks begrenser samarbeidet mellom stater (Mearsheimer 2005:573). Før stater inngår et samarbeid må de vurdere hvordan gevinstene vil fordeles mellom de deltakende statene, og viktigst, hvem som kommer best ut av samarbeidet (Ibid.). Om de andre partene kommer bedre ut av samarbeidet vil dette kunne endre maktbalansen, og dermed blir ofte internasjonalt samarbeid vanskelig å gjennomføre (Ibid:574). Til tross for utfordringene vil stater samarbeide, men kun når det tjener egne interesser. Realister mener generelt at institusjoner ikke endrer mulighetene for internasjonal stabilitet, ettersom de kun vil speile maktfordelingen i verden og ikke kan forhindre at stater begår avtalebrudd (Ibid:569, 574). Stormaktene former institusjonene, som kan betraktes som arenaer hvor de utøver sin makt (Ibid.). For realistene er ikke institusjonene mer enn en mellomliggende variabel (Ibid.). Ettersom det internasjonale systemet er anarkisk, anerkjenner ikke de strukturelle realistene internasjonale organisasjoner som autoriteter, men i enkelte saker kan institusjonene koordinere samarbeid mellom stater (Buono de Mesquita 2006:129). Dermed kan institusjonene ses på som svake, og internasjonale lov blir fleksibel og flytende (Ibid.).

Realismen har en generell skepsis mot å drive politikk med annet enn egne interesser som motivasjon, som for eksempel moral. Waltz (1979:139) argumenterer for at det internasjonale samfunn ikke er i stand til å handle til sitt eget beste når det oppstår globale problemer. Selv om alle stater er enige om at det eksisterer et problem som må bekjempes er

det ikke sikkert at de vil finne en løsning, ettersom systemets struktur, i form av maktkamp og relative gevinster, vil hindre statene i å bli enige. Det er en større sjanse for at stormaktene vil handle på vegne av systemet om det er få stormakter, og at de har langt større makt enn de andre statene i systemet (Ibid:198). USAs bistand til Europa etter 2. verdenskrig kan tjene som et eksempel på en slik tilstand.

Defensiv og offensiv realisme

Strukturell realisme deles vanligvis innen i en defensiv og en offensiv variant. Defensiv realisme, som Mearsheimer (2007:72) definerer Waltz under, sier at stater vil søke så mye makt at de etablerer en posisjon hvor de anser at de har nok sikkerhet. Maksimering av sikkerhet er ifølge Waltz (1979:126) stater primære mål. Når de er i denne posisjonen vil de ikke lenger søke mer makt, men drive balansering (Ibid.). Stater vil velge å ekspandere når de føler seg truet, enten i usikre tider eller når en stormakt oppfattes å ha aggressive intensjoner (Zakaria 1998:9). Hvis staten ikke føler seg truet har den ingen insentiver til å ekspandere (Ibid.). Offensive realister derimot vil anta at stater alltid søker makt. John Mearsheimer (1990:12) sier stater vil maksimere sin relative makt overfor andre stater, for å overleve i det anarkiske systemet. Stater vil ikke ukritisk være aggressive og søke makt (Ibid.). Hvis en stormakt relativt sett er langt sterkere enn de andre stormaktene vil den trolig være mer offensiv, mens hvis den har sterkere rivaler, vil den trolig nøye seg med å balansere (Mearsheimer 2001:37).

Forskjellen mellom de to vil ha en stor innvirkning på en stats utenrikspolitikk, ettersom defensive realister vil anta at stater vil være mer tilbaketrukkne og konsentrere seg om forsvar, mens offensive realister vil anta at stater aktivt vil søke makt gjennom ekspansjon. Mearsheimers offensive realisme hviler på antakelsen om at stormakter alltid vil se etter muligheter for å øke sin makt over sine rivaler, med hegemoni som det ultimate målet (Mearsheimer 2001:29). Samtidig hevder Mearsheimer at verden er for stor og inneholder for mange barrierer i form av hav, til at en stat kan ha globalt hegemoni. Dermed kan stater ikke blir mer enn en regional hegemon. Zakaria (1998) hevder at stater som opplever økonomisk vekst og markant fremgang etter hvert vil ønske å øke sin tilstedeværelse i det internasjonale samfunn, proporsjonalt til sin vekst. Økte ressurser gir staten høyere ambisjoner (Ibid:19). Statene vil øke sin tilstedeværelse for å maksimere ressurser, og for å maksimere innflytelse (Ibid.). På rasjonelt vis vil de veie gevinst og kostnader opp mot hverandre, og se på mulighetene som kommer av ekspansjonen og risikoen involvert (Ibid.). Den beste måten å forsvare seg mot usikkerheten i systemet er å øke kontrollen over miljøet, gjennom å utvide

sine interesser, om gevinstene overstiger kostnadene (Ibid.). Stater som opplever økende makt vil ekspandere på tidspunkt som gagnar dem selv og hvor andre stater er svekket (Ibid.). Mer spesifikt sier Zakaria (Ibid:38) at det er de sentrale beslutningstakernes oppfattelse av en relativ økning i "state power", summen av nasjonens makt og statens styrke¹³, som får stater til å ekspandere.

Kina har åpnet seg opp i tritt med sin økonomiske fremgang, og vil ifølge Zakarias spådommer være interessert i å øke sin innflytelsessfære. Mens vestlige stater ønsker å spille en aktiv rolle i landene de samarbeider med gir bistand til, ofte med økonomisk og ideologisk påvirkning, har ikke Kina ønsket å blande seg inn. Enkelte bøker, som for eksempel Stefan Halpers (2010) *The Beijing Consensus*, foreslår at Kinas autokratisk-kapitalistiske styresett vil være en utfordring til "The Washington Consensus"¹⁴, og dominere verden fremover. Beijing har på sett og vis bygget en diplomatisk allianse gjennom sine relasjoner til utviklingsland. Samarbeidsavtalene har direkte eller indirekte ført til at Beijing stadig støttes av afrikanske land i internasjonale organisasjoner på spørsmål som berører Kina, Japan og Taiwan. Jeg vil hevde at Beijing primært ønsker å gjøre forretning, men om det er nødvendig er de villige til å gjøre det som skal til for å sikre egne interesser. Etersom Beijing stadig får større interesser i utlandet vil frekvensen av tilfeller hvor de må blande seg inn i andre staters affærer øke. 812 000 kinesiske arbeidere befinner seg utenfor Kinas grenser, og mange av disse arbeider i svært farlige områder som Sudan, hvor kinesiske arbeidere har blitt kidnappet og drept (Sofer 2012; Sudan Tribune 2007b). For å styrke sin posisjon kan det tenkes at Kina er villige til å gå lengre i sine internasjonale engasjement.

H1: *Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten kan forklares av at de vil øke sin innflytelsessfære som følge av sin økonomiske vekst og økende makt, og at de derfor vil være mer åpne for å intervenere i andre stater.*

Variabelen som trekkes ut av denne hypotesen er at et ønske om å øke innflytelsessfæren lå bak Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten. Jeg vil undersøke denne variabelen ved å kartlegge om Kina har endret atferd ettersom de har fått mer makt, om de aktivt prøver å øve innflytelse

---

¹³ Jo sterkere en stat er, jo bedre vil den klare å bruke nasjonal styrke til egne mål (Zakaria 1998:38). Hvor sterk staten er kommer an på om det er en minimal eller maksimal stat i forhold til plikter og oppgaver, hvor sterk staten er i forhold til samfunnet, om den har suverenitet, stabilitet og byråkrati til å få gjennomslag for sine ønsker (Zakaria 1998:38-39).

¹⁴ "The Washington Consensus" er et uttrykk John Williamson brukte som en samlebetegnelse på den standardiserte ti-punkts politikken Det Internasjonale Pengefondet, Verdensbanken og USAs Finansdepartementet fører mot u-land i økonomisk krise. Politikken innebærer markedstiltak, åpnere økonomi og makroøkonomisk stabilisering (Halper 2010:57).

over andre stater og hvordan dette har spilt inn i Sudan.

2.1.4 Nyklassisk realisme

Nyklassisk realisme prøver å gjenopplive den klassiske realismen, med fokus på makt, flere aktørnivåer og statssentrisme, samtidig som den inspireres av den strukturelle realismen¹⁵ og "innenpolitikk"-tilnærminger (Knutsen 2012:18; Reichwein 2012:31-32). Ettersom teoretikerne har hentet inspirasjon fra en rekke ulike tilnærminger finnes det ikke en forent nyklassisk realistisk skole, men det finnes noen viktige felles kjennetegn (Toje & Kunz 2012:4). Systemet setter rammebetingelsene, mens interne faktorer påvirker hvordan stater oppfatter rammebetingelsene. Med andre ord bestemmer konteksten, for eksempel tid, sted og handling, hvordan beslutningene vil se ut, og dermed påstår ikke den nyklassiske realismen at den kan predikere hvordan stater vil handle (Reichwein 2012:41).

Den nyklassiske realismen bruker innenrikspolitikken som en mellomliggende variabel mellom maktfordelingen i det internasjonale systemet og utenrikspolitisk atferd (Walt 2002:211). På denne måten prøver de å åpne den "svarte boksen" på statsnivå for å se hvordan strukturelle press overføres til utenrikspolitisk atferd (Toje & Kunz 2012:5). Innenrikspolitiske faktorer begrenser statens handlingsrom, og gir retningslinjer for hvor store ambisjoner staten vil ha (Ibid.). Ved å gjøre dette kan nyklassisk realisme avdekke i hvilke tilfeller innenrikspolitiske årsaker har innflytelse og stater avviker fra den strukturelle realismens antakelser (Reichwein 2012:35). Toje & Kunz (2012:5) definerer tre viktige deler i den nyklassiske realismen: den uavhengige variabelen, statens posisjon i det internasjonale systemet, en mellomliggende variabel, filtrering gjennom strukturelle press på statsnivå, og den avhengige variabelen, utfallet av utenrikspolitikken.

Staters posisjon i systemet

Nyklassisk realisme starter utenrikspolitiske analyser samme sted som den strukturelle realismen, på systemnivå. Internasjonal politikk er en kamp for materiell makt, militær og økonomisk, blant rasjonelle stater som handler på bakgrunn av egeninteresse, med mål om sikkerhet eller makt (Reichwein 2012:38). Maktfordelingen mellom stater er et sentralt trekk ved det internasjonale systemet, samtidig som internasjonale institusjoner spiller en viktig rolle ved å forme hvordan stater opptrer i systemet (Kunz & Saltzman 2012:96). Internasjonale institusjoner begrenser medlemslandenes handlingsrom og valgmuligheter på

---

¹⁵ Mens strukturell realisme prøver å forklare samhandlingen mellom stater i det internasjonale systemet, prøver nyklassisk realisme å forklare staters utenrikspolitikk (Zakaria 1998:36).

gitte områder, men vil ikke alltid være i stand til å håndheve reglene (Ibid:100). Stater svarer på usikkerhetene i det internasjonale systemet ved å søke kontroll og forme det internasjonale miljøet (Rose 1998:152). Statene vil ønske mer innflytelse, og søker innflytelse i den grad de er kapable til det (Ibid.). Stater som får mer makt vil med andre ord prøve å få mer innflytelse internasjonalt. Denne antakelsen står i kontrast til klassisk realisme og defensiv realisme, som antar at stater søker sikkerhet (Ibid.). Den anarkiske tilstanden i systemet er ikke hobbesiansk, men preges av at det er vanskelig å lese om det er overskudd eller underskudd på sikkerhet, og at aktørene selv må tolke trusselbildet (Ibid.). Zakarias (1998:42) grunnleggende hypotese for nyklassisk realisme er at "stater vil prøve å utvide deres politiske interesser utenlands når sentrale beslutningstakere oppfatter en relativ økning i statens makt".

Interne faktorer

Nyklassisk realisme vektlegger hvordan staten fungerer internt, i form av forholdet mellom stat, samfunn og institusjoner. Staten er ikke autonom fra samfunnet (Ibid:43). Forholdet mellom partene vil variere mellom ulike stater og tidsperioder, ettersom det i enkelte stater vil være nødvendig for beslutningstakerne å forhandle med ulike aktører for å fatte utenrikspolitiske beslutninger, men de i andre stater vil kunne fatte beslutninger alene (Ibid.). Individuer spiller en viktig rolle, ettersom de sitter i krysningspunktet mellom innenriks- og utenrikspolitikk, og yter stor innflytelse over beslutningene som fattes (Reichwein 2012:38). Individuer i fremtredende roller kan mobilisere og bruke statens makt rettet mot andre stater (Ibid.). I motsetning til den strukturelle realismen som mener at det er statenes makt i systemet som definerer handlingsvalget, ser de nyklassiske realistene at det er beslutningstakernes oppfatning av maktforholdene som definerer handlingsvalget. Det å måle makt og materielle kapabiliteter er ikke nødvendigvis mulig i virkeligheten. Ifølge Wohlforth (1993) betyr aktørenes reelle makt mye, men aktørenes oppfatning av maktfordelingen er enda mer avgjørende i utformingen av utenrikspolitikken (Kunz & Saltzman 2012:103). Statsapparatet og beslutningstakerne er "the missing link" mellom maktressursene og "output" i utenrikspolitikken (Ibid:101-2). Ved å se på disse nevnte dynamikkene er nyklassisk realisme i stand til å forklare statlig atferd som viker fra den strukturelle realismens antakelser.

De mellomliggende variablene kan deles inn i oppfatninger i filtreringen av systemiske faktorer og interne begrensninger i utformingen av utenrikspolitikk (Ibid.). Den første mellomliggende variabelen er beslutningstakernes oppfatninger, og de systemiske faktorene må filtreres gjennom disse (Ibid.). Beslutningstakerne må vurdere systemiske faktorer som polaritet, andre staters intensjoner og endringer i maktfordelingen (Ibid.).

Den andre mellomliggende variabelen er interne begrensninger i utformingen av utenrikspolitikk. Tradisjonelt sett har dette vært synonymt med begrensninger av statens kapasitet til å mobilisere ressurser fra samfunnet, men etter hvert har det blitt mer fokus på begrensningene i beslutningstakernes makt, både i form av kapasitet og vilje (Ibid:104-5). Zakaria (1998:38) definerer et skille mellom potensiell og faktisk styrke. Potensiell styrke er den totale materielle, menneskelige og moralske ressursene stater besitter på papiret, mens faktisk styrke er de ressursene som er mobilisert mot internasjonale forhold i krigs- eller fredstid (Ibid.). Jo sterkere staten er, jo større vil dens mulighet til å benytte nasjonal makt for sine mål (Ibid.). Formålet med denne klassifiseringen er å forklare hvorfor stater med lignende potensiell styrke ofte har ulik faktisk styrke (Kunz & Saltzman 2012:105).

2.1.5 Maktbalanse og balansering

Begrepet maktbalanse omtaler en situasjon der en stat eller en koalisjon er i ferd med å oppnå hegemoni i det internasjonale systemet. Ifølge teorien bør de svakere statene inngå en allianse og bygge opp kapabilitetene sine for å sikre egen selvstendighet, og balansere mot den sterkere parten for å unngå hegemoni (Dunne & Schmidt 2005:164). Det finnes en rekke ulike teorier om maktbalanse i realismen, og de har blitt utviklet av både klassiske, strukturelle og nyklassiske realister. Kjerneantakelsen som preger maktbalanse-teoriene er at hvis en stat blir sterk nok til å oppnå hegemoni¹⁶, vil andre ledende stater i systemet balansere mot (Levy 2003:139). Som en konsekvens av dette vil hegemoni sjeldent oppnås (Ibid.). Balansering foregår når en stat ikke er direkte truet av en annen stat, men likevel velger å balansere for å sikre sine interesser i et langt perspektiv (Schweller 2004:168). Felles for de ulike teoriene er at staters primære mål er overlevelse, og at det finnes et hierarki av instrumentelle mål for å oppnå det primære målet (Ibid:131). Det første instrumentelle målet er å unngå hegemoni, en situasjon hvor en stat har så mye makt at den kan dominere det internasjonale systemet (Ibid.). Det andre underordnede instrumentelle målet er å opprettholde andre staters uavhengighet, aller viktigst andre stormakter uavhengighet, slik at man kan danne balanserende koalisjoner mot en potensiell hegemon (Ibid.). En relativt lik maktdistribusjon i systemet kan også gjøre det vanskeligere å oppnå hegemoni, men ingen stater vil ønske å begrense sin makt eller sine mål for systemets skyld (Ibid.).

Stater driver ikke med balansering for balanseringens skyld, men fordi det er nødvendig å begrense andres makt for å beholde egen sikkerhet og uavhengighet (Ibid.). Pape

---

¹⁶ Med dette menes primært globalt hegemoni, men i enkelte tilfeller kan det også henvises til regionalt hegemoni (Levy 2003:141).

(2005) definerer balansering som forsøk på å jevne ut oddsen mellom en sterkere og en svakere aktør. Waltz (1979) hevder at stater vil balansere mot den sterkeste staten i systemet, mens Walt (1987) mener at stater vil balansere mot den største trusselen mot egne interesser. Stater kan også velge ikke-balanserende strategier. Ifølge Schweller (2004:168) er det fire kategorier innenfor balansering: (i) passende balansering, når man balanserer mot en reelt truende stat, (ii) overbalansering, når man overvurderer en trussel og balanserer så mye at det utvikles et våpenkappløp, (iii) ikke-balansering, når man velger "bandwagoning", ansvarsfraskrivelse, distansering eller ettergivenhet, og (iv) underbalansering, som vil si fravær av eller dårlig utført balansering. Ifølge Schweller (Ibid.) vil stater med stor intern enighet mellom stat og samfunn i større grad balansere, mens mer fragmenterte stater vil underbalansere. Fareed Zakaria hevder at undereksponering har sin årsak i svake stater med intern uenighet (Reichwein 2012:46). Stater hvor makthaverne har en oppfatning av at de har mindre makt enn de reelt har, kan også ende med å underbalansere (Ibid.).

Pape (2005:17) har innført uttrykket myk balansering (soft balancing), som innebærer at man ikke utfordrer den unipolare makten direkte militært, men utsetter og kompliserer forholdene. Myk balansering innebærer en rekke ulike virkemidler som økonomisk virksomhet, strenge regeltolkninger og internasjonale samarbeid som ekskluderer supermakten (Ibid.). BRICS-samarbeidet mellom Brasil, Russland, India, Kina og Sør-Afrika kan tjene som et eksempel på myk balansering.

Kina har i løpet av de siste 25 årene opplevd en enorm økonomisk vekst, og har gradvis valgt å ta en mer aktiv rolle internasjonalt for å øke sin innflytelsessfære. Dette er på linje med hva vi kan forvente dersom vi tar de grunnleggende antagelsene i realismen i betraktning. Selv om Kinas har hatt enorm vekst kan fortsatt USA betraktes som en hegemon på de fleste områder, også på energimarkedet. Kina vil ifølge realismen prøve å balansere mot USA, ikke bare fordi Washington fremstår som verdens eneste supermakt, men også fordi de har en militær tilstedeværelse i Asia som truer Beijing. I et offensivt realistisk perspektiv vil Kina være ute etter å maksimere sin makt. Dette vil innebære en oppbygning av militære kapabiliteter, både for å vise offensive intensjoner, og som en oppbygning som svar til USAs store tilstedeværelse i Asia.

Olje er en strategisk ressurs som er uunnværlig for en hver moderne stat, og det at USA globalt har så stor kontroll over en strategisk ressurs vil i et realistisk perspektiv skape usikkerhet for Kina. Olje er vitalt for Kinas sikkerhet og økonomi, og kontroll over oljeforsyningen kan ses på som like viktig som kontroll over hav og nærliggende områder. Det er et vitalt sikkerhets spørsmål. For å øke sin kontroll over oljeforsyningen vil Kina drive

balansering mot USA, ikke direkte militært, ettersom USAs militære kapabiliteter er overlegne, men de vil drive intern balansering og myk balansering eksternt. Kina har et stort behov for import av olje, og har valgt å investere tungt i Afrika som følge av at USA har kontroll over de aller mest attraktive områdene i Midtøsten. Ved å kjøpe opp store oljefelt i Afrika sikrer oljeselskapene Beijing oljeressurser i et langt perspektiv, og gjør at Kina øker sin kontroll over oljemarkedet. Kina har måttet bygge bånd til ustabile stater med store oljeforekomster for å tilfredsstille oljebehovet, bånd som involverer stor potensiell gevinst og tilsvarende stor risiko.

For at Kina skal oppnå den energisikkerheten de søker, både i form av ressurser og leveranser, vil de måtte bygge opp sin militære og politiske styrke, slik at de har nødvendig makt til å hevde seg selv og balansere mot USA (Ibid.). USA har også betydelig innflytelse og militær kontroll over oljeproducentene i Midtøsten, samt de vitale sjøveiene til Kina. Det er en uakseptabel situasjon for en stormakt at andre stater bestemmer deres skjebne. Dermed vil Kinas primære ønske være kontroll over sjøveiene, men det er umulig når det er den dominerende makten som kontrollerer dem. Det nest beste valget vil være å balansere mot, og etter hvert forskyve maktforholdene. Importavhengighet av olje er en sikkerhetstrussel for Kina. Når en stat står overfor en trussel spår realismen at staten vil bygge opp sine kapabiliteter, militært, økonomisk og diplomatisk (Blazevic 2009:62). Ut ifra Toje & Kunz' (2012:5) modell kan Kinas posisjon i systemet og interne faktorer, i form av skepsis til USA og oljemarkedet, gjøre at Kina vil drive en balanserende atferd mot USA. Ut ifra det foregående får vi følgende hypotese:

H2: *Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten kan forklares av at de prøve å balansere USAs dominans på oljemarkedet.*

Variabelen jeg vil undersøke i forlengelsen av hypotesen er at Sudan inngår i en balansering mot USAs dominans på oljemarkedet, og at det kan forklare hvorfor Kina tok en aktiv rolle i Sudan. Jeg vil undersøke denne variabelen ved å se på Kinas atferd og om det finnes indikasjoner på at de balanserer mot USA.

USA har et tungt militært nærvær i Midtøsten, og kontrollerer de viktige stredene kinesiske oljetankere må gjennom på veien fra Afrika og Midtøsten. Amerikanske og andre vestlige oljeselskaper har også kontroll på store deler av oljeproduksjonen i Midtøsten. Beijing stoler ikke på at de andre stormaktene vil gi dem lik behandling på oljemarkedet, og frykter at de andre stormaktene i krisetider vil stenge oljeforsyningen til Kina. Realister vil se

på energisikkerhet som en arena for global stormaktspolitikk, og være skeptiske til oljemarkedets egenskap til å garantere en stabil forsyning over tid (Luft & Karin 2009:340). Omkring 80 prosent av verdens oljereserver befinner seg hos statseide selskaper, noe som kan brukes som et ytterligere argument for at markedet ikke kan stoles på, ettersom stater kan diktere oljeforsyningen (Ibid:342). Historien har vist at enkelte varer i ulike tidsperioder har fått så stor viktighet at de har en strategisk verdi langt over markedspris, noe olje Kina har for Kina i dag (Ibid.).

Det umiddelbare tiltaket som kan øke Kinas sikkerhet er å importere olje fra ulike steder i verden, slik at de ikke lever på USAs nåde. Derfor har det kinesiske regimet valgt å importere olje fra en rekke andre land for å diversifisere oljeforsyningen, og ikke minst oppfordret kinesiske oljeselskaper til å ekspandere driften sin globalt. På grunn av ønsket om diversifisering av oljeforsyningen kan det være spesielt viktig å beholde orden i stater som Sudan, hvor Kina har substansielle interesser og strategiske ressurser.

H3: *Kina aktive rolle i Sudan-konflikten kan forklares med at Beijing prøver å diversifisere oljeforsyningen, for å minimere USAs mulighet til å stanse oljetilførselen til Kina.*

Variabelen som trekkes ut av denne hypotesen er at Sudan er et ledd i en oljediversifiseringsstrategi, og at Kina derfor valgte å ta en aktiv rolle i Sudan-konflikten. Jeg vil undersøke variabelen empirisk ved å kartlegge Kinas marinenærvær, transportrutene til og fra Sudan, deres syn på oljemarkedet, diversifiseringsstrategien i seg selv og knytte dette opp til Sudan.

2.2 Liberalismen

I dette kapitlet vil jeg redegjøre for liberalismen, først ved å presentere teoriens grunnleggende antakelser, dernest se på de ulike liberalistiske retningene og til slutt gå i detalj på liberalismen som internasjonal politisk teori. Liberalismen er ikke bare en politisk teori, men også en ideologi, filosofisk retning, økonomisk teori og en etikk. Liberalismen oppsto under opplysningstiden i Europa, og fremmer individers rettigheter, frihet, et positivt menneskesyn og tro på fremskritt (Burchill 2009:57). I sin tilnærming til statsstyring vektlegges individers rettigheter, konstitusjonalisme, demokrati og en begrenset stat. Som økonomisk teori fremmer liberalismen at markedet best kan sørge for velferd og fordele knappe ressurser i samfunnet. Hele det liberalistiske tankesettet har fått et oppsving etter den

kalde krigen, primært på grunn av spredningen av demokrati og globaliseringen av verdensøkonomien (Ibid.).

Liberalismens bidrag til utenrikspolitisk analyse er hvordan individer, ideer, sosiale krefter og politiske institusjoner kan påvirke internasjonale forhold, i motsetning til realisme-tradisjonens fokus på systemet struktur og hver stat som en unitær og rasjonell aktør (Doyle 2008:50).

2.2.1 Grunnleggende antakelser i liberalismen

Liberalismen er i vel så stor grad som realismen en skoleretning med en rekke ulike tilnærminger. Fellestrekket for alle retningene er antagelsen om at interne aktører eller institusjoner har stor innflytelse på statenes utenrikspolitiske interesser, atferd og identitet (Panke & Risse 2007:90). De liberale retningene er i stor grad det Waltz (1959:12) definerer som "second image approaches", med fokus på statsnivå, selv om det finnes liberalistiske retninger på individ- og systemnivå (Panke & Risse 2007:90). Liberalismen er primært en teori om staters interne affærer, men ved å overføre disse grunnprinsippene til internasjonale relasjoner utgjør den en teori om samhandling mellom stater.

I teorien om internasjonale forhold fokuseres det på frihet, toleranse og selvbestemmelsesrett blant stater, samt organisasjon av det internasjonale samfunn (Dunne 2005: 188). Liberalismen ser i likhet med realismen på det internasjonale systemet som anarkisk, men har et langt mer optimistisk syn enn realistene (Nye 2007:5). Selv om det ikke finnes en autoritet med myndighet over systemet er det ikke lovløst, ettersom statene legger vekt på handel og internasjonalt samarbeid (Ibid.). I liberalistenes øyne eksisterer det et internasjonalt samfunn, hvor store strømmer mennesker flytter på seg og det utveksles ideer på tvers av landegrenser (Ibid.). Individer er kun egoistiske til et visst punkt, og stater vil finne nok felles interesser til at de vil kunne samarbeide, så lenge hver stat tjener på det (Jackson & Sørensen 2010:96). Liberalismen holder fast på at absolutte gevinster er nok grunn for stater til å samarbeide. I motsetning til realismens null-sum fokus har liberalismen et positiv-sum perspektiv, som sier at et lands gevinst ikke trenger å gå på bekostning av andre (Viotti & Kauppi 2010:119). I dette perspektivet er ikke krig og konflikt uunngåelig, ettersom stater kan få til samarbeid så lenge de lar fornuften styre, ikke frykten og lysten på makt (Ibid.).

For liberalismen er fred normaltstanden, mens krig er en konsekvens av militaristiske og udemokratiske statssjefers krigslust, ikke folkets ønsker (Burchill 2009:60). Dermed vil demokratiske regimer hvor folket har stemmerett være fredelige. For liberalister er kuren mot

krig demokrati og frihandel (Ibid:61). Ifølge Kant (1970:99-102) vil dannelsen av republikanske styresett hvor individer har rettigheter og lederne står ansvarlige, føre til fredeligere forhold i det internasjonale systemet. Folket har ingenting å tjene på krig, og de vil dermed ønske å kaste statsledere som fører staten ut i krig. Dette gjør at statslederne får insentiver til å finne fredelige løsninger på konflikter, fremfor å delta i kriger som skader folkets økonomiske og sikkerhetsmessige interesser. En autokratisk leder vil ikke trenge å ofre noe i tilfelle krig, ettersom han kan opprettholde levesettet sitt, men befolkningen vil måtte ofre mye, og vil derfor være mer negative til å gå til krig (Ibid.). Kant (Ibid:101-5) mente også at stater bør formalisere internasjonale samarbeid for å trygge egen sikkerhet, ikke bare på kort sikt, men som en permanent ordning. Demokrati gjør at elitene får mindre makt, og at folket, som ser på krig som en trussel mot sin grunnleggende sikkerhet, får mer makt. Frihandel vil knytte stater sammen og skape gjensidig avhengighet som gjør konflikt svært ugunstig for statenes egeninteresser (Burchill 2009:65). Teorien om komparative fordeler ligger til grunn for frihandelsargumentet (Ibid:75). Den sier at stater bør spesialisere seg på varer og tjenester som de kan produsere billigst, for så å utveksle varer med andre stater (Ibid.). På denne måten blir alle varer og tjenester produsert så effektivt som mulig, noe som maksimerer velstanden for alle (Ibid.).

2.2.2 Liberalismens hovedretninger

Liberalismen deles inn på mange ulike måter, avhengig av hvilke forfattere man følger. Det følgende vil jeg presentere de fire retningene som Jackson & Sørensen (2010:97-98) deler inn liberalismen i: sosiologisk, gjensidig avhengighets, institusjonell og statlig liberalisme.

Sosiologisk liberalisme vektlegger at internasjonal politikk ikke bare foregår mellom stater, men også involverer mennesker, grupper og organisasjoner (Ibid:98-99). Transnasjonale relasjoner mellom mennesker og sosiale grupper kan skape fred, ettersom de i større grad har felles interesser enn stater (Ibid:99). Gjensidig avhengighets-liberalisme vektlegger at stater og samfunn som følge av en modernisering har blitt gjensidig avhengig av hverandre, og påvirkes av hva som skjer ellers i verden (Ibid:101). Økt handel og internasjonal arbeidsdeling har gjort at stater i mindre grad vil bruke voldelige midler (Ibid:102). Transnasjonale aktører har blitt viktigere, samtidig som velferd har erstattet sikkerhet som statens viktigste mål (Jackson & Sørensen 2010:107). Denne retningen henger tett sammen med det Keohane & Nye (2001:21) betegner som kompleks gjensidig avhengighet, som argumenterer for at den avtakende hyppigheten i krig og staters økte villighet til å samarbeide på ene rekke områder, øker muligheten for at stater vil samarbeide.

Teorien har tre viktige karakteristikk: (i) mange kanaler knytter samfunn sammen, for eksempel uformelle og formelle bånd mellom statseliter, ikke-statlige eliter og transnasjonale organisasjoner, (ii) agendaen mellom statene inneholder en rekke saker som ikke er arrangert i et klart hierarki, (iii) militær styrke brukes ikke mot andre stater i regioner eller i saker hvor kompleks gjensidig avhengighet gjør seg gjeldende (Ibid:21-23).

Institusjonell liberalisme er et "third image approach" med fokus på regimer og internasjonale organisasjoners påvirkning på aktører i internasjonal politikk (Panke & Risse 2007:90; Keohane 1982:327). Teorien argumenterer for at internasjonale institusjoner fremmer samarbeid mellom stater, og minsker frykten og mangelen på tillit blant stater (Jackson & Sørensen 2010:107). Statlig liberalisme bygger på tesen om den demokratiske fred, som sier at liberale demokratier er mer fredelige enn andre stater, og at de ikke kriger med hverandre på grunn av felles verdigrunnlag, fredelig konfliktløsning og gjensidig økonomisk avhengighet (Ibid:109). Tesen om den demokratiske fred står sentralt i liberalismen, og tar i utgangspunkt i påstanden om at demokratier ikke kriger med hverandre. Med andre ord vil sjansen for fred bli større og større jo flere av verdens land som er demokratier. Denne tesen har blitt brukt som begrunnelse for intervensjoner i udemokratiske stater.

2.2.3 Liberalismen som internasjonal politisk teori

Moravcsik (1997) omformulerer liberalismen til en internasjonal politisk teori, og prøver å vise hvordan forholdet mellom stat og samfunn påvirker stateres atferd i det internasjonale systemet. Det grunnleggende ved teorien er hvordan ideer, interesser og institusjoner påvirker stater gjennom det Moravcsik betegner som stateres preferanser (state preferences). Moravcsik (2008:234) definerer stateres preferanser som fundamentale sosiale formål som gjør at stater har noe på spill i internasjonale saker. Forholdene i internasjonal politikk preges av knappe ressurser, variasjoner i makt og stateres ulike verdigrunnlag (Moravcsik 1997:516). For å motivere en hver utenrikspolitisk handling av substansiell viktighet må stater ha statspreferanser av betydelig intensitet. Uten statspreferanser vil ikke statene ha noen insentiver til å delta i internasjonal politikk (Moravcsik 2008:234). Aktørene, som både er individer og grupper, handler tilnærmet rasjonelt, prøver å holde seg unna risiko og vil finne felles interesser å enes om (Ibid.). Statene representerer samfunnet, og er ikke en enhetlig aktør. Beslutningstakerne vil dermed stå overfor press fra ulike grupper i samfunnet, som vil utøve innflytelse over hvilke interesser som skal prioriteres (Moravcsik 1997:518). Statens interne preferanser avgjør den utenrikspolitiske atferden, men i hvilken grad den får gjennomslag for

politikken avhenger av andre staters utenrikspolitikk (Ibid:520).

Moravcsik (1997:516) definerer tre kjerneantakelser i liberalistisk teori om internasjonale forhold, som henholdsvis beskriver samfunnsaktørene, staten og det internasjonale systemet. Den første antakelsen er at individer og grupper er de primære aktørene i internasjonal politikk. Samfunnet består av ulike individer og grupper som har ulike preferanser, ressurser og formål, som forventes å handle tilnærmet rasjonelt og unngå risiko (Ibid:517). Aktørene definerer sine interesser uavhengig av politikk, og prøver å få gjennomslag for sine interesser gjennom politiske utvekslinger og handlinger (Ibid.). Globalisering skaper ulike krav fra samfunnets individer og grupper i tilknytning til internasjonale forhold (Moravcsik 2008:236). Uten globalisering ville verken stater eller andre samfunnsaktører hatt insentiver til å ta del i internasjonal politikk, men globaliseringen endrer fremtidsutsiktene til interne aktører, gjennom at insentivene for transnasjonale samarbeid endres (Ibid.). Tre faktorer spiller ofte inn når det stilles ulike krav til håndteringen av globalisering i samfunnet: (i) Ulikheter i syn på nasjonal, politisk og sosial identitet fører til mer konflikt, (ii) ressurser som lett kan monopoliseres eller utvinnes kan skape konflikt ved å øke aktørenes villighet til å ta risikoer for egen vinning og (iii) store ulikheter i politisk og sosial innflytelse kan få grupper til å lure seg unna kostnader og drive "rent-seeking" (Ibid:237).

Moravcsiks (Ibid.) andre antakelse er at stater representerer kravene til samfunnet, som består av grupper med ulike behov, og handler på vegne av disse i det internasjonale systemet. Statens organisering har en stor innflytelse på hvem som får sine preferanser omgjort til offisiell politikk, ettersom hvem som sitter i viktige posisjoner og hvilke grupper de representerer har stor innvirkning på hvilken politikk som blir iverksatt. Staten har dermed ikke en rasjonell og enhetlig politikk, ettersom politikken som føres vil være et resultat av hvilke samfunnsgrupper som klarer å yte innflytelse over beslutningstakerne. Statene formulerer statspreferanser og handler instrumentelt for å håndtere globalisering. Statspreferanser er ikke det samme som strategier, som innebærer spesifikke mål, institusjonelle ordninger, militære og diplomatiske doktriner, som stater enten vedtar, fremmer eller aksepterer (Ibid.). Moravcsiks (1997:520) tredje antakelse sier at mønstre av ulike staters interne preferanser bestemmer den utenrikspolitiske atferden. I valget mellom hvilke statspreferanser som skal få gjennomslag i utenrikspolitikken må staten se på i hvilken grad preferansene påvirker andre stater (Ibid.). Enkelte statspreferanser kan få store kostnader for andre stater, noe som kan føre til konflikt, mens lave kostnader kan håndteres ved at statene koordinerer sin politikk.

Moravcsik (2008:240) skiller mellom tre ulike teoretiske varianter innenfor liberalismen, som kan forklare staters preferanser: idémessig, kommersiell og statlig liberalisme. Staters preferanser former statenes atferd og vil dermed kunne forklare samarbeider og konflikter mellom stater. Idémessig liberalisme bruker sosiale identiteter og verdier som forklaringsfaktor for staters preferanser (Ibid.). Eksempelvis vil stater med et liberaldemokratisk verdigrunnlag vil være mer tilbøyelige til å trosse suverenitetsprinsippet til fordel for humanitære prinsipper (Ibid.). Den idémessige liberalismen vektlegger spesielt nasjonal identitet, politisk ideologi og sosioøkonomisk styring som viktige forklaringsfaktorer (Ibid:240-41). I stater hvor den nasjonale identiteten er enhetlig er sjansen for stabilitet stor, men i andre stater, hvor det er uregelmessigheter i identitet og enkelte grupper ønsker autonomi, vil konfliktpotensialet være stort (Ibid:241). Politiske ideologier kan skape spenninger mellom stater hvis avstanden mellom statene er stor, noe som har skjedd flere ganger opp gjennom historien, for eksempel under den kalde krigen (Ibid:242). Den sosioøkonomiske styringen i forhold til markedets rolle, reguleringer og omfordeling er også relevante faktorer som påvirker sosiale identiteter og verdier. Med rot i Kinas verdier og kultur kan man tenke seg at de i større grad enn andre stater vil betone stabilitet fremfor demokrati, ikke-intervensjon fremfor intervensjon og et defensivt fokus på seg selv, fremfor ekspansjonistiske planer.

Kommersiell liberalisme forklarer dannelsen av staters preferanser gjennom hvordan interne aktører vinner og taper på internasjonale økonomiske forhold, i form av strukturelle endringer i den nasjonale og internasjonale økonomien (Ibid:242-43). Interne kommersielle aktører vil legge press på staten for å fasilitere og eventuelt blokkere aktivitet som de taper på (Ibid:243). Statlig liberalisme forklarer hvordan de politiske institusjonene behandler de ulike interessene og pressene de blir utsatt for, og så former politikk (Ibid:244). Faktorer som representasjon er viktig, ettersom enkelte grupper kan være overrepresentert i viktige posisjoner, og dermed få gjennom store deler av sine interesser.

Kinesiske selskapers interesser er en av de interne faktorene som kan påvirke hvordan myndighetene velger å handle i utenrikspolitikken. Kommersiell liberalisme antar at kommersielle interesser spiller en rolle, for eksempel vil oljeselskapene kunne yte innflytelse over politikken overfor Sudan på grunn av interessene de har der. Dermed kan vi forvente at kinesiske selskaper som har interesser i en gitt situasjon vil prøve å øve innflytelse over maktapparatet, og danne kraftige statspreferanser. Kinesiske selskaper har mer autonomi enn det ofte fremstilles, og utøver også innflytelse over myndighetene. Oljeselskapene har hatt betydelige investeringer i Sudan i over 15 år, og kan ha hatt innflytelse over politikken som

har blitt ført overfor Sudan. De kinesiske oljeselskaperens interesser ligger primært i at de får utvunnet sine oljeressurser, og solgt dem til Kina eller på det internasjonale markedet. For å få det til på en god måte krever det et stabilt miljø med gode relasjoner til nøkkelaktører og trygge leveranser fra oljeanleggene til Port Sudan, hvor oljen fraktes til Kina og andre kjøpere.

H4: *Kinesiske oljeselskapers innflytelse gjorde at Kina engasjerte seg så kraftig i Sudan.*

Denne hypotesen operasjonaliseres til variabelen kinesiske oljeselskapers innflytelse. For å få grunnlag til å vurdere hypotesen trenger jeg empiri som kan fortelle noe om de kinesiske oljeselskaperens engasjement i Sudan og deres innflytelse overfor Beijing.

Sudan er en av statene Kina har hatt lengst forhold til utenfor sin egen region. Helt siden 1960-tallet har statene hatt et tett bånd av ideologiske årsaker. Selv om Sudan har gått vekk fra kommunismen, noe Kina delvis også har gjort, har landene fortsatt å ha tette bånd. Utover 90-tallet og 2000-tallet har kinesiske selskaper investert kraftig i landet, og gått frem på nye måter de ikke har benyttet tidligere. Hvis man tar utgangspunkt i idémessig liberalisme vil sosiale identiteter og verdier spille en rolle i utformingen av utenrikspolitikken, for eksempel kan Kinas kulturelle faktorer føre til at de fører en annen utenrikspolitikk enn andre stormakter. Sudan kan oppfattes som et prestisjeprosjekt, hvor Kina har lagt ned betydelig med ære. Moravcsik og idémessig liberalisme legger vekt på hvordan sosiale verdier og kultur kan påvirke stateres utenrikspolitikk. Kinas sosiale verdier i form av "ansikt", ære og stolthet kan forklare hvorfor Beijing valgte å ta en aktiv rolle i Sudan.

H5: *Kinesiske myndigheter puttet så mye prestisje i Sudan som pilotprosjekt at de ville gå lengre der enn i andre stater.*

Denne hypotesen operasjonaliseres til variabelen Sudan som prestisjeprosjekt for Beijing. For å kunne vurdere denne variabelen trenger jeg empiri som kan fortelle om Kina driver prestisjepolitikk og ikke-interessebasert politikk i Sudan.

2.3 Oppsummering av hypotesene

De fem hypotesene som er presentert vil i neste kapittel kartlegges empirisk. Jeg vil kartlegge hver variabel enkeltvis, og på den måten utforske de empiriske sidene ved hver av variablene alene. Empiri-kapittelet har som formål å finne informasjon som kan bidra til å styrke eller svekke hver av hypotesene. For å få gjort det er det nødvendig å finne empiri som kan si noe om Kinas intensjoner og handlinger. Under punkt 1.2.3 er det greiet ut om kildebruken i studien. I analysekapittelet testes hypotesene mot de empiriske funnene, ved at hypotese først testes hver for seg, før de analyseres i sammenheng.

Tabell 1: Oppsummering av hypotesene

Hypoteser	Teori	Empirisk fokus
H1 Økning av innflytelsessfæren	Realisme Systemnivå	Offensiv atferd, ekspansjon,
H2 Balansering mot USAs dominans på oljemarkedet		Kinesisk balansering, opprustning, aggressivitet
H3 Diversifisering av oljeforsyningen		Ressurser, transportruter, marinenærvær
H4 Kinesiske oljeselskapers innflytelse	Liberalisme Statsnivå	Oljeselskapenes innflytelse over Beijing
H5 Sudan som prestisjeprosjekt for Beijing		Prosjekter, ikke-interessebasert politikk

3. Empiri

I dette kapittelet vil jeg undersøke det empiriske grunnlaget som ligger til grunn for analysen, som gjøres i neste kapittel. Først vil jeg kort redegjøre for Kinas utenrikspolitiske utvikling fra Maos død i 1976 til i dag. Årsaken til at det er nødvendig å redegjøre for konteksten er at den kan ha stor innvirkning på casen, både fordi overgangen mellom konteksten og casen er flytende, men også fordi konteksten kan ha høy relevans for problemstillingen (Yin 2003:13). Deretter vil jeg ta for meg den avhengige variabelen, hvor jeg går inn på Kinas modell i Afrika, Sudan-konflikten og engasjementet i Sudan. Etter det redegjøre jeg for hver uavhengige variabel enkeltvis. Formålet med å samle inn empiri om de ulike variablene er å få et bredt grunnlag for å teste om hypotesene utgjør gode forklaringsforslag for problemstillingen. De fem uavhengige variablene er økning av innflytelsessfæren, balansering av USAs dominans på oljemarkedet, diversifisering av oljeforsyningen, kinesiske oljeselskapers innflytelse og Sudan som prestisjeprosjekt for Beijing.

3.1 Kinesisk utenrikspolitikk

Kinas utenrikspolitikk er full av paradokser. Internt er Kina fortsatt et autoritært samfunn hvor det i liten grad tillates frie ytringer, en opposisjon eller fri flyt av informasjon, men på den internasjonale arenaen har Beijing blitt en av de fremste forkjemperne for demokratisering av det internasjonale systemet og økonomisk gjensidig avhengighet. Utenlands direkteinvesteringer (FDI) og andre former for internasjonal tilstedeværelse har vært avgjørende for Kinas økonomiske utvikling siden Maos død i 1976 (Sutter 2008:2). Mao definerte de fem prinsippene for fredelig sameksistens, som dagens regime fortsatt bruker aktivt, og som i offentlige dokumenter ofte betegnes som grunnlaget for ethvert bilateralt samarbeid Kina inngår (Kinas utenriksdepartement 2006). Det kinesiske regimets betoning av disse prinsippene har en komplisert bakgrunn og dyptliggende røtter. Tiden fra 1839 til 1949 omtales som århundret med ydmykelse, fra den første opiumskrigen til Mao tok makten, en periode hvor Kinas suverenitet ble brutt og andre stater intervenerte i landet (Zhengyu & Taylor 2012:10). Det kinesiske regimet frykter også at intervensjoner i andre stater kan skape presedens for å gå inn i områder Kina hevder¹⁷, dermed har de vært forsiktige med å gå med på forslag som i fremtiden kan skade Kinas suverenitet (Ibid.).

---

¹⁷ Tibet og Xianjiang som Kina i dag har kontroll over, Taiwan, mindre områder ved grensene til India og Vietnam, samt flere øyer i Sørkinahavet.

3.1.1 Deng Xiaoping og åpningen mot verden

Deng Xiaoping spilte en hovedrolle i Kinas økonomiske oppsving og var landets mektigste mann mellom 1978 og 1992 (Nathan & Scobell 2012:33-34). Deng fokuserte hovedsakelig på økonomisk utvikling og handel, gjennom å aktivt benytte seg av det internasjonale kapitalistiske systemet (Ibid.). I 1979 satte Kina i gang de økonomiske reformene som har gjort at landet har oppnådd en svært høy vekst i flere tiår. Deng Xiaoping, daværende partisekretær i kommunistpartiet, anmodet om at fakta og ikke ideologi skulle styre utviklingen, og beskrev valget med metaforen "det spiller ingen rolle om det er en svart katt eller en hvit katt. Så lenge den fanger mus, så er det en god katt" (Sitert i Zakaria 2008:89). Uttalelsen markerer begynnelsen på den mer pragmatiske politikken Kina har ført siden (Ibid.).

Det var først på starten av 90-tallet at kinesisk utenrikspolitikk tok en klar vending mot den politikken vi kjenner i dag. Dengs veiledende setning for utenrikspolitikken: "Øk tilliten, reduser trøbbel, utvikle samarbeid og unngå konfrontasjon" gjorde seg gjeldende, og kan fortsatt ses på som veiledende prinsipper i kinesisk utenrikspolitikk (Wang 2005:25). Utover 90-tallet tok Kina en noe mer aktiv rolle internasjonalt, ved å fasilitere forhandlinger mellom USA og Nord-Korea i 1994, godta flere militære traktater og ha en mer aktiv rolle i asiatiske organisasjoner (Ibid:22). Endringene skyldtes press fra omverdenen (Ibid:20). De kinesiske lederne hadde en realpolitisk oppfattelse av internasjonal politikk, hvor de så på systemet som fylt av konkurranse, ikke samarbeid (Ibid:23). Beijing var svært skeptisk til multilaterale organisasjoner, primært på grunn av at USA spilte en ledende rolle, men var interessert i å delta i økonomiske organisasjoner ettersom deltakelsen tjente egne interesser (Ibid.) Fra 1997 involverte Kina seg mer aktivt, ettersom de anså at en større deltakelse i institusjoner kunne gi omverdenen mer forståelse for at deres fremvekst ville foregå fredelig og innenfor systemets rammer (Sutter 2008:202). Det skjedde til tross for den nevnte skepsisen til USAs innflytelse over institusjonene (Ibid.).

På tross av de strategiske endringene på starten av 90-tallet ble årene frem til 2000 preget av konflikter med vestlige stormakter (Cabestan 2010:2). I 1999 ble det etter mye intern debatt blant den politiske eliten bestemt at Kina skulle fortsette å følge de utenrikspolitiske prinsippene Deng Xiaoping la ned på starten av 90-tallet (Ibid.). Samtidig som Kina skulle fremme egne interesser og søke stormaktsstatus, skulle de også unngå konflikt med andre stormakter så sant det var mulig, og bidra mer til verdenssamfunnet for å fjerne spenningene (Ibid.). Denne beslutningen var utgangspunktet for konseptene Kina har lansert i ettertid: fredelig utvikling, vinn-vinn løsninger, harmonisk utvikling og

demokratisering av internasjonale forhold (Ibid.).

3.1.2 Økt deltakelse, større interesser

Nathan & Scobell (2012:33-34) definerer fire hovedmål i Kinas utenrikspolitikk: (i) å gjenopprette og opprettholde landets territorielle integritet, som innebærer å opprettholde stabiliteten og suvereniteten internt, blokkere støtte til separatistbevegelser, gjenvinne Taiwan og forsvare havområdene, (ii) å forhindre andre stater å dominere Asia, og samtidig øke Kinas innflytelse i nabolandene, uten å skremme systemet med for kraftig opprustning, (iii) å skape et internasjonalt miljø som favoriserer Kinas økonomiske vekst ved å skape stabile markeder, unngå handelsblokker og jobbe for tilgang til utenlandske markeder, blant annet i tilknytning til energi, og (iv) få en stemme i utformingen av den globale ordenen, blant annet i institusjoner.

Kina har gradvis gått fra å ha en reaktiv rolle i det internasjonale samfunnet til å bli en aktiv deltaker og initiativtaker (Zheng & Zhang 2012:31). I Beijing ses multilateralisme på som godt for omdømmet ettersom det virker mindre skremmende enn unilateralisme (Ibid.). Det kinesiske regimets oppfattelse av maktfordelingen i det internasjonale systemet endret seg ved årtusenskiftet. Da akselererte utviklingen i utenrikspolitikken ved at Kina inntok en langt mer aktiv rolle i internasjonale organisasjoner, og prøvde å posisjonere seg som en av stormaktene som lager spillereglene (Wang 2005:40). Kina økte aktiviteten i internasjonale institusjoner for å vise at deres utvikling skulle være fredelig og i harmoni med den eksisterende verdensordenen (Ibid:45). Til tross for dette foretrakk Kina bilaterale bånd fremfor samarbeid gjennom institusjoner, ettersom de hadde bedre kontroll over samtalen. Kinas "Going Global"-strategi skjøt fart etter at landet ble medlem i Verdens Handelsorganisasjon (WTO) i 2001. Strategien oppmuntrer kinesiske virksomheter til å se mulighetene utenlands og ekspandere driften, og omfatter blant annet subsidier, lån, forsikring, risikovurderinger og diplomatisk støtte (Simpfendorfer 2011:92-93; Brautigam 2011a:89). Selv om strategien først ble offisielt lansert på starten av 2000-tallet kan begynnelsen spores tilbake til 1979, da ble statseide selskaper oppmuntret til by på kontrakter i utlandet og forme felles virksomheter med utenlandske bedrifter (Ibid:74).

Kina har i løpet av 20 år økt tilstedeværelsen sin globalt betydelig. Fra 2002 til 2011 ble antallet kinesere som arbeider i utlandet doblet til 812 000 (Sofer 2012). I kombinasjon med at kinesiske selskaper har investert tungt i dusinvis av stater, gjør dette at de har enorme interesser på spill utenfor sine grenser, noe de ikke hadde for 20 år siden (Ibid.). Uroligheter i disse statene ville vært irrelevant for Kina tidligere, men nå setter det kinesiske liv i fare og

kan true milliardinvesteringer i oljesektoren (Ibid.). Over 150 kinesere har blitt kidnappet i Sudan, Egypt og Nigeria, og flere kinesiske arbeidere har blitt drept i Sudan alene¹⁸ (Ibid; BBC News 2008a). I Libya evakuerte Kina rundt 36 000 arbeidere i 2011 da konflikten mellom opprørerne og Gaddafi-regimet brøt ut (Sofer 2012).

Perioden mellom 2004 og 2006 omtales fra flere hold som et vendepunkt i kinesisk utenrikspolitikk. I 2006 holdt Kina tre store multilaterale konferanser i form av sekspartsforhandlingene om Nord-Korea, et toppmøte i Sammenslutningen av sørøstasiatiske stater (ASEAN) og Forumet for kinesisk-afrikansk samarbeid (FOCAC), samtidig bidro de til FN-styrkene i Sudan og innsatsen mot piratene utenfor Somalia. Etter 2008 har Beijing blitt mer vennskapelige med Nord-Korea og hatt en tøffere tone med nabolandene og USA i regionale spørsmål (Ibid.).

3.2 Den avhengige variabelen: Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten

I dette kapitlet tar jeg for meg den avhengige variabelen: Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten. Først undersøker jeg Kinas Afrika-modell, dernest deres engasjement i Sudan, før Kinas rolle i Sudan kartlegges.

3.2.1 Kinas Afrika-modell

Kinas Afrikapolitikk har gått fra å være ideologisk drevet til å være basert på økonomiske interesser. Kinas tilnærming til utviklingshjelp og samarbeid er inspirert av deres egne erfaringer som mottaker av bistand, lån og utenlandske investeringer (Brautigam 2011a:50). På 80-tallet manglet Kina viktig infrastruktur for å utnytte sine egne naturressurser, og oppmuntret eksterne aktører til å investere i Kina for å få utvunnet ressursene (Ibid:48). Japansk bistand ble brukt til å bygge tognett og havner for å få eksportert kull til Japan (Ibid.). Etter hvert fulgte også vestlige selskaper etter denne modellen i Kina, og bygde ut infrastruktur for å utvinne olje og kull (Ibid.). Mange av investeringene som ble gjort i Kina av utenlandske aktører ble betalt tilbake i olje, som Kina gjør med Afrika i dag (Ibid:49).

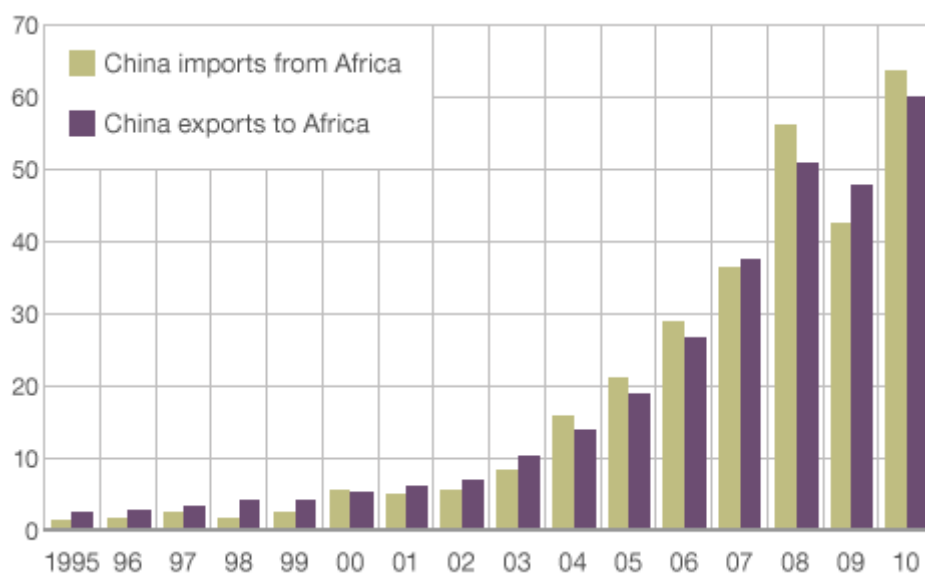
Det var først utover 90-tallet at Kina satte Afrika som en prioritet i utenrikspolitikken (Sutter 2008:367). Beijing ønsket å få støtte fra den tredje verden i internasjonale organisasjoner, bygge opp et image som en supermakt, konkurrere med Taiwan om internasjonal anerkjennelse og få i stand handelsavtaler, primært knyttet til naturressurser (Ibid.). Frem til 1994 normaliserte Kina forholdet til 18 utviklingsland, og startet flere

---

¹⁸ De kinesiske selskapene har tatt konsekvensen av det, blant annet ble de 5000 kinesiske arbeiderne som jobbet med Merowe-dammen i Sudan beskyttet av en sikkerhetsstyrke på 600 mann (Sudan Tribune 2007a).

institusjonaliserte samarbeid (Hebron 2011:30). I år 2000 dannet Kina FOCAC og trappet opp satsningen både på investeringer, bistand, import og samarbeid med afrikanske land (Ibid:373). I politikken overfor Afrika har Kina gjennomgående vist en pragmatisk holdning, hvor de har fulgt egne interesser, men i tilfeller hvor vesten har hatt svært sterke synspunkt har de vært mer medgjørlike (Sutter 2008:357). Tidlig på 2000-tallet var Kina fokusert på å vise for omverdenen at de kun hadde fredelige hensikter og at de ville følge normene i det internasjonale samfunn (Ibid.). Samtidig har ikke Kina gitt etter for internasjonalt press der hvor interessene deres er for store (Ibid). På 2000-tallet har Kina i større grad enn tidligere vist at de er villige til å gi etter for vestlig press¹⁹ (Ibid.).

Kinas bistand til afrikanske land består generelt sett av lån i moderate beløp og bevilgninger for å bygge ulik infrastruktur, som veier, statlige bygninger og idrettsarenaer (Ibid:375). Denne typen investeringer er ikke spesielt kostbare ettersom det i stor grad brukes kinesisk arbeidskraft, samtidig gir det Kina god reklame i landene hvor de bygger infrastrukturen (Ibid.). Unntakene er landene hvor kinesiske selskaper investerer i oljesektoren, her har det kinesiske regimet investert langt mer penger enn i resten av Afrika. Dette gjelder primært Angola, Nigeria og Sudan, hvor Kina har bevilget penger til oljeinfrastruktur, samt tunge investeringer i annen infrastruktur (Ibid.).

Figur 1: Handel mellom Kina og afrikanske land i milliarder dollar per år mellom 1995 og 2010 (BBC News 2012a).

¹⁹ Blant annet var politikken overfor Iran langt mer standhaftig på 90-tallet enn den har vært etter årtusenskiftet (Sutter 2008:357-59). Det viste seg også overfor Irak. Kina var i sterk opposisjon til USAs handlinger overfor Irak i 1990, men i 2003 var ikke Kina blant de sterkeste kritikerne av invasjonen av Irak (Ibid:364-65).

I figur en vises Kinas investeringer i Afrika fra 1995 til 2010. Kina investerer i en rekke ulike sektorer i afrikanske land, gir subsidierte lån fra statseide kinesiske banker, oppmuntrer kinesiske selskaper, både private og statseide, til å opprette virksomheter sammen med lokale afrikanske bedrifter, bygger infrastruktur²⁰ og driver omfattende eksport og import av varer (Shelton 2007:104). Kina ønsker å stimulere de afrikanske økonomiene slik at de i fremtiden vil kunne kjøpe flere kinesiske produkter (Ibid.). Samtidig er olje Kinas viktigste prioritering i Afrika, selv om fokuset på olje ikke er så massivt som vestlige medier og enkelte forskere vil ha det til (Brautigam 2011a:278). Kina gir bistand til alle landene i Afrika sør for Sahara som følger ett Kina-prinsipp²¹ (Ibid.). Andelen utviklingshjelp er ikke markant forskjellig mellom landene med store naturressurser og de uten (Ibid.). Bevilgninger og lån uten renter er jevnt fordelt mellom landene (Ibid.:279). Kinas Eksport-Import Banks (ExIm) betingede lån (concessional loans) gis til land som er i stand til å betale (Ibid.). I disse tilfellene tilbyr banken lån før vertslandet konkretiserer et spesifikt prosjekt (Ibid.). I land ute av stand til å betale kan det gis betingede lån til prosjekter som kan tjene inn pengene Kina har lånt bort. I land rike på naturressurser har ExIm gitt svært store lån med gode betingelser, dog med rente, til å finansiere infrastruktur, hvor betalingen er garantert i naturressurser (Ibid.). Mellom 2001 og 2010 lånte ExIm 67,2 milliarder dollar til Afrika sør for Sahara, noe som er 12,5 milliarder mer enn Verdensbanken gjorde i samme tidsrom (Bloomberg 2011a).

Kinas tilnærming handler om å skape forretning som gagnar begge partenes interesser, enten det innebærer naturressurser, eksport av kinesiske varer, byggeprosjekter eller landbruk (Brautigam 2011a:279). I 2008 tegnet kinesiske konstruksjonsselskaper kontrakter for 39 milliarder dollar i Afrika, og de hadde inntekter på over 20 milliarder dollar (Ibid.). Kinas lån og donasjoner tar sjelden form som rene pengeoverføringer, men består vanligvis av kinesiske varer og tjenester (Ibid.:125). Statseide ExIm har ansvaret for betingede lån og fordelaktig importkreditt²², Finansdepartementet har ansvaret for multilateral bistand og ettergivelse av gjeld, mens Handelsdepartementet styrer rentefrie lån og bevilgninger (Ibid.:108). Vanligvis er lånene bundet opp til helt konkrete prosjekter. Unntaket er overføringen til land som velger å anerkjenne Kina på bekostning av Taiwan (Ibid.). I slike tilfeller har større pengesummer blitt overført til landene uten bindinger (Ibid.).

---

²⁰ Det er primært private kinesiske selskaper som gjør dette, men også statseide selskaper bygger infrastruktur i Afrika. Det gjelder ofte omfattende prosjekter (Shelton 2007:104).

²¹ Ett Kina-regelen sier at det kun finnes ett Kina, og at stater som vil samarbeide med Kina ikke kan ha diplomatiske bånd til Taiwan.

²² Betingede lån (concessional loans) innebærer at deler av summen må brukes på kinesiske varer. Fordelaktig importkreditt (preferential buyer's credit) innebærer at kjøperen får lån til å kjøpe kinesiske varer og tjenester under markedspris.

Det er mange misforståelser knyttet til kinesisk bistand, både i forhold til beløp, hvordan den gis og hva bistanden innebærer. Det er primært tre måter Kina gir bistand på: ekstern assistanse fra Finansdepartementet, lån fra ExIm og sletting av gjeld (Ibid:168). ExIm gir to ulike lån. Fordelaktig importkreditt regnes ikke som bistand, ettersom hele lånet må brukes til kjøp av kinesiske varer og tjenester. Lånet finansierer inntil 85 prosent av et prosjekt, mens vertslandet må stille med 15 prosent med en gang (Ibid:173). Betingede lån regnes som bistand, ettersom kun 50 prosent av summen må brukes på kinesiske varer og tjenester, samtidig gjøres avtalen med Utenriksdepartementet, ikke ExIm, som kun finansierer beløpet (Ibid:173-74). I begge tilfellene får landene langt gunstigere rentebetingelser enn på markedet ellers (Ibid.).

På grunn av mangel på transparens, offisielle tall og forvirring rundt hvor mye av Kinas økonomiske virksomhet i Afrika som henholdsvis er bistand, investeringer og normale lån, er det vanskelig å finne gode tall (Ibid:187-88). Tallene som legges frem i media er ofte overdrevne (Ibid.). Kinesiske myndigheter frykter at det vil skape misnøye innad i Kina om det kommer ut hvor mye de bruker på fattige i andre deler av verden (Ibid:166). Kinas bistand til Afrika er langt mindre enn det de vestlige landene gir, samtidig er de øvrige økonomiske investeringer langt større enn bistanden, dog mindre enn mange estimerer viser (Ibid:307). Det er ventet at Kinas investeringer i Afrika vil passere 50 milliarder dollar i 2015, noe som er 70 prosent høyere enn tallene fra 2009 (Bloomberg 2011b). Den bilaterale handelen mellom Kina og afrikanske stater vil passere 300 milliarder dollar i 2015, noe som er det dobbelte av handelen i 2010 (Ibid.).

Beijing konsentrerer seg om det de betegner som vinn-vinn løsninger, og viser i retorikken et utstrakt ønske om å inngå samarbeid på felter hvor statene har felles interesser (Sutter 2012:122). De viser ingen vilje til å gå i samarbeid som er i strid med egne interesser, og forventer heller ikke at andre stater vil gå med på det (Ibid.). For eksempel har det kinesiske regimet vist en økende vilje til å bidra til FNs fredsbevarende styrker. Dette gir troppene deres verdifulle erfaring, samtidig som utgiftene dekkes av FN fredsbevarende budsjett, som Beijing bidrar relativt lite til (Ibid:123).

Et av de viktigste grepene Kina har gjort i Afrikapolitikken er etableringen av FOAC (Zheng & Zhang 2012:31). Siden organisasjonen ble etablert i 2000 har Kina blitt Afrikas største handelspartner, og de driver samarbeid på mange områder med de aller fleste afrikanske stater (The Wall Street Journal 2011). Beijing har en bred Afrika-strategi, som inkluderer elementer innen politisk og økonomisk samarbeid, fred, sikkerhet, utdanning, forskning, kultur og helse (Kinas utenriksdepartement 2006). Det politiske samarbeidet går ut

på møter på høyt nivå, utveksling mellom partier og lovgivende forsamlinger, bilaterale komiteer, samarbeid i internasjonale forhold og utveksling mellom lokale myndigheter (Ibid.). Det økonomiske samarbeidet bygges rundt handel, investeringer, finansielt samarbeid, jordbruksamarbeid, infrastruktur, samarbeid innenfor naturressurssektoren, turisme, reduksjoner og sletting av gjeld, økonomisk assistanse og multinasjonale samarbeid (Ibid.). Tidligere handelsminister Chen Deming har uttalt at Kinas FDI i Afrika oversteg 14,7 milliarder dollar i 2011 (Shinn 2012). Ambassadøren til Sør-Afrika, Tian Xuejun, sa i 2012 at kinesiske investeringer i Afrika totalt er på over 40 milliarder dollar (Ibid.).

Fra 2009 til 2011 lånte Kinas Utviklingsbank (CDB) ut 75 milliarder dollar til utenlandske nasjonale oljeselskaper, hvor omsetningen av oljen solgt til kinesiske statlige oljeselskaper utgjør sikkerheten (Downs 2011:43). Disse avtalene gjøres i tett samarbeid mellom CDB, de statlige oljeselskapene og Beijing, men er ikke sentralstyrt (Ibid.). Samarbeidet mellom partene motiveres av profitt og egne interesser, og de klarer i stor grad å finne prosjekter hvor alle har interesse av å samarbeide (Ibid:43, 47). CDB har virksomheter både i og utenfor Kina, og brukes til å finansiere ulike prosjekter (Ibid.). Deres utenlandske engasjementer har i stor grad handel om olje (Ibid:45). Det estimeres at 17 prosent av oljen Kina importerte i 2012 kom fra låneavtaler som involverte olje (Ibid.). CDB har slettet over 30 milliarder dollar i gjeld for afrikanske lån, og har startet et program for små og mellomstore bedrifter, som på under ett år skapte i overkant av 50 000 arbeidsplasser i Afrika (Bloomberg 2011b).

3.2.2 Sudans-konflikten

Dette underkapittelet tar for seg de sentrale trekkene i konflikten mellom Sudan og Sør-Sudan, samt Darfur-krisen, frem til i dag. I neste underkapittel omtales Kinas engasjement i Sudan i detalj.

Sudans historie er preget av kolonisering, interne stridigheter og etniske motsetninger. Etter frigjøringen fra Storbritannia i 1956 ønsket Sør-Sudan å bli uavhengige (Campbell, Wheeler, Attree, Butler & Mariani 2012:89). Det startet borgerkrigen mellom nord og sør, som varte frem til 1972 (Ibid.). Partene inngikk en fredsavtale som kun holdt i elleve år (Ibid.). Addis Abeba-avtalen innebar blant annet at Sør-Sudan skulle få autonomi og en egen regjering, men avtalen ble til stadighet brutt av Khartoum, blant annet ved at grensene mellom nord og sør ble endret, slik at store oljefelt havnet i nord (European Coalition on Oil in Sudan 2008:5). Fra og med 1983 fortsatte krigføringen. Da brøt den sørsudanske delen av hæren ut,

og dannet Det sudanske folks frigjøringsbevegelse (SPLM)²³ (Ibid.). Khartoum reagerte med å annullere Sør-Sudans konstitusjonelle garantier, gjøre arabisk til det offisielle språket og innføre Sharia-lover i hele Sudan (Ibid:6). Årsakene bak fiendtlighetene mellom nord og sør er mange. De etniske og religiøse forskjellene mellom det hovedsakelig muslimske nord og sør, hvor kristendommen og tradisjonelle afrikanske religioner dominerer, er viktige faktorer, men den skjeve fordelingen av oljerikdommen og økende ulikhet har eskalert konflikten (Campbell et al. 2012:90).

Figur 2: Kart over Sudan og Sør-Sudan (BBC News 2012b).

Som figur to viser ligger oljeressursene i grenseområdene mellom nord og sør, noe som gjør det til et ekstra betent spørsmål. Borgerkrigen mellom nord og sør ble formelt avsluttet i 2005, da "the comprehensive peace agreement" (CPA) ble undertegnet. De to partene, Nasjonalt Kongressparti (NCP) i nord og SPLM i sør, ble enige om at sør skulle få delvis selvstyre frem til 2011, da folkeavstemningen om Sør-Sudans selvstendighet skulle holdes (Large 2009:622). Det oppsto problemer med fredsavtalen, ettersom sudanske styrker og militser terroriserte

²³ SPLM har også en militær avdeling, det sudanske folks frigjøringshær (SPLA)

lokalbefolkningen i flere områder for å sikre at det ble åpnet for oljeutvinning (Patey 2007). Mesteparten av oljeressursene befinner seg i Sør-Sudan, mens betydelig infrastruktur som raffinerier, oljerørledninger og oljehavnen Port Sudan befinner seg på Khartoums territorium. Dette gjorde at de to statene måtte forhandle frem en avtale om hvordan dette skulle løses. Avstanden mellom de to var enorm. Et panel nedsatt av AU fant fram til et rettferdig kompromiss mellom de to partene, som gikk ut på at Khartoum fikk 74 cent per oljefat som eksporteres, samt at Sør-Sudan over fire år skulle betale Sudan 5,4 milliarder dollar for å dekke deler av inntektstapet (International Crisis Group 2012:26). Khartoums motforslag sa at Juba måtte betale 7.4 milliarder dollar og betale 36 dollar per fat (Ibid:26-27).

Konflikten eskalerte da Sudan stoppet oljeeksporten fra Sør-Sudan, og konfiskerte ressurser de mente de hadde krav på (Ibid.). Khartoum innførte en blokada, og beslagla oljetanker som skulle frakte den sørsudanske oljen (The Washington Post 2012). Juba svarte med å stoppe oljeproduksjonen, ettersom de hevdet at Sudan hadde stjålet olje verdt 815 millioner dollar (Ibid.). Etter åtte måneder med full stopp i oljebransjen ble de to partene enige om en avtale i september 2012. Avtalen sier at Sør-Sudan skal betale i underkant av en dollar per fat olje som transporteres i Sudans oljerørledninger, samtidig som de skal kompensere Khartoum med tre milliarder dollar som følge av tapte oljeinntekter (Alessi 2012). SPLM og NCP er også involvert i en grensedisputt over Abyei-området²⁴, som er svært oljerikt (Kuo, Barber, Yuhua & Wheeler 2011:92). Under CPA og etter Sør-Sudans selvstendighet har det stadig vært kamper mellom de to statene i området. I juni 2011 ble området demilitarisert og FN utstasjonerte en fredsbevarende styrke (Ibid; CNN 2012). Demilitariseringen fungerte kun midlertidig ettersom det i 2012 nesten brøt ut full krig mellom partene, en konflikt som innebar både bombing og bakkekamper (Ibid.). Disse konfliktene er også relatert til oljestoppet mellom 2011 og 2012, og fikk en midlertidig løsning ved å opprette en demilitarisert sone mellom landene, samt å beholde FN-styrkene i Abyei-området (Ibid.). Oljeproduksjonen startet igjen våren 2013, men konflikten kan igjen eskalere, ettersom Sudans president al-Bashir i mai 2013 sa at han vil stenge oljerørene fra Sør Sudan for alltid hvis de ikke stopper å støtte rebeller i Darfur, Blue Nile og Sør-Kardofan (Reuters 2013a). Både Khartoum og Juba beskylder hverandre for å støtte rebeller, og begge partene hevder sin uskyld.

Parallelt med borgerkrigen har Darfur-krisen pågått. I 2003 begynte rebeller i Darfur-

---

²⁴ De to områdene Sør-Kardofan og Blue Nile er også svært omstridte. De er en del av Sudan, men støttet Sør-Sudans selvstendighet, og har som følge av dette blitt terrorisert av statsstøttede militser de siste årene (Kuo et al. 2011:92).

regionen å angripe ulike statlige mål (Halper 2010:83). Angrepene var en protest mot det de anså som diskriminering og skjev fordeling mellom de arabiske muslimene i nord og etniske afrikanerne i sør, fra den islamistiske statsjefen Omar al-Bashir (Ibid.). Myndighetene svarte med å utstasjonere Janjaweed-militsen i området, som tradisjonelt støttet regimet til al-Bashir (Ibid.). Militsen gjorde systematiske angrep mot den afrikanske sivilbefolkningen i området, ved å drepe sivile og voldta kvinner (Ibid.). Konflikten har fortsatt i 10 år uten tegn på løsning. I 2006 utstasjonerte FN fredsbevarende styrker i området, som fortsatt er i regionen for å stabilisere situasjonen. (Zhengyu & Taylor 2012:18). Det er fortsatt tre FN-oppdrag i Sudan og Sør-Sudan: samarbeidsoperasjonen mellom AU og FN i Darfur²⁵, FNs sikkerhetsstyrke i Abyei²⁶ og den nevnte fredsbevarende styrken i Sør-Sudan (Xue 2012:12).

3.2.3 Kinas rolle

I denne seksjonen vil jeg undersøke Kinas rolle i Sudan på ulike områder. Først vil jeg ta for meg Kinas engasjementet i Darfur, dernest perioden mellom CPA ble undertegnet og Sør Sudans selvstendighet, før perioden etter Jubas selvstendighet undersøkes.

Darfur

Kina har blitt dratt inn i Darfur-konflikten på grunn av Beijings vennskapelige forhold til Khartoum og det utstrakte våpensalg til det sudanske regimet (Simpfendorfer 2011:40). På starten av Darfur-konflikten holdt Beijing seg utenfor, ettersom Khartoum forsikret dem om at dette kun var en lokal dispuTT som de ville klare å håndtere selv (Jian 2012:7). Kina støttet ikke sanksjonene mot Sudan i FNs Sikkerhetsråd, og begrunnet dette med at konflikten ikke var et folkemord, men en lokal ressurskonflikt mellom ulike stammer (Ibid.).

I 2004 brukte Kina vetoretten sin i FNs Sikkerhetsråd for å forhindre sanksjoner mot Sudan, og vannet ut de andre resolusjonene som var rettet mot landet (Andrews-Speed & Dannreuther 2011:158). FN-resolusjon 1556 hadde som utgangspunkt å kreve at myndighetene avvæpnet Janjaweed-militsen og tillot humanitær hjelp til Darfur, men etter at Kina truet med veto, ble resolusjonen vannet ut slik at mekanismene som kunne håndheve tiltakene ble fjernet (Halper 2010:84). Beijing var imot å bruke tvang og sanksjoner mot Khartoum, og ville heller oppmuntre til å gjøre tiltak gjennom dialog enn å true med strengere virkemidler (FNs Sikkerhetsråd 2004:3). Kina har jevnt vist en motstand mot sanksjoner i

---

²⁵ Styrken ble opprettet som et resultat av FN-resolusjon 1769 i 2007 (Xue 2012:12).

²⁶ Styrken ble opprettet som et resultat av FN-resolusjon 1990 i 2011, og hadde som mål å følge opp demilitariseringen av området (Ibid.).

land hvor kinesiske statseide selskaper har oljeinteresser. (Zhang 2010:45). I 2005 unnlot Kina å stemme angående de to bredt støttede resolusjonene 1593 og 1591, som henholdsvis siktet sudanske myndigheter for krigsforbrytelser og innførte sanksjoner mot den sudanske oljesektoren (FNs Sikkerhetsråd 2005a:4-5; FNs Sikkerhetsråd 2005b:6). Samtidig var Kina klare på at de ville legge ned veto mot resolusjoner som innførte finansielle sanksjoner og reiserestriksjoner (Halper 2010:84). Kina har avvist direkte involvering i Khartoum-regimets offensiv mot sivilbefolkningen (Yates 2007:224). Kinesere har også blitt beskyldt for systematisk voldtekt i de bestridte områdene, uten at det har blitt bevist (Ibid.).

Kina har siden 2006 inntatt en mer aktiv rolle i Sudan og lagt press på al-Bashir for å ende konflikten. Frem til 2006 hadde de afrikanske landene jevnt over delt Kinas synspunkt, men i 2006 skjedde det en endring blant de afrikanske landene, som kan ha påvirket Kina til å gå fra et sterkt ikke-intervensjonsprinsipp til å godta intervensjon utenfra i Sudan (Steinvig 2009:11). Frem til da hadde Kina i retorikken betegnet vestens ønske om intervensjon som hegemonisme, men med støtte fra Sudans naboland og regionale organisasjoner kunne ikke Kina lenger vinkle det slik²⁷ (Ibid.).

Etter at Darfur-konflikten fikk internasjonal oppmerksomhet har Kina gått vekk fra sitt ikke-intervensjonsprinsipp i Sudan. Spesielt gjorde aktivismen frem mot OL i Beijing i 2008²⁸ et utslag (Andrews-Speed & Dannreuther 2011:158-59). Frem til 2006 jobbet Kina hardt for å blokkere forsøkene på å få til et større internasjonalt nærvær i Darfur, men i oktober 2006 avsto Kina fra å stemme i avstemningen om å sende en større FN-styrke til området, for å bistå AUs utsendte (Hong 2011:112). Årsaken til at Kina ikke stemte for resolusjonen var at de mente at Sudan selv måtte godta styrkene, og invitere FNs styrker inn (FNs Sikkerhetsråd 2006b:12). Kina la press på Sudans statsleder al-Bashir for å godta FN-troppene, og utnevnte en spesialutsendt til Afrika, Liu Guijin, for å takle konflikten tett på (Hong 2011:112). Denne oppførselen var mindre tydelig i Sikkerhetsrådet, hvor Kina primært betonet viktigheten av å respektere Sudans selvstendighet og la AU spille en ledende rolle (FNs Sikkerhetsråd 2006a:6-7). Mer enn å ta en aktiv rolle selv, oppfordret Kina til stadighet Sikkerhetsrådet om å benytte seg av AU så mye som mulig (FNs Sikkerhetsråd 2010:26; FNs Sikkerhetsråd 2012:4). I 2006 fikk Hu Jintao Sudan til å akseptere at FN sendte fredsbevarende styrker, som også inneholdt kinesiske bidrag. Hu Jintao skal ha brukt uvanlig kraftige formuleringer i

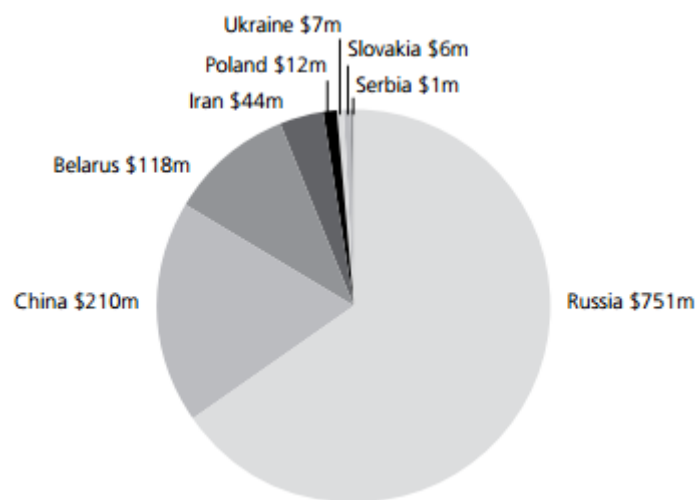
---

²⁷ AU nektet blant annet Sudans lederskapet i organisasjonen i 2007 på grunn av Khartoums håndtering av landets store innenrikspolitiske problemer (Kleine-Ahlbrandt & Small 2008:55).

²⁸ Det ble startet en omfattende "Genocide Olympics"-kampanje i USA, som ville sette søkelys på Kinas rolle i Darfur frem mot Beijing OL i 2008. Blant annet tok Hollywood-skuespillerne George Clooney og Mia Farrow del i kampanjen, og klarte å få mye oppmerksomhet mot Kinas rolle i Darfur (Andrews-Speed & Dannreuther 2011:158-59).

samtalene med sudanske myndigheter for å få overtalt dem til å akseptere FNs tilstedeværelse (Zhengyu & Taylor 2012:18). Kinas ambassadør til FN sa det slik: "Vanligvis formidler ikke Kina et budskap, denne gangen gjorde de det" (sitert i Brautigam 2011a:282).

Selv om Kina modererte sin linje har de fortsatt mottatt kritikk internasjonalt²⁹, spesielt etter at BBC avslørte at Beijing hadde solgt våpen til Khartoum, på tross av militærembaroen som var innført (BBC News 2008b; Halper 2010:85). I Sudan har det vært en tendens til at Kina har fått uproporsjonalt mye negativ oppmerksomhet i forhold til de andre involverte landene (Andrews-Speed & Dannreuther 2011:154). Kina har i en viss grad solgt våpen, men det er Russland som har solgt de store mengdene våpen til regimet i Khartoum, som figur tre viser (Ibid.).

Figur 3: Sudans våpenimport fra 1997 til 2010 (Campbell et al. 2012:98).

Under CPA

Kort tid etter at CPA ble undertegnet opprettet Beijing diplomatiske bånd med Juba. Det var i utgangspunktet en vanskelig oppgave, ettersom Kina hadde fulgt sitt prinsipp om ikke-intervensjon og støttet al-Bashirs regime fullstendig (Ibid.). I Kinas oppfatning hadde de kun fulgt sitt ikke-intervensjonsprinsipp, i Sør-Sudans øyne hadde Beijing aktivt støttet Khartoum, både økonomisk, militært og politisk (Ibid.). Det gjorde landet lite populært i Sør-Sudan, men Kinas økonomiske viktighet gjorde at Juba allikevel ville samarbeide (Ibid.). 98 prosent av Sør-Sudans inntekter kommer fra oljeeksport, og dermed er det helt nødvendig for Juba å ha

²⁹ Denne kritikken er delvis uberettiget ettersom Kina er langt fra verst i klassen. De Soysa & Midford (2012) viser at det er USA, en av de største kritikerne av Kinas våpensalg til Sudan, som selger mest våpen til autoritære regimer. Det samme mønsteret viser seg også overfor land i borgerkrig (Ibid.). Dessuten selger Kina en større andel av sine våpen til demokratier enn USA (Ibid.).

et godt forhold til Beijing og de kinesiske oljeselskapene (Reuters 2012a). I 2007 opprettet Kina et konsulat i Sør-Sudan, og begynte å forberede seg på selvstendigheten (International Crisis Group 2012:3). Samtidig som Kina gjorde sitt for å bedre forholdet til Juba ved å etablere et konsulat og invitere sørsudanske ledere til Beijing, passet de også på å ikke uroe Khartoum ved å være for vennskapelige med Juba (Ibid.). Kinas offisielle synspunkt var fortsatt at Sudan skulle være et forent land, og de fortsatte forholdet til Khartoum med samme intensitet, selv om de opprettet diplomatiske bånd til Juba (Ibid.). På dette tidspunktet var fortsatt Sudan et forent land, og avgjørelsen om Sør-Sudan skulle bli selvstendig skulle ikke bli tatt før i 2011. Denne balansegangen har preget Kinas Sudan-engasjement fra og med CPA ble undertegnet. I juli 2011 ble Sør-Sudan en selvstendig stat. Kina oppgraderte konsulatet i Juba til å bli ambassade og startet hyppige bilaterale samtaler (Ibid:4).

Etter Sør-Sudans selvstendighet

Da Sudan stoppet transporten av sørsudansk olje ble Kina oppmuntret av det internasjonale samfunn til å ta en lederrolle for å få løst konflikten, men nølte (Ibid:26). Kinas posisjon i forhandlingene mellom Sudan og Sør-Sudan var enkel, de ville ha oljeeksporten i gang igjen så fort som mulig. Beijing brukte den innflytelsen de hadde til å oppfordre partene til å delta i de AU-fasiliterte forhandlingene, og prøvde å finne frem til en rettferdig løsning (Alessi 2012). Under denne oljekrisen konkretiserte Juba planene om å bygge en ny oljerørledning til Kenya, noe som ville gjøre Sør-Sudan uavhengige av Sudan for å få eksporten i gang igjen, men verken Kina eller kinesiske selskaper ønsket å ta del i byggingen, ettersom det ville fått store konsekvenser for Kinas bilaterale forhold til Sudan (Zhang 2012:5).

Sør-Sudan ble etter hvert svært misfornøyd med at Kina ikke ville spille en aktiv rolle for å løse konflikten, og la dermed press på China National Petroleum Company (CNPC) og China Petroleum Chemical Corporation (Sinopec) for å få Beijing til å handle (International Crisis Group 2012:28). Dette redegjøres det for under punkt 3.3.4. Selskapene viderebragte Juba budskap til Beijing, og krevde at kinesiske myndigheter tok en aktiv rolle for å løse konflikten (Ibid.). Innen kort tid involverte de Liu Giujin i prosessen (Ibid.). Hans rolle var å prøve å få Khartoum og Juba til å inngå et kompromiss, og gjorde dette ved å oppfordre partene til å akseptere AUs forslag til løsning (Ibid.) Kina fikk USA og Storbritannia til å forsøke å få Juba til å inngå et kompromiss, samtidig som Beijing gjorde det samme med Khartoum (Ibid.). Kinas engasjement ble allikevel beskrevet som overfladisk, og ble preget av en manglende vilje til å blande seg inn i anliggende mellom partene, som følge av faren for å svekke forholdet til de to landene (Ibid:29). Resultatet ble at begge landene ble frustrert over

Kinas engasjement. Det har også blitt stilt spørsmålstegn ved Kinas diplomatiske kapasitet, og fra flere parter sies det at deres diplomatiske muskler ikke gjenspeiler landets status og internasjonale rolle (Ibid.).

Det var USA, Storbritannia og Norge som spilte hovedrollene i fredsforhandlingene som AU fasiliterte (Campbell et al. 2012:99). Kina la vekt på at de ønsket at AU skulle spille hovedrollen i forhandlingene, og viste ingen interesse for å selv innta rollen. Våren 2012 prøvde FN å innføre sanksjoner mot Sudan og Sør-Sudan hvis de ikke klarte å finne en fredelig løsning, men motstand fra Kina og Russland gjorde at det ikke ble noe av (Reuters 2012b). Etter hvert førte forhandlingene frem, og partene kom til enighet. Våren 2013 startet Sør-Sudan å eksportere olje igjen. I april 2013 offentliggjorde Sør-Sudans president Salva Kiir at de hadde blitt enige med Kina om en lånepakke som vil sørge for bygging av en ny flyplass i Juba, samt utbygging av et veinett mellom landets regioner og til nabolandene (Sudan Tribune 2013).

3.3 Empirisk kartlegging av de uavhengige variablene

I denne delen vil jeg kartlegge de fem uavhengige variablene i følgende rekkefølge: økning av innflytelsessfæren, balansering av USAs dominans på oljemarkedet, diversifisering av oljeforsyningen, kinesiske selskapers innflytelse og til slutt Sudan som et prestisjeprosjekt for Beijing.

3.3.1 Økning av innflytelsessfæren

Den første hypotesen er utledet fra realismen, som sier at årsaken bak Kinas aktive rolle i Sudan kan ligge i en ambisjon om å øke sin egen innflytelsessfære. For å kunne analysere hypotesen trenger jeg empiri som forteller noe om hvordan Kina handler utenfor egne grenser, i hvilken grad de prøver å påvirke andre stater, og hvordan disse faktorene spiller inn på engasjementet i Sudan.

“Hvis Kina er som alle tidligere stormakter, inkludert USA, vil deres definisjon av vitale interesser vokse i trett med at makten deres øker – og de vil prøve å bruke den økende makten til å beskytte en større og større innflytelsessfære” Stephen Walt (Sitert i Richardson 2010).

På starten av 90-tallet, samtidig som Kinas internasjonale "image" nådde et bunnpunkt etter massakren på den himmelske freds plass, økte bekymringen over at Kina på tross av å være verdens tredje største økonomi og i enorm vekst, ikke hadde en plass rundt bordet når de

viktigste beslutningene skulle tas (Hebron 2011:29). På dette tidspunktet var ikke Kina medlem av WTO, og selv ikke i dag er de en del av G8³⁰. Kinas ledere fryktet at landet var på vei mot isolasjon, og vendte seg mot andre utviklingsland for å øke samarbeidet og bedre sitt omdømme (Ibid.). Siden har Kina fungert som utviklingslandenes representant i FNs Sikkerhetsråd, som domineres av industrialiserte vestlige land.

Kina har tradisjonelt hatt et hardt "image", noe kineserne selv også har vært klar over (Scott 2012:40). Det kinesiske regimet har sluppet en rekke utenrikspolitiske konsept-erklæringer på 2000-tallet³¹, som har betonert de samme punktene: viktigheten av at alle land følger spillereglene i det internasjonale samfunn, at alle land er likeverdige, at Kina ønsker multilateralisme fremfor unilateralisme, at de vil søke samarbeid med stater gjennom de fem prinsippene som fredelig sameksistens og demokratisering av internasjonale forhold (Nathan & Scobell 2012:29-49). Samarbeid med et mangfold stater blir betonert fremfor en verden av stormakter. Fra 2003 ble "peaceful rise" brukt fra offisielt hold, et uttrykk som skulle vise at Kina er på vei opp, men ikke har planer om å endre systemet eller ta makt på bekostning av noen (Ibid:49). Bruken av "rise" ga allikevel uheldige assosiasjoner, som gjorde at Beijing heller begynte å snakke om "peaceful development" fra 2004 av, et uttrykk som skulle symbolisere det samme (Ibid.). De retoriske endringene har skjedd i trinn med at Kina har tatt en mer aktiv rolle i internasjonale organisasjoner (Nathan & Scobell 2012:29). Håpet fra kinesisk hold var at dette skulle vise at det ikke finnes en kinesisk trussel, som stadig er tema i vestlige medier (Ibid:49).

Utover ett-Kina prinsippet er det ingen bindinger ved Kinas ulike engasjementer i andre land. Kina har brukt sine økonomiske muskler til å gi selv små ressursfattige stater bistand og lån, med en underliggende forståelse av at de da vil anerkjenne Kina, og ikke Taiwan (Halper 2010:112). De gode relasjonene med Afrika har gitt Kina en fordel i internasjonale institusjoner, hvor de gunstige relasjonene til utviklingsland land kan brukes til å vippe avstemningene i egen favør (Ibid:110). Det finnes flere nylige eksempler på dette. Blant annet avviste den Afrikansk-Asiatisk konferansen i 2005 Japans ønske om permanent plass i FNs Sikkerhetsråd (Ibid.). To år senere ble også Taiwans femtende forsøk på å bli

---

³⁰ Kina har tatt del i enkelte G8-møter, men er fortsatt ikke formelt med i organisasjonen. Det er heller ikke sikkert at Beijing ønsker å være fast medlem i den utelukkende vestlige organisasjonen.

³¹ Se China Internet Information Center 2005, Nathan & Scobell 2012:29-49 for mer om de ulike konsept-erklæringene.

medlem i FN avvist av Generalforsamlingen, mye takket være Kinas afrikanske partnere³² (Ibid.).

Kina leverer våpen og andre varer til flere av sine afrikanske samarbeidspartnere. Våpensalget har satt Kina i en vanskelig situasjon i Sudan, ettersom kinesiske våpen i krigen har blitt brukt mot Sør-Sudan og egen befolkning. Situasjonen forverret seg ytterligere da det viste seg at Janjaweed, den statsstøttede militsen som har drevet etnisk rensning i Darfur, også brukte kinesiske våpen (BBC News 2008b). Så sent som i 2012 ble det påvist at Sudan har brukt kinesiske raketter mot sørsudanske styrker (Bloomberg 2012). I perioden fra 1999 til 2004 ble 80 prosent av Sudans oljeinntekter brukt til våpenimport fra Kina (Yates 2007:224). Kinesiske våpen har blitt brukt mot sivilbefolkningen i Darfur, blant annet ble kinesiske kamphelikoptere brukt til å tilintetgjøre hele landsbyer og systematisk drepe alle innbyggerne som kom seg ut i live (Yates 2007:224). Liu Guijin har sagt at Beijing gjør alt i sin makt for å hindre at kinesiske våpen havner i feil hender og brukes til å utføre uforsvarlige handlinger (Sudan Tribune 2007a).

3.3.2 Balansering mot USAs dominans på oljemarkedet

"Ettersom Kina er avhengige av import av råmaterialer, spesielt energi, og eksportledet vekst, vil kloke kinesiske ledere forsikre seg om at ingen land er i en posisjon til å nekte dem adgang til ressursene og markedet som deres fremtidige vellykkethet og politiske stabilitet avhenger av. Denne situasjonen vil oppmuntre Kina til å utfordre USAs nåværende rolle i Asia." Stephen Walt (Sitert i Richardson 2010).

Den andre uavhengige variabelen som skal kartlegges er utledet fra hypotesen som sier at Kinas ønske om å balansere USAs dominans på oljemarkedet var årsaken bak Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten. Variabelen skal kartlegges ved å undersøke forholdet mellom Kina og USA, USAs rolle på oljemarkedet og hvilken rolle USA spiller for Kina.

Forholdet mellom Kina og USA var lenge fiendtlig, men i 1972 sluttet president Richard Nixon og Mao fred mellom statene (Moore 2010:130). Forholdet var positivt frem til 1989, da det brøt sammen som følge av massakren på den himmelske freds plass. USA innførte sanksjoner mot Kina og avsluttet det militære samarbeidet (Ibid.). På 90-tallet førte Jiang Zemin sin såkalte USA først-politikk, som gikk ut på at forholdet til USA hadde prioritet over alle andre relasjoner (Ibid.). Hans etterfølger Hu Jintao har gått en annen vei ved

---

³² Halper (2010:113-120) viser til flere eksempler hvor Kinas "sjekkhefte-diplomati" har vippet avgjørelser i sin favør.

at han ikke har prioritert USA først, men fokusert på å få gode bilaterale forhold til en bredde stater (Ibid.). Kinas forhold til USA har vært ustabil helt frem til i dag. Forholdet bedret seg markant etter 11. september 2001, men gikk markant ned i forbindelse med bombingene av den kinesiske ambassaden i Kosovo i 1999 og rundt Irak-krigen i 2003 (Ibid.). I 2005 prøvde det kinesiske oljeselskapet Chinese National Offshore Oil Company (CNOOC) å kjøpe amerikanske Unocal for 18,5 milliarder dollar, noe som skapte sjokkbølger i USA (Klare 2008:1). Unocal satt på store olje- og gassreserver, og republikanerne i kongressen var svært skeptiske til å la disse havne i kinesiske hender (Ibid.). Til slutt ble kjøpet blokkert i kongressen på grunn av nasjonal sikkerhet (Ibid:4).

I dag har Beijing og Washington et ustabil forhold. Landene har tette bånd når det kommer til handel, USA har store lån i kinesiske banker, men det råder en enorm mistillit mellom de to stormaktene³³. Denne mistilliten viser seg spesielt når det kommer til helt vitale sikkerhetsspørsmål som oljetilførsel. Kinas president Xi Jinping har distansert seg fra den tidligere politikken som ville fjerne forskjellene mellom de to statene (Ibid:114). Nå er målet at Kina skal kontrollere og håndtere forskjellene (Ibid.). Multilateralisme har blitt en viktig del av Kinas utenrikspolitikk, og ses på som en effektiv metode for å begrense USAs makt (Zheng & Zhang 2012:31). Bakgrunnen for det ligger delvis i at Beijing ønsker et multipolart system, hvor ikke en stat sitter på så mye makt som Washington har i dag, men også for å svekke USAs muligheter til å skade Kina (Ibid.).

Etter en periode med en bedring i forholdene har Kina og USAs forhold hatt en nedgang siden 2009, da Beijing annonserte at de fremover ville være mer selvhevdende (Xiang 2012:114). President Obama har valgt å gjøre strategiske forflytninger av militære styrker fra Europa til Asia, og er inne i en fase hvor den militære tilstedeværelsen styrkes, spesielt på havet (Ibid:113). Forflytningen innebærer blant annet stasjonering av krigsskip i Singapore, samtidig som Washington ønsker å etablere flere marinebaser i Vietnam og på Filippinene (Ibid:113-14).

USAs rolle på oljemarkedet

USA dominerer Midtøstens oljemarked ved at de har en stor tilstedeværelse av amerikanske oljeselskapet og et stort militært nærvær. USA har de siste årene blitt mindre avhengige av olje fra Midtøsten, og vil i de kommende årene få en økende andel olje fra sitt eget nærrområde (The Atlantic 2012). Per 2010 fikk USA 15 prosent av sin oljeimport fra

---

³³ Det var lenge en utbredt frykt for at Kosovo-intervensjonen skapte presedens, og at USA ville intervensere i Tibet eller Taiwan (Wang 2005:39).

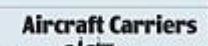

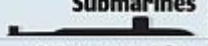
Midtøsten, mens Kina fikk nesten halvparten av sin totale import fra regionen (Ibid.). USA har de siste årene gjort enorme oljefunn som fører til at landet de nærmeste årene vil bli mindre og mindre importavhengige, før de i 2035 vil være helt selvforsynt (BBC News 2013). Midtøsten vil bli mindre viktig for Washington, ettersom de ikke vil ha så store strategiske ressurser i regionen, men det er usikkert om de vil trappe ned den militære tilstedeværelsen. USAs dominans i Midtøsten er både en fordel og en ulempe for Kina. Det er en fordel ettersom USA kan kontrollere havene, stredene og sikre transport på en måte Kina og andre land ikke er kapable til. Kina nyter godt av sikkerheten det amerikanske militæret skaper helt kostnadsfritt, og fremstår som en "free rider" når det kommer til sikkerhet i regionen. USAs tilstedeværelse gir også en form for forutsigbarhet og stabilitet. Til tross for fordelene Kina oppnår er fortsatt USAs tilstedeværelse et problem, ettersom de har tatt de mest attraktive oljeområdene. Kina har derfor måttet investere i mer risikable og uattraktive områder. En mindre amerikansk tilstedeværelse i Midtøsten vil dermed være et tveegget sverd for Kina, spesielt ettersom USA i mindre grad vil ha energisikkerhet som en begrensende faktor i sin Midtøsten-politikk (The Atlantic 2012). Det er mulig at USA vil promotere demokratisering mer aggressivt hvis deres egen oljeforsyning ikke kan rammes av eventuelle uroligheter.

I desember 2012 importerte Kina for første gang mer olje enn USA, på dette tidspunktet var Kina verdens største oljeimportør (Financial Times 2013). Det er dog vanlig å se på importtallene på årlig basis, og det er først i 2014 at Organisasjonen av oljeeksporterende land (OPEC) forventer at Kina passerer USA (Ibid.; The Wall Street Journal 2013).

Sudan som en del av en balanseringsstrategi

Kinas engasjement i Sudan kan ikke alene oppfattes som en balanseringsstrategi, men er en brikke i en større helhet av handlinger fra Beijing, som konsentrerer seg om militær opprustning, diplomati og internasjonalt samarbeid, samt eierskap og sikker forsyning av olje. Kina har i lengre tid rustet opp militæret, og legger spesielt vekt på marinen som skal beskytte nærområdene, men som figur fire (se neste side) viser er fortsatt USAs militære styrker overlegne. USAs forflytninger mot Øst-Asia kan ses på som et svar på Kinas opprustning, og en demonstrasjon av at de fortsatt vil ha kontroll på havene i Asia. USA og deres allierte kontrollerer Hormuz- og Malakka-stredene hvor Kinas oljetransport seiler gjennom, samtidig som de har krigsskip stasjonert i Singapore og Vietnam (Xiang 2012:113-14). Dette er en av Kinas store bekymringer, og de frykter at USAs opprustning i Sørøst-Asia kan bety begynnelsen på en ny kald krig (Ibid.).

FORCES	CHINA	U.S.
 Total personnel	2.25m	1.38m
 Tanks	8,200	9,148
 Artillery	14,000	5,178
 Combat aircraft	1,900	18,169
 Helicopters	491	4,593
 Aircraft Carriers	1	11
 Submarines	68	75
 Other warships	591	308

Figur 4: Kinas og USAs militære kapasitet i 2010 (Daily Mail 2010).

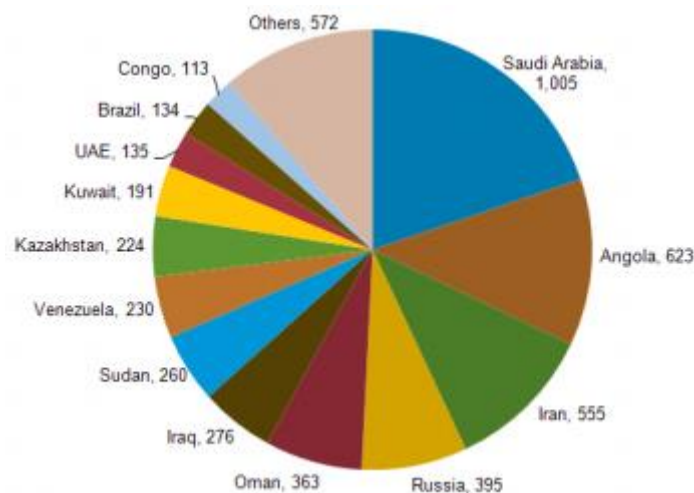
Offisielt har både USA og Kina begynt å bruke kraftigere formuleringer (Ibid.). Som nevnt skjedde det et skifte i Kina og USAs forhold i perioden 2008 til 2009. Finanskrisen som startet i 2008 svekket USA betydelig, mens Kina relativt sett styrket sin posisjon i forhold til resten av verden. Finanskrisen, OL i Beijing i 2008, Verdensutstillingen i Shanghai, samt romfergen Shenzhou IV har bidratt til at kineserne har blitt mer stolte over landet sitt, og føler en økning i status (Breslin 2013:623). Fra dette tidspunktet og fremover skal balansen i samtalen mellom Kina og USA endret seg drastisk. Der USA tidligere lekset opp Kina i forhold til økonomisk politikk og andre områder, kunne nå Kina gå med hodet høyt hevet og ha en mer jevnbyrdig posisjon i forhold til Washington (Zhang 2010:43-44).

Kina prøver å balansere USAs makt både internt og eksternt (Wang 2006:15). Etersom det er vanskelig å utfordre en hegemon med hard makt, er Kinas beste mulighet for å redusere forskjellene til USA å øke egne kapabiliteter (Ibid.). Internt går strategien ut på vedvarende økonomisk vekst og oppbygging av militære kapabiliteter, og har som formål å redusere den relative forskjellen i makt mellom Beijing og Washington. Eksternt driver Kina myk balansering, gjennom stormaktsdiplomati, deltakelse i og opprettelse av multinasjonale institusjoner (Ibid.). Målet med dette er å utsette, frustrere og undergrave USAs forsøk på hegemonisk atferd gjennom diplomatiet og institusjoner (Ibid.). Beijing oppfatter USAs sterke tilstedeværelse i eget nærområde som en trussel, og er redd for at Washington vil prøve å begrense Kinas fremvekst (Ibid:22).

3.3.3 Diversifisering av oljeforsyningen

Den tredje uavhengige variabelen som skal kartlegges er utledet fra hypotesen som sier at årsaken til Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten har bakgrunn i en oljediversifiseringspolitikk. For å få nok grunnlag til å analysere hypotesen trenger jeg empiri som sier noe om Kinas overordnede diversifiseringsstrategi, deres syn på oljemarkedet og knytte dette opp mot engasjementet i Sudan.

Kina har hatt tre hovedprioriteter i energipolitikken siden midten av 90-tallet: å diversifisere oljeforsyningen, å avhenge så mye som mulig av olje som fraktes over land og olje produsert av statseide selskaper (Klare 2008:75). Kinesiske myndigheter stoler ikke på det internasjonale oljemarkedet, ettersom de synes at oljeimport er for viktig til å legge i hendene på det frie markedet (Lee 2012:83; Kennedy 2010:139). Det internasjonale oljemarkedet fungerer vanligvis slik at stater kjøper olje på markedet fra ulike leverandører, og at oljen transporteres av kommersielle aktører. Kina vil i liten grad gjøre dette. Amerikanske og andre vestlige selskaper eier store andeler av verdens oljefelt, samtidig som de også har stor innflytelse over mange av de største oljeproduserende landene. Kina frykter dermed at de ikke kan stole på markedet i en situasjon hvor forholdet til vesten forverres. Dermed har kinesiske selskapers engasjement i utlandet blitt en viktig del av Kinas energipolitikk (Ibid.). Tanken bak denne strategien er at Kinas oljetilførsel vil være sikrere om kinesiske selskaper står for leveransen.

Figur 5: Kinas oljeimport i antall tusen fat per dag, fra 2011 (U.S. Energy Information Administration 2012a)

Som figur fem viser kommer en majoritet av oljen Kina importerer fra Midtøsten, hvor amerikanske og øvrige vestlige selskaper har store eierandeler. Kinesiske selskaper har i liten grad fått muligheten til å kjøpe og utvikle oljefelt i regionen, og har dermed måttet ekspandere

i andre regioner med enda høyere politisk risiko.

Kinas oljetilførsel er sårbar av flere grunner. Politisk og sosial uro i produksjonslandene kan stenge tilførselen, terrorister og pirater kan angripe fraktskipene og konflikter med produserende land eller USA kan stoppe forsyningen (Nathan & Scobell 2012:173). I et scenario hvor det er sosial uro frykter kineserne at de vestlige landene vil bli prioritert, og Kina vil stå uten oljeforsyning (Ibid.). Et annet viktig argument for Afrikas viktighet som oljeverandør er av oljeteknisk karakter. Kinas oljeraffinerier er konstruert for å raffinere søt råolje med lavt sulfur-innhold, noe man finner mye av i Afrika, mens det i Midtøsten produseres mer sur råolje med høyt sulfur-innhold³⁴ (Simpfendorfer 2011:40). Dette har favorisert Afrika som oljeverandør for Kina, og kan delvis forklare hvorfor Kina vendte seg mot Afrika i årene etter landet ble nettoimportør av olje. Nå jobber Kina med å konstruere raffinerier som kan raffinere sur råolje (Ibid.).

Kinas energibehov

I 2011 dekket kull 70 prosent av Kinas energibehov, mens olje kun sto for 20 prosent (Lee 2012:76). I 2011 importerte Kina halvparten av oljen som forbrukes, og innen 2015 er det ventet at eksport vil stå for opp mot 70 prosent av forbruket (Ibid.). I fremtiden er det ventet at oljeforbruket vil øke, og at bruken av kull vil trappes ned, ettersom det er svært forurensende og vanskelig å utvinne (Ziegler 2006:2-3). Per 2010 var Kina verdens femte største oljeprodusent, og sto for fem prosent av den globale produksjonen, men det er ventet at reservene ikke holder mer enn i ti år til (Andrews-Speed & Dannreuther 2011:21). Samtidig øker Kinas oljeforbruk med mellom syv og ni prosent årlig (Ibid.). I 2009 importerte Kina 54 prosent av oljeforbruket sitt, og frem mot 2030 er det ventet at importen vil stige mellom 70 og 80 prosent (Ibid:23)³⁵. Alle disse utviklingene viser at Kina er avhengige av en økende oljeimport.

Malakka-dilemmaet

USA dominerer havområdene mellom Afrika og Kina, hvor oljetankerne seiler gjennom på veien fra Afrika og Midtøsten til Kina (Kennedy 2010:140). I Malakka-stredet, hvor rundt 25 prosent av verdens handel transporteres gjennom, er det Indonesia, Malaysia og Singapore

---

³⁴ På grunn av lavere sulfur-innhold er søt råolje lettere å bearbeide og billigere. Derfor bruker søt råolje til å lage bensin av, ettersom det krever lite bearbeiding. Den er dermed spesielt ettertraktet i industrialiserte land. Sur råolje krever mer bearbeiding og brukes ofte til diesel. Den blir ekstra kostbar om den brukes til bensin.

³⁵ Totalt sett, inkludert av kull og naturgass, avhenger Kina kun av ti prosent import (Andrews-Speed & Dannreuther 2011:34).

som permanent står for sikkerheten, men de bistås blant annet av USA³⁶ (Marketos 2009:104). Kinas store frykt er at USA i krisetid kan velge å sperre Malakka-stredet, hvor majoriteten av oljetankerne som skal til Kina seiler gjennom, og dermed stenge importen av olje til Kina (Ibid.). En mer reell trussel er den store tilstedeværelsen av pirater i stredet (French & Chambers 2010:73). Veien gjennom Malakka-stredet er omtrent 2000 kilometer kortere enn ruten gjennom Sunda-stredet (Andrews-Speed & Dannreuther 2011:140).

Figur 6: Oversikt over sjøveien fra Afrika og Midtøsten til Kina (La Repubblica 2009)

Kinesiske myndigheter betegner dette som Malakka-dilemmaet. I 2010 gikk 85 prosent av Kinas oljeimport gjennom Malakka-stredet, samtidig er Japan og Sør-Korea enda mer avhengige av stredet, noe som gjør en blokade svært usannsynlig med tanke på deres tette bånd til USA (Ibid.; Richardson 2010). I Kina er det økende uenighet om det er nødvendig å diversifisere forsyningen og finne alternative veier utenom Malakka-stredet (Zhang 2010:57). Det at USA vil sperre Malakka-stredet er kun et mulig scenario i en væpnet konflikt (Ibid.). Det er også uenighet om Kinas omfattende energipolitikk utenlands er nødvendig, ettersom flere kinesiske eksperter mener markedet vil kunne dekke landets behov (Ibid.).

³⁶ Kina og flere andre stater har bidratt økonomisk for å ruste opp av sikkerheten (Marketos 2009:104).

Perlesnor-strategien

De siste årene har det blitt iverksatt flere tiltak som skal minimere risikoen for Malakka-scenariet, offisielt omtalt som perlesnor-strategien. Den innebærer å oppgradere Kinas marine, inngå strategiske partnerskap med landene som ligger langs kystveien mellom Midtøsten og Sørkinahavet, og inngå avtaler om alternative havner i Pakistan, Bangladesh og Myanmar, som gjør at oljetankerne ikke trenger å seile gjennom Malakka-stredet (Chen 2008:83).

Kina har inngått omfattende avtaler med Kasakhstan og Russland om oljeimport gjennom rørledninger. Det kinesiske regimet har også inngått en avtale om en rørledning som skal brukes til å frakte olje til Kina fra Midtøsten og Afrika via Myanmar (Ibid.). Kina møter også på problemer om de velger å lage rørledninger fra Pakistan og Myanmar, ettersom de er dyre å lage, har begrenset kapasitet og vil gå gjennom urolige områder hvor det er stor fare for sabotasje (Erickson & Collins 2011:189-90). Et annet moment er at det vil gjøre det enda lettere for de som eventuelt vil stanse Kinas forsyning, enten det er pirater, terrorister eller andre stater, ettersom oljen som fraktes i rørene vil fraktes med skip til havner i Myanmar og Pakistan, hvor det er dårlig maritim sikkerhet (Ibid:187). Ved å frakte olje sjøveien har Kina den fordel at de med enkelthet kan om dirigere skipene og seile en annen rute hvis det skulle oppstå problemer (Ibid:190). Med oljerør finnes ikke den muligheten (Ibid.). En annen bekymring for Kina er selve transporten av oljen. De fleste oljetankerne som frakter oljen til Kina er i dag utenlandske, og Beijing har lagt inn en stor innsats på å bygge opp en stor flåte oljetankere selv (French & Chambers 2010:39). Da målet ble satt i 2004, ble kun 15 prosent av oljen fraktet av kinesiske skip (Ibid.). Planen var at 50 prosent av tankerne som frakter olje til Kina skal være kinesiske innen 2015, det målet ble nådd før 2010 (Ibid.).

Sudans viktighet som oljekilde

Som figur fem viste var Sudan Kinas syvende viktigste oljekilde i 2011. Sudans viktighet ligger ikke bare i mengden olje for Kina får derfra, men også i det at kinesiske selskaper står for utvinningen av oljen. Per 2011 produserte Sudan 0,4 millioner fat olje per dag, til sammenligning produserer Angola 1,4, Kuwait 2,7, Iran 2,0 og De Forente Arabiske Emirater 3,0, mens Saudi-Arabia er i en klasse for seg med 10,7 (Simpfendorfer 2011:44).

Oljeproduksjonen i Afrika er begrenset i forhold til Midtøsten, og det er mulig at Kina i økende grad vil prøve å bygge nærmere forhold til de oljerike gulfstatene (Ibid:44). Der kan de ikke kjøpe seg vennskap like lett som i Afrika, ved å inngå store pakkeavtaler som innebærer naturressurser og billige kinesiske produkter og tjenester (Ibid:45). De arabiske landene er i større grad ute etter teknologi enn finansiering, der har de kinesiske selskapene

lite å stille opp med mot sine vestlige konkurrenter (Ibid.). I flere av de arabiske landene er det heller ikke mulig for Kina å kjøpe direkte eierskap, som de har gjort i Sudan, ettersom nasjonale oljeselskaper ofte eier oljefeltene (Ibid.). Kina trenger stadig mer oljeimport, samtidig er Afrikas oljeproduksjon begrenset i forhold til produsentene i Midtøsten (Simpfendorfer 2011:44). Ettersom de vestlige oljeselskapene allerede har en etablert tilstedeværelse i regionen er det få muligheter for å komme inn på markedet (Ibid.).

Beijings diversifiseringsstrategi³⁷ fremmes hovedsakelig av personer utenfor oljebransjen, primært fra media og politisk hold, som ikke har inngående kjennskap til hvordan oljebransjen fungerer (Downs 2006:38). Oljebransjens bekymringer har også begynt å få gjenhør i andre deler av maktapparatet, og det er ikke lenger en unison enighet om at denne strategien gir de ønskede resultatene (Ibid.). Kina beskyttet lenge Sudan i FNs Sikkerhetsråd. De foreslåtte sanksjonene som Kina vannet ut la ned veto mot hadde flere ulike formål (Halper 2010:84; Andrews-Speed & Dannreuther 2011:158). Alle former for intervensjon fra FN i Sudan var i strid med Kinas prinsipper, samtidig ville sanksjoner mot oljeindustrien kunne ramme Kinas oljeforsyning og de kinesiske oljeselskapene (Ibid.).

Det er fare for at Sudans oljeproduksjon vil dale kraftig de kommende årene. I 2010 produserte Sudan 430 000 fat olje per dag, om det ikke gjøres nye funn vil produksjonen gå ned til 250 000 fat olje per dag i 2015 (Campbell et al. 2012:91). Konflikten mellom Sudan og Sør-Sudan har også hemmet oljeproduksjonen, primært mellom 2011 og 2012, da Sør-Sudans produksjon stoppet helt opp. Som følge av avtalen Beijing hadde med Khartoum ble ikke Kinas leveranse hemmet av stoppet i produksjonen, men Khartoum, Juba og oljeselskapene tapte på konflikten. Sør-Sudans oljeindustri ble generelt satt tilbake, og våren 2012 er fortsatt ikke produksjonen oppe på samme nivå som tidlig i 2011. Kina har blitt beskyldt for å ha et snevert fokus på olje i håndteringen av konflikten mellom partene. USAs ambassadør til Sudan, Princeton Lyman, fortalte at Kina hadde vært hjelpsomme i spørsmål som konsentrerte seg om olje, men at det ikke likte å engasjere seg i de underliggende politiske dynamikkene som hindrer en jevn strøm av olje (Reuters 2013b).

3.3.4 Kinesiske oljeselskapers innflytelse

Den fjerde variabelen som skal kartlegges er om de kinesiske oljeselskaperens innflytelse kan ha gjort at Kina tok en mer aktiv rolle i Sudan. For å kunne analysere denne hypotesen trengs empiri som forteller noe om forholdet mellom oljeselskapene og staten i forhold til autonomi

---

³⁷ Diversifiseringsstrategien som sier at kinesisk eierskap av oljeressurser i utlandet styrker landets energisikkerhet.

og innflytelse, og hvordan oljeselskapene samhandlet med staten i Sudan-konflikten. Kinesisk utenrikspolitikk blir stadig en mer transparent og åpen prosess (Sutter 2008:53). Politikken er åpen for innflytelse fra andre aktører, og i dag spiller både statlige- og ikke-statlige tenketanker, lokale styresmakter og interessegrupper en rolle, i tillegg til kommunistpartiet, militæret og de sentrale beslutningstakerne (Ibid:58). Den øverste lederen har tradisjonelt hatt det siste ordet og tatt avgjørelser selv, men Kinas siste ledere Jiang Zemin, Hu Jintao og Xi Jinping har i større grad lyttet til andre (Ibid:59).

Oljeselskapenes autonomi

Det er uenighet om i hvilken grad de statseide kinesiske selskapene tar avgjørelser selv eller om de styres av myndighetene. Selskapenes engasjement utenlands kan i stor grad forklares av ønsket om profitt. På grunn av lovgivningen i Kina er det lite å tjene på oljeproduksjon innad i landet, og til tross for store investeringer i infrastruktur vil det være mer å tjene på produksjon i afrikanske land (Chen 2008:92). Det å ekspandere driften utenlands gir også selskapene sjansen til å nærme seg verdens største oljeselskaper, og etter hvert utvikle teknologi som kan konkurrere med de vestlige selskapene (Ibid.). Oljeselskapenes engasjement kommer i varierende grad som en pakke som involverer lån fra kinesiske banker og noen ganger samarbeid mellom statene.

De statseide oljeselskapene styres ikke av myndighetene (Zhang 2011:145). De har relativt mye autonomi og kan i stor grad bestemme egen strategi selv (Andrews-Speed & Dannreuther 2011:154). Kinesiske selskaper har betydelig frihet til å operere som de vil, og en japansk undersøkelse viser at oljeselskapene ikke er pålagt å selge oljen til Kina (Ibid.; Brautigam 2011a:281). I like stor grad som myndighetene har gjort at selskapene har ekspandert til Afrika, har selskapenes involvering gjort at myndighetene har økt sitt engasjement (Andrews-Speed & Dannreuther 2011:154). Enkelte har gått så langt som å si at de oljeselskapene har kapret Kinas Sudan-politikk i jakt på oljereserver (Ibid.). Det er heller ikke slik at staten og oljeselskapene har sammenfallende interesser. De statseide oljeselskapenes primære motivasjon er egne interesser, og når de har vært på kollisjonskurs med den kinesiske stats interesser har selskapene tidligere valgt egne interesser (Zhang 2011:145). De statseide oljeselskapenes utenlandsinvesteringer bestemmes i stor grad av selskapene selv, ut ifra egne mål (Downs 2006:35). Dette gjør at hvert av oljeselskapene har sin egen strategi, og prioriterer den fremfor nasjonale interesser (Ibid.). Ettersom selskapene har fulgt hver sin strategi har det i liten grad blitt koordinert dem imellom, noe som har gjort at de ofte har vist interesser for de samme områdene, og havnet i budrunder med hverandre (Ibid.). Fra og med

2005 har det blitt gjort mer koordinering mellom staten og selskapene (Ibid.). Oljeselskapene selger ikke olje eksklusivt til Kina, mye selges også på det internasjonale markedet (Andrews-Speed & Dannreuther 2011:154). I 2007 solgte de statseide selskapene 40 prosent av oljen til andre land enn Kina (Downs 2010a:88).

Statens innflytelse

Kina avhenger i stor grad av sine tre store statskontrollerte oljeselskaper: CNPC, Sinopec og CNOOC (Klare 2008:76). Disse selskapene er i utgangspunktet frie til å bestemme egne investeringer, og hvilke muligheter de skal benytte seg av, men staten har likevel stor innflytelse (Ibid.). Det er staten som kontrollerer de politiske og økonomiske rammene selskapene opererer innenfor, velger personer til ulike roller i selskapene, bakgrunnssjekker mulige investeringer og gir lavkostnadslån fra statseide banker for å hjelpe til for ulike kjøp (Ibid.) De statskontrollerte oljeselskapene velger ofte å samarbeide med nasjonale oljeselskaper i andre land, noe som automatisk skaper bånd mellom de to involverte statene, i tillegg til det diplomatiske arbeidet Kina legger ned rettet mot de oljerike statene (Ibid:78).

Med jevne mellomrom handler de statseide oljeselskapene slik at påstandene om at Beijing setter agendaen deres underbygges. I 2012 la CNOOC inn et bud på det kanadiske oljeselskapets Nexen til 60 prosent over markedspris, og i 2013 ble overtakelsen fullført for den uvanlig høye summen (Al Jazeera 2012, Reuters 2013c). De færreste selskaper som søker profitt vil legge inn så massive bud fra start av, noe som øker spekulasjonene om i hvilken grad de faktisk styrer egen strategi, eller om Beijing trekker i trådene. Lederne i CNOOC, CNPC og Sinopec er alle viseministre, og medlemmer av Kommunistpartiets sentralkomité (Downs 2010a:75). Det viktigste verktøyet Beijing har til å kontrollere oljeselskapene er at de har makt til å ansette og avsette ledelsen i selskapene (Ibid.). Det er Kommunistpartiets organisasjonsdepartement som formelt styrer ansettelsen, men avgjørelsen må godkjennes av Politbyrået (Ibid:76). Beijing må også godkjenne alle utenlandsinvesteringer selskapene gjør på over 30 millioner dollar (Ibid.).

Beslutningstakingen i kinesisk utenrikspolitikk er meget hemmelighetsfull, og det er en liten gruppe som er med i forsamlingene som har det siste ordet (Moore 2010:135). Kommunistpartiets indre ledende gruppe for utenrikspolitiske saker er det viktigste organet for utenrikspolitiske beslutninger, de melder rett til den faste komiteen i Politbyrået, som består av Kinas ni mektigste personer (Ibid.). Det er i kommunistpartiet de viktige avgjørelsene tas, ikke i Utenriksdepartementet, som i stor grad kun følger partiets instruksjoner (Ibid.). Den øverste lederen er normalt sett med i alle disse organene (Ibid.). Fra og med Deng

Xiaopings tiltredelse i 1978 har kinesiske styresmakter blitt markant mer institusjonalisert. Rollene i seg selv har fått mer legitimitet og makt, og personlig anseelse har ikke like mye å si lenger, samtidig har den øverste lederen i mindre grad mulighet til å blande seg inn i andres ansvarsområder (Nathan & Scobell 2012:47). I utenrikspolitikken har Hu Jintao og Xi Jinping i mye større grad jobbet med et team av eksperter rundt seg, som også har stor innflytelse over avgjørelsene, selv om den øverste lederen sitter med det siste ordet. Hu har blitt beskrevet som en konsensusbygger som lytter til andres meninger og oppfører seg som en forretningsmann (Ibid:60). Xi på sin side beskrives som en upretensiøs, hardtarbeidende og resultatorientert populist (Ibid:61). Det er et utbredt syn at han er valgt som Hus arvtaker for å gi Kina en mer bestemt stemme internasjonalt (Ibid.).

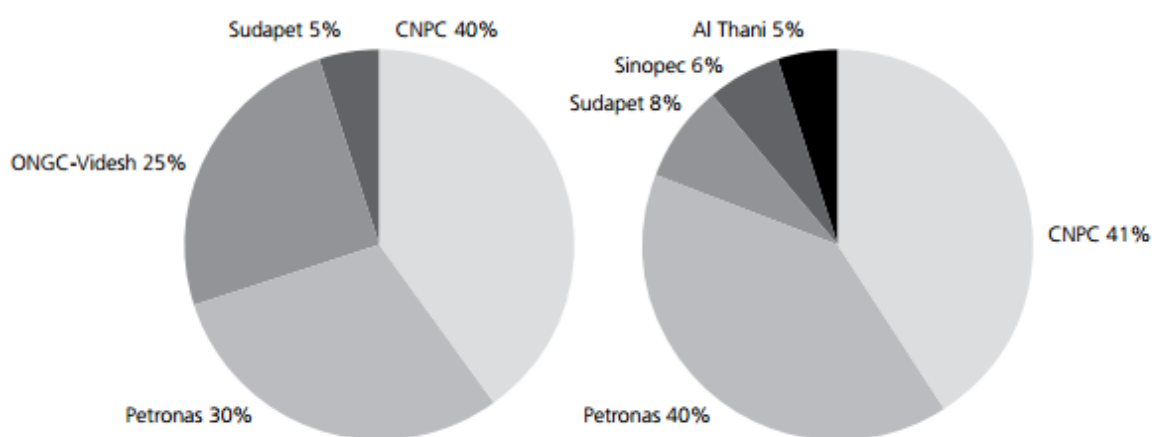
Oljeselskapenes innflytelse over politikken

Oljeselskapene har fått mer innflytelse de siste årene, og utgjør nå en sterk interessegruppe i Beijing (Downs 2010b:125). Selskapene har subsidiærselskaper som er listet på utenlandske børser, de får stadig økende profitt og deres rolle for å sikre energisikkerhet blir viktigere og viktigere (Ibid.). Samtidig har staten enorm innflytelse over selskapene, ettersom det er de som utnevner ledelsen, har kontroll på de tre bankene som finansierer mange av oljeselskapenes utenlandsinvesteringer og godkjenner selskapenes store investeringer (Ibid:124-25). Kinas energiinstitusjoner er svake og ineffektive, og preges av at det er mange institusjoner som deler på ansvaret, og at ingen av dem har en lederrolle (Downs 2006:24). De ulike institusjonene er også små og relativt sett ressursvake i forhold til oljeselskapene, noe som gjør at de har inntatt en reaktiv rolle og ofte søker til oljeselskapene for løsninger og forslag til strategier (Ibid:23-2). Det er også en stor overlapp i roller mellom oljeselskapene, byråkratiet og kommunistpartiet. Mange av de tidligere lederne i oljeselskapene har gått videre med roller i kommunistpartiet, mens de sittende lederne gjerne har roller både i partiet og i statsledelsen (Ibid:23).

Oljeselskapenes rolle i Sudan

CNPC og Sinopec er tungt involvert i oljeindustrien i Sudan. CNPC eier 40 prosent av Petrodar Operating Company (PDOC) som driver oljerørledningene, raffineriene, havnefasilitetene og en del oljetankere i Sudan (Klare 2008:76). Samtidig eier de 40 prosent av Greater Nile Petroleum Company (Campbell et al. 2012:116). CNPC har bygget 2300 kilometer med oljerørledninger i Sudan (Klare 2008:76). Sinopec eier seks prosent av PDOC, og er verdens femte største selskap (Petrodar Operating Company u.å.; CNN Money 2012).

Det tredje store statseide oljeselskapet, CNOOC, har ingen investeringer i Sudan. CNPC har vært den dominerende aktøren, og har brukt over seks milliarder dollar i Sudan (Shinn 2012). Det omfattende prosjektet har involvert oppbygging av oljeinstallasjoner, raffinerier, rørledninger og havneanlegget Port Sudan, og regnes som CNPCs mest suksessfulle utenlandsinvestering (Downs 2007:58).

Figur 7: Til venstre: Eierne av oljeblokk 1,2 og 4, som drives av Greater Nile Petroleum Operating Company. Til høyre: eierne av blokk 3 og 7, som drives av PDO (Campbell et al. 2012:116)³⁸.

CNPCs engasjement kom som en direkte følge av at Khartoum forespurte Beijing om hjelp til å utvinne oljeressursene. Fra den dag av har selskapet hatt tette bånd til Khartoum, noe som blant annet viste seg da de lot den sudanske hæren fylle drivstoff på deres oljeanlegg under angrepene mot sivilbefolkningen i Darfur. Det urolige miljøet i Sudan har skapt mange problemer for oljeselskapene, primært i form av kidnappinger og drap på ansatte i oljeselskapene. I 2007 ble kinesiske oljefelt i Kordofan-provinsen som grenser til Darfur, angrepet av det sudanske myndigheter betegner som rebeller (van Dijk 2009:149). Det at kinesiske interesser ble offer for angrep kan ha vært en årsak til at Kina var villige til å intervenere mer i Sudan (Ibid.). CNPC og Sinopec hadde i utgangspunktet interesse av at Sudan ikke ble delt opp, ettersom de ønsket at tyngdepunktet fortsatt skulle være i Khartoum. Det var her de hadde kontaktnettverket og ekspertisen, samtidig som de måtte inn i nye forhandlinger med Juba om Sør-Sudan valgte selvstendighet.

Under CPA mistenkte Juba at Khartoum meldte om lavere oljeproduksjonstall enn reelt for å slippe å betale mer til Sør-Sudan. Sørsudanske myndigheter ba CNPC om å få se deres tall, men ble nektet (Kuo et al. 2011:8). Jubas motvilje mot Beijing og den påfølgende

³⁸ CNPC eier også 96 % av blokk seks, samt deler av blokk 13 og 15 (Campbell et al. 2012:116).

selvstendigheten satt selskapene i en vanskelig situasjon, spesielt fordi sanksjonene ble opphevet etter at Sør-Sudan ble selvstendig. Det førte til at vestlige selskaper igjen kunne investere i landet, og det ble dermed betydelig kraftigere konkurranse om kontraktene CNPC og Sinopec hadde hatt før 2011.

Samtidig som CNPC og Sinopec skulle reforhandle sine kontrakter med Juba brøt oljekrisen mellom Khartoum og Juba ut, som det redegjøres for under punkt 3.2.2. Juba ble etter hvert svært fiendtlige overfor Kinas manglende vilje til å spille en rolle, og la press på CNPC og Sinopec for å få fortgang i prosessen (International Crisis Group 2012:28). Juba ga de kinesiske oljeselskapene tre beskjeder. Selskapene måtte først fortelle Khartoum at prisene de forlangte var urimelige, dernest at det var uakseptabelt at de nektet å eksportere oljen fra Sør-Sudan³⁹ (Ibid.). Juba kommuniserte videre at det var uakseptabelt at Beijing aksepterte å være med på et slikt spill, hvor de fikk sin olje, mens resten av Sør-Sudans eksport sto fast (Ibid.). Videre sa Sør-Sudanske myndigheter at hvis Kina fortsatte med dette ville kanskje ikke de kinesiske oljeselskapene få fornyet kontraktene de hadde i Sør-Sudan (Ibid.). Den tredje meldingen de kinesiske oljeselskapene fikk var at et hvert selskap som kjøpte oljen Khartoum beslagla ville ødelegge forholdet til Juba for alltid, og at de i verste fall ville miste retten til ressursene sine i Sør-Sudan (Ibid.). De kinesiske selskapene ba med en gang Beijing sende representanter til Sudan, og innen kort tid ble Liu Giujin involvert (Ibid.). Som det vises under punkt 3.2.3 klarte Kina å bidra til konfliktløsningen. CNPC og Sinopec har fått forlenget sine kontrakter i Sør-Sudan, samtidig som Beijing ga Juba en omfattende lånepakke.

3.3.5 Sudan som prestisjeprosjekt for Beijing

Den siste variabelen er utledet fra hypotesen som sier at Kina tok en aktiv rolle i Sudan-konflikten fordi de knyttet spesiell prestisje til sitt engasjement i Sudan. For å kunne undersøke om denne hypotesen stemmer trengs det empiri som kan si noe om Kina bedrev politikk overfor Sudan som ikke var forankret i egeninteresse, men prestisje, for eksempel i tilknytning til ulike prosjekter.

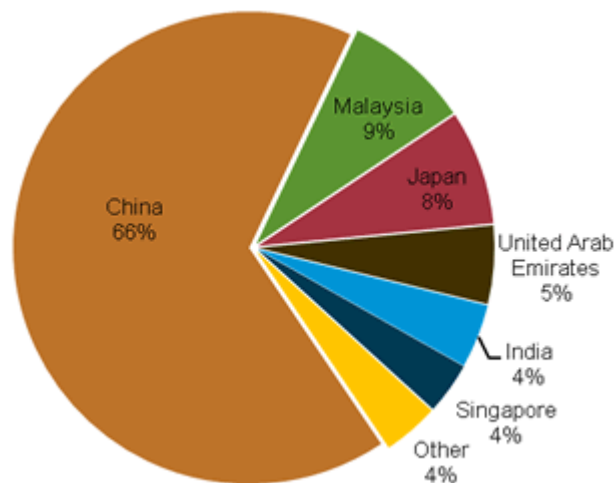
Utenrikspolitikken under Mao var preget av skråsikkerhet og høy risiko, og var designet for å revolusjonere både Kina og verdensordenen (Garver 2005:202). Sudan var et av de første landene Maos Kina bygget et solid forhold til, landenes gode forhold kan spores helt tilbake til 60-tallet. Kinas engasjement i Afrika under Mao gikk primært ut på å øve innflytelse over landene ideologisk, og gi noe bistand (Ziegler 2006:15). Frem til midten av

---

³⁹ Utenom oljen Kina hadde avtaler om, som fortsatt ble eksportert (International Crisis Group 2012:28)

90-tallet begrenset forholdet seg til bistand og bilaterale samtaler, og var som Kinas engasjement med resten av Afrika preget av vennskapelige forhold uten dype bånd, verken økonomisk eller diplomatisk (Ibid.). Dette endret seg på 90-tallet av to grunner: Taiwans forsøk på å bli anerkjent av afrikanske stater, og Kinas økende behov for energi (Ibid.). De vestlige selskapene som hadde operert i Sudan trakk seg ut på starten av 90-tallet på grunn av sanksjoner fra USA, og banet vei for kinesiske investeringer (Ibid:16).

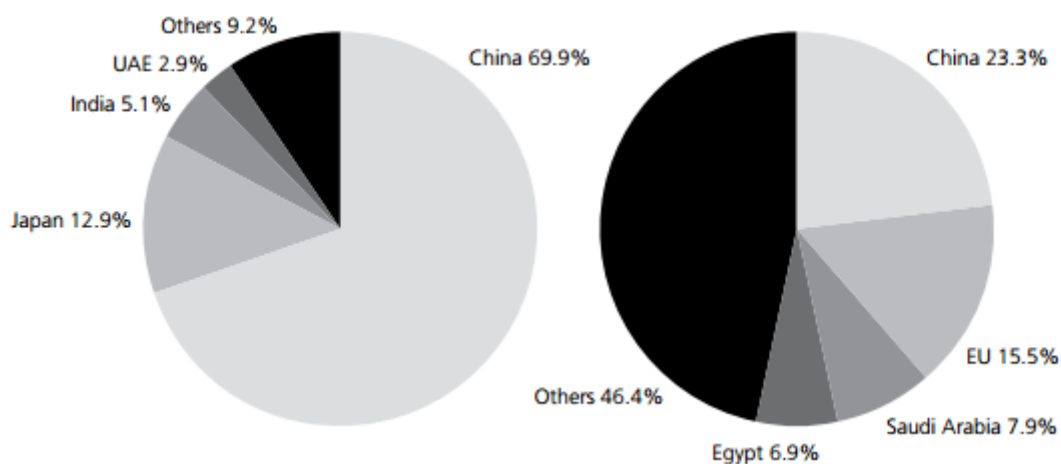
CNPC bygget opp infrastrukturen og kinesiske selskaper eide etter hvert store deler av flere sudanske oljefelt (Sutter 2008:376). Mellom 1997 og 2007 brukte Kina omkring 15 milliarder dollar i Sudan, som involverte ulike pakkeavtaler om olje, infrastruktur og våpen (Andrews-Speed & Dannreuther 2011:157). Med de tunge investeringene som har blitt gjort i Sudan fra 1997 til 2013 har også landet fått en spesielt høy verdi for Kina, både økonomisk og politisk. Som figur åtte viser kjøper Kina to tredjedeler av oljen som produseres i Sudan og Sør Sudan. Kan det at Kina har investert så mye penger og tid i Sudan, samt at de har så store interesser der, forklare hvorfor Beijing interвенerte mer her enn i andre stater?

Figur 8: Oljeeksport fra Sudan og Sør-Sudan i 2011 (U.S. Energy Information Administration 2012b).

Som en del av de omfattende avtalene med ulike afrikanske land bygger Kina ut infrastruktur som veier, statsbygg, og idrettsstadion. Mange av disse byggene er symboltunge konstruksjoner som ved første øyekast kan se ut til å ha en større nasjonsbyggende og patriotisk funksjon enn praktisk verdi. De kan også gi inntrykk av å tjene den styrende eliten mer enn befolkningen, og være bygg som Kina rent omdømmemessig vil nyte godt av. For å vurdere om Kinas involvering i prestisjebygg er uttrykk for et forsøk på omdømmebygging, er det interessant å kartlegge hvem som har tatt initiativ til ulike prosjekter av mer symbolsk art.

Prestisjebyggene er kun et av elementene Kina tilbyr fra sin side, som har lav kostnad, ettersom både arbeidskraften og materialet som brukes i stor grad er kinesisk. Akkurat i hvor stor grad Kina bruker egen arbeidskraft i sine prosjekter er usikkert (Brautigam 2011a:156). Det er store forskjeller på i hvilken grad Kina bruker lokal eller kinesisk arbeidskraft. I Sudan, hvor det har blitt bygget avansert oljestruktur, har mesteparten av arbeiderne vært kinesere, men i resten av Afrika domineres de kinesiske prosjektene av lokale arbeidere (Brautigam 2012a). Ofte starter prosjektene med en stor kinesisk arbeidsstyrke mens de trener opp lokale, som etter hvert tar over jobbene til kineserne når de har bygd opp nødvendig kompetanse (Ibid.).

Figur 9: Sudans eksport og import i 2010 (Campbell et al. 2012:98).

Kinas engasjement i Sudan strekker seg langt utenfor oljesektoren. Kinesiske selskaper har bygget ut strømmnett, tognett, dammer og vannledninger (Simpfendorfer 2011:40; Halper 2010:83). I Sudan har Kinas fremste infrastrukturprosjekt vært Merowe-dammen⁴⁰, som var et viktig prestisjeprosjekt for president al-Bashir i forkant av presidentvalget i 2010, som han vant (Kuo et al. 2011:4). Kina har fått mye kritikk for sin rolle i byggingen av denne dammen og flere nye prosjekter i Sudan, ettersom de fører til tvangsflytting av landsbyer og menneskerettighetsbrudd overfor den lokale befolkningen (Sudan Tribune 2007c). Prosjektet var delfinansiert av ExIm, som har tatt konsekvensen av problemene i Sudan ved å legge ned nye etiske retningslinjer for hva slags prosjekter de skal investere i (Ibid.; China Export-Import Bank 2008). Mange av prosjektene Kina har bygget i Sudan har hatt en utpreget praktisk verdi, blant annet Merowe-dammen, som økte strømproduksjonen i landet betydelig.

⁴⁰ Merowe-dammen er Afrikas største vannkraftverk og står for halvparten av Sudans strømforsyning (Sudan Tribune 2007b). Kinesiske selskaper er også involvert i byggingen av flere andre vannkraftverk i Sudan.

Samtidig har ExIm bidratt til finansieringen av Khartoums nye presidentpalass, samt byggingen av en ny flyplass (Campbell et al. 2012:112).

Brautigam (2011a:138) viser til tilfeller i Sierra Leone hvor nasjonale myndigheter insisterte på å innlemme bygging av et stort fotballstadion i avtalen med kineserne. Den kinesiske ambassadøren var kritisk til dette, og foreslo å bruke ressursene på mer grunnleggende infrastruktur i stedet, ettersom Sierra Leone allerede hadde et kinesiskbygd fotballstadion, men Sierra Leoniske myndigheter sto på sitt, og det respekterte kineserne (Ibid.). Kina har også hjulpet til med å realisere prestisjeprosjekter for flere presidenter i Afrika, blant annet et stadion i Tanzania, som den sittende presidenten hadde lovet å bygge før hans periode var over (Ibid:72-73). Vanligvis er det slik at vertslandet foreslår hva som skal bygges overfor Kina, og ikke motsatt. Kinesiske myndigheter vil kunne veie inn med sin mening, men lar de afrikanske landene selv bestemme hva de trenger (Brautigam 2012b). I flere av landene hvor kinesiske selskaper har bidratt med konstruksjoner av bygninger har de fått kritikk for at bygningene er av lav kvalitet og av dårlige materialer (Brautigam 2011b). Et sykehus i Angola som var bygget av et kinesisk byggeselskap gjennom den ordinære bistanden slo sprekker. Denne typen tilfeller er dog uvanlige, ettersom Kina føler ansvar for at byggene skal være av god kvalitet, og de prosjektene som settes opp av kinesiske selskaper har vanligvis livstidsgaranti (Ibid.). I ettertid viste undersøkelsene at årsaken til den dårlige konstruksjonen var at de lokale arbeiderne på prosjektet ikke hadde gjort jobben (Ibid.). Dette tilfelle kan bidra til å forklare hvorfor Kina velger å ha så mange kinesiske arbeidere med seg til Afrika.

Ifølge Downs (2007:58) har CNPCs virksomhet i Sudan vært ansett som den mest suksessfulle utenlandsinvesteringen gjort av kinesiske oljeselskaper, blant kinesiske oljeanalytikere, og at det har blitt knyttet ekstra stolthet til virksomheten i Sudan.

4. Analyse

I denne delen vil jeg bruke den teoretiske innsikten og den empiriske kartleggingen fra henholdsvis kapittel to og tre, til å analysere om de fem hypotesene kan forklare Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten. Først vil jeg undersøke sammenhengen mellom den avhengige variabelen, Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten, og de uavhengige variablene hver for seg. Gjennom å undersøke sammenhengen for hver enkelt i uavhengige variabel vil jeg kunne vurdere i hvilken grad hver av hypotesene kan bidra til å forklare studiens problemstilling. Etter at hver av hypotesene er analysert alene vil jeg foreta en samlet analyse av de hypotesene som fremstår som styrket etter analysen. Til slutt i analysen vil jeg sette funnene fra studien i en større utenrikspolitisk kontekst.

4.1 Analyse av studiens hypoteser

4.1.1 Økning av innflytelsessfæren (H1)

Kan et ønske om å øke egen innflytelsessfære forklare hvorfor Kina tok en aktiv rolle i Sudan-konflikten? Ifølge Zakaria (1998:19, 38) vil stater som opplever en økning av økonomisk og politisk styrke ønske å bruke dette til å få mer innflytelse over omverdenen. Ut ifra dette argumentet kan vi forvente at Kina aktivt vil prøve å konvertere sin økende styrke til innflytelse over omverdenen. Det finnes mange utviklinger de siste årene som peker mot at Kina ønsker å øke sin innflytelsessfære. Den militære oppbyggingen, den stadig krassere ordbruken overfor USA og den diplomatiske offensiven mot den tredje verden er bare noen av faktorene som viser at Kina akter å spille en større rolle i internasjonal politikk fremover (Wang 2005: 22-23; Halper 2012:11-18; Xiang 2012:113-14).

Gjennom å drive økonomisk og diplomatisk samarbeid har Beijing skaffet seg en spesiell posisjon i en rekke land, deriblant Sudan, som har ført til at de har økt sin innflytelsessfære. Avstemningene som nevnes under punkt 3.3.1 viser hvordan Kina ved å bygge bilaterale samarbeid nå kan vippe avgjørelser i sin favør. I Sudan-konflikten viste også det kinesiske regimet at de kan endre andre staters atferd når de ønsker det. Det var tydelig i to tilfeller, da Beijing la press fra øverste hold på Sudan for å godta FN-styrker i 2006 og da de ga al-Bashir den nødvendige dytten for å senke kravene til kompensasjon i 2012. De to tilfellene hadde henholdsvis bakgrunn i press fra vesten og oljeselskapenes interesser, men hvis man setter disse to inn i konteksten, hele Kinas aktivitet i Sudan, viser ønsket om å øke egen innflytelsessfære større relevans. Sudan er ikke essensielle for Kina i seg selv, ettersom

de kun står for syv prosent av Kinas oljeimport⁴¹, men er en brikke i en større strategi hvor Beijing har bygget et nettverk av relasjoner til stater med felles oppfatninger om hvordan det internasjonale systemet bør være, som i tillegg til diplomatisk samarbeid vektlegger økonomisk samarbeid og utvikling. Kina har valgt å selge våpen til Sudan, noe de visste at ville skape reaksjoner, ettersom Sudan er underlagt sanksjoner. Likevel har de gjort dette. Kina tjener først og fremst på våpensalget av to grunner, inntektene fra våpensalget og ved at de gir Khartoum noe de ikke vil få tak i enkelt på annet vis. De kinesiske våpnene har gjort at Khartoum har klart å kontrollere de interne problemene, med unntak av Sør-Sudans løsrivelse fra Khartoum som følge av CPA. Ved å selge våpen til Sudan oppnår Kina flere fordeler, ettersom den økte militære kapabiliteten styrken muligheten for at makthaverne blir sittende, noe som er fordelaktig for Kina, men det også gir Beijing et forhandlingsfortrinn, "the upper hand", over Khartoum. Kina øver en betydelig makt over Sudan og Sør-Sudan, noe tallene i figur åtte og ni, samt landenes oljeavhengighet, viser. Sudan har i en årrekke vært avhengige av Kina for å få solgt oljen sin og delvis for å få kjøpt våpen. Sør-Sudan får, som vist under punkt 3.2.2, 98 prosent av inntektene sine fra oljeutvinning, og er dermed avhengige av de kinesiske oljeselskapene. Både Beijing og oljeselskapene har direkte innflytelse over store deler av Sudans og Sør-Sudans økonomi, og har dermed muligheten til å påvirke landene via insentiver, og presse dem gjennom ulike negative reaksjoner. Tilstedeværelsen har også negative sider, ettersom det har blitt forventet at Kina skal spille en rolle fordi de har betydelige interesser i Sudan.

Tidligere når det oppsto konflikter kunne Beijing komfortabelt oppfordre til en fredelig løsning og henviser til sine fem prinsipper for fredelig sameksistens, men nå kan slike konflikter i økende grad skade Kinas interesser. Store kinesiske ressurser står på spill i Sudan, ikke bare materielt, men også i form av alle kineserne som jobber der. Det kinesiske regimet har et prinsipielt utgangspunkt, men er villige til å vike fra prinsippene når interesser står på spill. Kina har ikke *ønsket* å spille en større rolle internt i Sudan og Sør-Sudan, men de har gjort det som følge av større interesser. Deltakelsen kommer som en konsekvens av en interessebasert politikk. Kina har økt sin rolle i Sudan, men bare akkurat nok til å oppfylle formålet med engasjementet. I 2012 kunne Kina valgt å akseptere forespørselen om å ta en lederrolle for å løse oljedisputten mellom Khartoum og Juba, men det gjorde de ikke. Akkurat da hadde ikke Beijing sterke nok egeninteresser for å engasjere seg, ettersom oljen fortsatt ble

---

⁴¹ Som bemerket under punkt 3.3.3 importeres syv prosent av oljen fra Sudan, mens oljeimporten utgjør 50 prosent av oljeforbruket. Olje utgjør kun 20 % av Kinas energibehov (U.S. Energy Administration 2012a; Lee 2012:76)

eksportert til Kina. Når Juba la press på de CNPC og Sinopec for å få Beijing til å handle, endret det kinesiske regimets synspunkt, og trappet opp sine diplomatiske forsøk. Det viser at både oljeselskapene og Juba kan øve makt over Beijing. Riktignok inntok ikke Kina en lederrolle, men de spilte en viktig rolle med å få Khartoums krav til et nivå slik at det var mulig å forhandle med Juba. Om Kinas vekst fortsetter jevnt i flere tiår vil de trolig fortsette å handle slik de gjør i dag. Beijing har ingen interesse i styresettet til andre stater, så lenge de kan ha gode bilaterale forhold som gagnar begge parter. Pragmatisme i alle politikkenes ledd er det viktigste kjennetegnet ved Sudan-politikk.

Den empiriske kartleggingen viser at Zakarias hypotese, at stater som opplever en økning i makt vil prøve å øke sin kontroll over det internasjonale systemet ved å øke sin tilstedeværelse utenfor egne grenser, kan bidra til å forklare Kinas aktive rolle i Sudan. Sudan er en del av en større strategi hvor Kina øker sin internasjonale rolle med ønske om mer innflytelse og sikkerhet. Beijing øvet innflytelse ved å endre forløpet i konflikten to ganger, ved å få Khartoum til å akseptere FN-styrkene og senke sine krav til kompensasjon for transporten av sørsudansk olje. Dette viser at Kina kan øve betydelig innflytelse over Sudan når det er nødvendig, Hypotesen fremstår som styrket etter den empiriske kartleggingen.

4.1.2 Balansering mot USAs dominans på oljemarkedet (H2)

Kan Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten forklares av at Beijing prøver å balansere USAs dominans på oljemarkedet? Den teoretiske innsikten bak denne hypotesen kommer fra realismen, som sier at stater vil balansere mot en annen stat som er i ferd med å oppnå hegemoni, eller mot den staten som fremstår som den største trusselen. Kina opplever økende makt, og dersom realismens antagelser er riktige vil kineserne være spesielt interessert i å hevde sin makt og utvide sin internasjonale tilstedeværelse.

Ved å investere i Sudan har Kina sikret at en større del av oljeimporten kommer fra kilder som de kontrollerer, og balanserer på sett og vis mot USAs dominans på oljemarkedet ved å investere tungt i enkelte regioner. På samme måte som USA og vesten dominerer oljemarkedet i Midtøsten, har Kina klart å opparbeide seg en lignende dominans i enkelte områder i Afrika, Sør-Amerika og Asia, dog uten den militære tilstedeværelsen. Økonomiske bånd og utviklingsprosjekter har vært Kinas fremste våpen. Som nevnt tidligere under punkt 3.3.2 og 3.3.3 oppfatter Kina USA som en så stor trussel at de verken stoler på det internasjonale oljemarkedet eller frakt gjennom USA-dominerte havområder. Dette, sammen med den omfattende diversifiseringen gjennom oljerørledninger og alternative havner, sannsynliggjør i dette perspektivet at Kinas frykt for USA er en viktig drivkraft bak Kinas

engasjement i Afrika, men var det utslagsgivende når Kina valgte å innta en uvanlig aktiv rolle i Sudan?

Kinas engasjement i Afrika handler om langt mer enn olje, men i Sudan har Kinas fokus vært mer *ensidig* rettet mot olje enn i noe annet afrikansk land, noe som kan antyde at regimet i Khartoum ikke har ønsket at Kina skal ha et bredere fokus. Listen over prosjekter utenfor oljebransjen i Sudan er langt kortere enn i mange av de andre afrikanske landene, for eksempel Angola, som er det landet det er mest naturlig å sammenligne Sudan med. Dette er ikke bevisst fra Kina, ettersom vi under punkt 3.3.5 så at vertslandets ønsker er helt avgjørende for hvor mye Kina deltar og hva slags prosjekter Kina deltar i.

Kinas rolle i Sudan handler nærmest utelukkende om olje og muligheten landet spiller for å sikre en stabil oljeforsyning. Kinas import fra nye markeder er i praksis en balansering mot USA, ettersom kinesiske virksomheter får direkte eierskap til en del av verdens oljeproduksjon. Ved å kjøpe opp oljefelt i Sudan, og sende store deler av oljen til Kina driver Beijing i effekt en slags balansering, ettersom de gjennom oljeselskapene sikrer en oljeforsyning i flere år fremover. USA har sine leverandører de handler fra, og Kina opparbeider seg stadig flere partnere som de får olje fra. I praksis er dette en passiv balansering mot USAs dominans på oljemarkedet, men ut ifra empirien er det lite grunnlag for å peke på det som en årsak bak engasjementet i Sudan. Det er ikke en primær årsak, men snarere en konsekvens, som kan oppfattes som en bakenforliggende motivasjon ved diversifiseringen. Kinas sikkerhetsprioriteringer er primært av defensiv art, og det samme gjelder på oljemarkedet. Prioriteten er å få en trygg og stabil oljeforsyning som ingen andre stater kan stanse. Den mer offensive tanken om å balansere mot USAs dominans passer i mindre grad inn i Kinas sikkerhetspolitiske verdensbilde.

Kina driver en balansering mot USA, men den skjer primært med forsterkningen av militært nærvær i Asia, blant annet perlesnor-strategien som ble omtalt under punkt 3.3.3. Perlesnor-strategien og den øvrige militære opprustningen er sterkt knyttet opp til Sudan, ettersom trygg transport av olje er en av hovedmotivasjonene bak disse strategiske grepene, ved siden av å øke den militære kontrollen over Asia og utfordre USAs posisjon i regionen. Kina ønsker at USA får mindre makt, slik at verden kan få flere poler og at det internasjonale systemet vil preges mer av respekt for suverenitet. Samtidig oppnår Kina flere goder ved at USA dominerer oljemarkedet, primært gjennom USAs tilstedeværelse i internasjonale farvann. Kina driver intern balansering gjennom å styrke egne økonomiske, militære og politiske kapabiliteter, og har også vist tegn til myk balansering i utenrikspolitikken gjennom alliansebygging og frustrering av USAs diplomatiske forsøk. Kinas militære oppbygging i

Sørøst-Asia kan i større grad ses på som balanserende atferd. Strategien kan beskrives som det Schweller (2004:168) definerer som overbalansering. I dette perspektivet overvurderer Beijing trusselen og bygger opp sine kapabiliteter, noe de jevnt har gjort i flere tiår. USA oppfatter Kinas oppbygging som en offensiv manøver, og begynner å bygge opp sine kapabiliteter, noe opprustningen i Sørøst-Asia vitner om. Kinas engasjement i Sudan og resten av Afrika er relatert til dette, primært gjennom Perlesnor-strategien, men er kun en sekundær motivasjon, ettersom den primære årsaken bak Kinas opprustning er av territoriale sikkerhetsårsaker. Ettersom USA i stadig mindre grad vil avhenge av oljeimport, vil Kinas behov for å balansere mot landet på oljemarkedet stadig bli mindre. Denne hypotesen fremstår dermed som svekket.

4.1.3 Diversifisering av oljeforsyningen (H3)

Ligger årsaken bak Kinas aktive rolle i Sudan i en bredere oljeforsyningsstrategi? Som en knapp, strategisk ressurs smører olje maskineriet til enhver moderne stat, og som en stor oljeimportør er Kina spesielt sårbare på dette området. Realister vil anta at Kina vil gå langt for å sikre seg en vital ressurs som olje. Som en stormakt med stadig økende kapasitet vil offensive realister hevde at Kina vil gå utenfor eget territorium og skaffe ressursene de trenger. Kan oljeforsyningsstrategien være årsaken til at Kina solgte våpen til regimet i Khartoum og dermed bidro til å opprettholde den interne konflikten i landet, før de til slutt var en del av den fredelige løsningen?

Frem til 2005 hadde Kina et enkelt forhold til Sudan. I tillegg til at CNPC og Sinopec drev oljeutvinning i landet, hadde Beijing og Khartoum et forhold som gikk ut på diplomatisk og økonomisk støtte, samt våpenhandel, men Kina var lite involvert på andre felter. Videre viste Kina ingen intensjoner om å blande seg inn i Sudans interne affærer, som var preget av etniske og religiøse motsetninger, samt undertrykking av deler av befolkningen. Så lenge oljen ble fraktet ut av Port Sudan uten komplikasjoner var ikke Kina interessert i å legge mer i forholdet. I 2005 endret alt seg av flere grunner. Siden 2003 hadde Darfur-krisen pågått, og Kina ble etter hvert utsatt for et massivt press av vestlige stormakter for å akseptere FN-styrker i Darfur, etter å ha lagt ned vetoer og vannet ut FN-resolusjoner om Sudan i flere år. Samtidig startet Genocide Olympics-kampanjen, som hadde som formål å vise verden Kinas rolle i Sudan frem mot OL i Beijing i 2008.

Da CPA ble undertegnet i 2005 endret Beijings engasjement seg, ettersom det ikke lenger var nok å ha et godt bilateralt forhold til Khartoum og holde seg utenfor interne sudanske affærer. For at Kina fortsatt skulle få importert olje fra Sudan var det nødvendig å

rette opp Jubas dårlige inntrykk, noe Beijing prøvde å gjøre med sitt typiske engasjement overfor Afrika, bilaterale samtaler og ulike økonomiske engasjementer. Samtidig var det fortsatt best for Kina om Sudan ikke ble delt permanent, ettersom oljeavtalene måtte reforhandles om Sør-Sudan ble selvstendig. Kina la ned en betydelig innsats for å vise at de kinesiske selskapene fortsatt burde få drive oljeutvinningen i Sør-Sudan. Med andre ord måtte Kina vise nok gode intensjoner til Juba for å få bedret forholdet, samtidig som de ikke forverret forholdet til Khartoum. Alle disse ønskene og interessene gjorde at Kina måtte ta et steg inn i Sudans interne affærer. Sør-Sudan fikk sin selvstendighet i 2011, og da var Beijing raskt ute med å opprette formelle diplomatiske kanaler og få finansiert prosjekter i den nyopprettede staten.

Kinas standpunkt i konflikten ble ytterligere testet mellom 2011 og 2013, da oljeproduksjonen ble stoppet. Beijing hadde ikke spesiell interesse av at konflikten skulle bli løst fort, utenom oljeselskapenes interesse og ønsket om stabilitet mellom Sudan og Sør-Sudan. Beijing kunne ha tatt denne lederrollen det flere vestlige land uttalte at Kina burde ta, men ved å engasjere seg så tett i konflikten ville Kina kunne ende i en posisjon hvor de ville forverre forholdet til partene, enten ved å støtte en av partene for mye eller ved å blande seg for mye inn i indre sudanske anliggende. Helt siden 2005 har Beijing prøvd å gå en balansegang ved å blidgjøre begge parter og ikke hisse på seg Juba eller Khartoum. På dette tidspunktet var situasjonen sårbar, spesielt fordi oljekontraktene i Sør-Sudan skulle reforhandles. Beijings løsning ble å bruke sin innflytelse overfor de to statene til å oppfordre dem til å gå i forhandlinger og finne en løsning alle parter kunne akseptere, men lenger enn det ville de ikke gå.

Kina var ikke en del av de formelle forhandlingene, men prøvde å utøve innflytelse gjennom uformelle samtaler. USAs ambassadør, som var involvert i samtalene, bemerket at Kina ikke var interessert i annet enn å få oljeproduksjonen i gang igjen, og at de ikke var interessert i å involvere seg mer. Etter hvert løste situasjonene seg, og Kina var involvert ved at de gjorde det de kunne for å få Khartoum til å redusere sine skyhøye krav, en rolle kun Beijing kunne ta, ettersom de andre involverte landene ikke hadde den nødvendige innflytelsen over al-Bashirs regime. Selv om Sør-Sudan viste misnøye med Kina i forhandlingene kom partene frem til en svært omfattende lånepakke våren 2013, som sammen med de kinesiske oljeselskapenes nye kontrakter vil sørge for at Kinas oljeforsyning fra Sør-Sudan vil fortsette. Kinas tilstedeværelse i Sudan innebærer så mange problemer at det må en svært høy gevinst til for å rettferdiggjøre engasjementet. Den søte råoljen man finner i Sudan er en stor gevinst, ettersom den kun finnes i en håndfull av de store oljeproduserende landene.

Hvis Beijing hadde latt markedet ta seg av oljeetterspørselen ville risikoen i Sudan vært for høy til å rettferdiggjøre tilstedeværelsen, ettersom de risikerer store økonomiske investeringer, dårlig omdømme, kinesiske liv og oljeselskapenes investeringer.

Jeg vil hevde at Kinas diversifiseringsstrategi har rot i Beijings oppfatninger av dynamikkene og maktforholdene på oljemarkedet, som er preget av pessimistiske vurderinger av trusselnivået. Tanken om at Kinas oljeforsyning kan bli stoppet kan oppfattes som et *konstruert problem*, ettersom ingen stater har vist noen intensjon til å gjøre en så drastisk manøver mot Kina, samtidig vil en slik handling ramme flere land⁴². Det er dog et mulig scenario i fremtiden, men det forutsetter at en eventuell konflikt mellom USA og Kina vil eskalere kraftig. Det finnes ingen indikasjoner på at noen vil prøve å gjøre dette mot Kina, som er en viktig partner for de vestlige stormaktene, til tross for mistilliten og de fundamentale ulikhetene. Allikevel er det en veldig reell *virkelighetsoppfatning* blant lederne i Beijing. Som Downs (2006:38) påpeker under punkt 3.3.3, er diversifiseringsstrategien en *politisk strategi*. Den er utformet av lederne i Beijing, ikke av ekspertisen innen olje, som har uttrykt at markedet uten problemer vil kunne møte Kinas behov. Frykten i Beijing er så dyptliggende at selv ikke den kinesiske ekspertisens ord er gode nok for å stole på markedet.

Kinas planer om oljerørledninger til Myanmar og Pakistan viser at det ikke er noen tegn til at Kina vil vende seg mot markedet i overskuelig fremtid. Som den nyklassiske realismen antar er beslutningstakernes oppfatninger en mellomliggende variabel mellom statens plass i det internasjonale systemet og utfallet av utenrikspolitikken. Beijings pessimistiske syn på internasjonal politikk gjør at de ikke stoler på oljemarkedet, og dermed må føre en politikk som innebærer at oljeselskapene kjøper oljefelt i en rekke ulike land for å sikre en stabil og diversifisert oljeforsyning, som Kina selv i stor grad kan kontrollere. Dette har ført Kina til land som Sudan, hvor de etter hvert har måttet engasjere seg for å beskytte oljeforsyningen sin. Hypotesen om at Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten har bakgrunn i en oljediversifiseringsstrategi er dermed styrket i lys av empirien.

4.1.4 Kinesiske oljeselskapers innflytelse (H4)

Som vi så under punkt 3.4.4, har kinesiske oljeselskaper store interesser på spill i Sudan, men har de så stor innflytelse over det kinesiske regimet at de kan ha påvirket Sudan-politikken?

Beijing og oljeselskapene har til en viss grad sammenfallende interesser. De tre

---

⁴² Hvis USA eller en annen stat skulle innført en blokkade i Malakka-stredet ville store deler av verdens industri blitt rammet, inkludert deres allierte i Japan og Sør-Korea. Som nevnt under punkt 3.3.2 transporteres omtrent 25 % av verdens handel gjennom Malakka-stredet. Samtidig er Kina også en viktig leverandør av varer for hele den vestlige verden, og de trenger en stabil oljeforsyning for å holde produksjonen oppe.

statseide selskapene Sinopec, CNPC og CNOOC vil utvide virksomheten sin utenlands, utvikle sine teknologiske kapabiliteter, ta innpå forspranget de vestlige konkurrenter har, og fremfor alt profittere på virksomheten. Kinas interesser er en trygg, stabil oljeforsyning til en akseptabel pris. Interessene avviker primært ved at oljeselskapene kan tjene mer på å selge oljen på markedet enn til Kina, hvor prisene er fikset. Oljeselskapene har betydelig frihet, og som vist under punkt 3.3.4 selges omkring 40 prosent av oljen de utvinner på det internasjonale markedet.

Før Kina engasjerte seg i Sudan var det samtaler mellom Khartoum og kinesiske ledere som la grunnlaget for de kinesiske selskapers tilstedeværelse i landet. Det at oljeselskapene fikk kontrakter i Sudan var en konsekvens av avtalene som de to regimene ble enige om. Selskapers tilstedeværelse var en del av en bredere Sudan-politikk. Etter at Darfur-krisen brøt ut i 2003 har Beijing fungert som Khartoums beskytter internasjonalt, spesielt i FNs Sikkerhetsråd. Kina har gjennomgående gjort motstand når Sikkerhetsrådet har foreslått å innføre sanksjoner mot oljesektoren i land kinesiske oljeselskaper er involvert i (Zhang 2010:45). Dette var også tilfelle i Sudan, hvor Kina klarte å vanne ut resolusjonene tilstrekkelig, slik at det ikke rammet de kinesiske selskapene. Beijing brukte også sin makt til å hindre at Sudan ble underlagt finansielle sanksjoner, noe som også kunne påvirket oljeselskapene. CNPC spilte også en rolle i Darfur-konflikten, ettersom selskapet lot den sudanske hærens helikoptre fylle drivstoff på deres anlegg, i tilknytning til angrep på flere landsbyer (Yates 2007:224). Oljeselskapene har også blitt utsatt for risiko som følge av de to konfliktene i Sudan, i form av drap og gisselsituasjoner. Den økende risikoen oljeselskapene og deres arbeidere sto overfor kan også ha bidratt til at Kina etter hvert ble mer aktive i Sudan.

Det skjedde en endring i Kinas politikk mellom 2005 og 2006, et skifte det er greiet ut for under punkt 3.2.3. Dette skiftet hadde ingen umiddelbar betydning for oljeselskapene, men det hadde CPA og Sør-Sudans påfølgende selvstendighet. Både selskapene og staten ønsket et forent Sudan, ettersom begge hadde gode forhold til Khartoum. Samtidig var den interne konflikten ødeleggende for målene deres. En fredsavtale mellom partene var i så måte gunstig, men det skapte også problemer, ettersom både kinesiske selskaper og myndigheter har hatt et frynsete rykte i Sør-Sudan. Beijing har hatt det fordi de har støttet regimet i Khartoum, bygget ut infrastruktur i nord og i liten grad har talt Sør-Sudans sak. Selskapene har i ubetydelig grad utviklet nærområdene til oljeinstallasjonene i sør, og ikke brukt penger på de lokale områdene. Samtidig har oljeselskapene nektet å frigi informasjon til Juba (se punkt 3.3.4). Dette har ytterligere blitt forverret ved at Khartoum i liten grad har brukt noe av gevinsten fra oljevirkosomheten på Sør-Sudan.

Den diplomatiske krisen i etterkant av Jubas selvstendighet rammet oljeselskapene hardt. Partenes manglende evne til å komme til enighet om en kompensasjonsavtale for Sudans tapte inntekter gjorde at oljeproduksjonen og eksporten stoppet. Unntaket var eksporten til Kina, som fortsatte som før. Her oppsto det en massiv interessekonflikt mellom Beijing og oljeselskapene. Oljestoppet hadde ingen direkte konsekvenser for Beijing, ettersom Kinas import ikke ble påvirket. Dermed hadde de i utgangspunktet ingen egeninteresse i å presse partene til å komme til enighet. Kinas rolle begrenset seg til å oppfordre begge partene til å inngå et fornuftig kompromiss. Oljeselskapene opplevde derimot en krise, ettersom de ikke fikk eksportert oljen til alle de andre kjøperne, og mistet dermed betydelige inntekter.

Juba viste etter hvert sterk misnøye med at Beijing ikke ville gjøre mer enn å delta i overfladiske samtaler, og la press på de kinesiske oljeselskapene for å få Kina til å ta en mer aktiv rolle⁴³. Oljeselskapene videreformidlet budskapet og brukte sine muskler til å få statsapparatet mer involvert. Liu Guijin hadde tidligere spilt en rolle da Kina presset al-Bashir til å godta FN-styrkene i 2006. Etter at oljeselskapene ba Beijing om å innta en større rolle i konfliktløsningen fikk han en sentral rolle i å finne en løsning mellom Khartoum og Juba. Kinas utsendte prøvde å få de to partene til å akseptere AUs kompromissforslag. Etter hvert konsentrerte Beijing seg om å presse Khartoum til å senke sine krav, som var betraktelig høyere enn AUs forslag, mens USA og Storbritannia jobbet for å få Juba til å akseptere å betale en høyere kompensasjon. Kina sto utenfor de påfølgende fredsforhandlingene ettersom de ønsket at AU skulle spille hovedrollen. USAs ambassadørs kommentarer om Kinas overfladiske engasjement (se punkt 3.3.3) underbygger forklaringen som sier at Liu kun ble sendt dit for oljeselskapenes interesser, som var å få oljeproduksjonen og eksporten i gang igjen, og at Beijing ikke hadde et bredere sett interesser.

Som vi ser finnes det sterke indikasjoner på at oljeselskapene gjorde at Kina tok en mer aktiv rolle i Sudan. Om Beijing hadde valgt å sendte Liu til Sudan på et senere tidspunkt er uvisst, men det er tydelig at oljeselskapene kan utvise en betydelig innflytelse over statsapparatet når det trengs. Her sto CNPCs investeringer på spill, ettersom alle kontraktene de hadde i Sør-Sudan måtte reforhandles når landet ble selvstendig⁴⁴. På dette tidspunktet begynte vestlige stater å vise interesse for Sør-Sudan som partner, og det var flere rapporter som tydet på at vestlige oljeselskaper også ønsket å investere i Sør-Sudans oljesektor. Derfor var det av prekær viktighet at Beijing og oljeselskapene klarte å tilfredsstille Juba.

Som den nyklassiske realismen forklarer vil beslutningstakerne forhandle med ulike

---

⁴³ Juba konkrete beskjeder gjøres det rede for under punkt 3.2.3.

⁴⁴ De tidligere avtalene var med Khartoum, og måtte reforhandles som følge av Sør-Sudans selvstendighet.

interne aktører i prosessen frem mot beslutningene. I forhold til Kinas energipolitikk er oljeselskapene en av disse aktørene som kan påvirke hvordan staten handler. I Kina yter staten en stor innflytelse over oljeselskapene, men forholdet går også andre vei. De kinesiske oljeselskapenes interesser i Sudan kan regnes innunder det Moravcsik definerer som staters preferanser. Uten statspreferanser vil ikke stater ha incentiver til å ta del i internasjonal politikk, men når de er av kraftig styrke vil de kunne påvirke staters utenrikspolitiske avgjørelser. Overfor energipolitikken kan oljeselskapene danne kraftfulle statspreferanser som kan ha stor innflytelse på utenrikspolitikken. Ut ifra den kommersielle liberalismen vil statspreferanser dannes ut ifra om interne aktører vinner eller taper på internasjonale økonomiske forhold, og i Sudan sto kinesiske aktører overfor et stort potensielt tap hvis Beijing ikke grep inn. Ut ifra den empiriske kartleggingen er det grunnlag for å si at de kinesiske oljeselskapenes interesser og innflytelse var utslagsgivende for Kinas rolle i Sudan. Denne hypotesen er dermed styrket.

4.1.5 Sudan som prestisjeprojekt for Beijing (H5)

Under punkt 3.3.5 så vi at Kina har hatt et langvarig forhold til Sudan, som etter hvert har involvert dype diplomatiske og økonomiske bånd. Kan Kinas intervensjonsrolle i Sudan forklares med at Beijing knytter ekstra prestisje til sitt forhold til Khartoum? Kina har gjort en rekke manøvre i afrikanske land, Sudan inkludert, som gir assosiasjoner til prestisjeprojekter og omdømmebygging, men hvis man undersøker prosjektene nærmere, er bildet mer komplekst enn ved første øyekast. Vanligvis er det de afrikanske landene som foreslår hvordan ressursene Kina stiller til rådighet skal brukes. Det er ikke slik at Kina sier at det bør bygges et vannkraftverk, et bedre strømmnett eller et fotballstadion, det er vertslandet som kommer med sine behov til Kina, som så engasjerer kinesiske selskaper til de konkrete prosjektene.

I Sudan har Kina vært involvert i relativt få prosjekter, noe som antyder at Khartoum i mindre grad enn andre stater er interessert i et bredere partnerskap. Utenom Merowe-dammen, Afrikas største vannkraftverk, har kinesiske selskaper vært involvert i få omfattende prosjekter. Riktignok har kinesiske selskaper bygget ut togskinner, vannledninger, samtidig som oljeselskapene som for deler av konstruksjonen av oljeinfrastruktur. Som vist under punkt 3.3.5 har ofte disse prosjektene blitt brukt som redskaper til å bli gjenvalgt for den sittende presidenten, og har ofte hatt en symbolsk funksjon. Sudans president al-Bashir hadde lovet utbygging av Merowe-dammen i forkant av valget i 2010. Prosjektene har hatt en prestisjefunksjon for vertslandene, men ikke for Kina. I Sudan har prosjektene vært praktisk

viktige, ettersom Merowe-dammen alene doblet landet strømproduksjon. Dette er en gjennomgående faktor og et bemerkelsesverdig mønster som viser seg i de kinesiskbygde og finansierte prosjektene i Sudan. I motsetning til mange av prosjektene i resten av Afrika virker de sudanske prosjektene fornuftige og viktige for å modernisere landet. De er ikke bygget for prestisjegrunner alene, men for at befolkningen skal få tilgang til strøm, vann og øke transportmulighetene. Det eneste unntaket er moderniseringen av presidentpalasset i Khartoum.

Kina har i forhandlingene vist at de er villige til å gi Sudan akkurat det de vil ha, uten å stille noen spørsmål. Det er derfor Kina er så populære hos afrikanske regimer, spesielt i autoritære stater som Sudan. Dette er i seg selv en form for omdømmebygging, ettersom det øker Kinas popularitet blant statslederne i Afrika, men det handler primært om vennlige relasjoner fremfor prestisje. Kinas prosjekter som i utgangspunktet kan se ut som prestisjeprosjekter gir totalt sett inntrykk av å være der som følge av kostnad–nytte vurderinger gjort av Beijing, i komplekse avtaler mellom partene. Prosjektene gjøres på forespørsel fra Sudan og Kina legger vekt på at det skal være bygg de kan stå for, men det er ikke noe Beijing setter på agendaen.

I Sudan-konflikten opptrådte ikke Kina som de hadde et forhold som strakk seg utenfor forretningsinteressene. Hvis Sudan hadde hatt status som et prestisjeprosjekt kan en tenke seg at Kina aktivt ville ledet, eller eventuelt vært en initiativtaker, men de var passive i forhandlingssituasjonene. Beijings handlinger kom konsekvent som en *reaksjon*. I 2005 reagerte de på det internasjonale presset mot engasjementet i Darfur. I 2012 reagerte de på oljeselskapenes ønske om ytterligere engasjement. De involverte seg riktignok langt mer enn de pleier, men det var i liten grad på eget initiativ, med unntak av de bilaterale samtalene med Khartoum og Juba. De gangene Kina har tatt initiativ har det vært for å beskytte egne interesser som kunne blitt truet om de ikke intervenerte.

Hvis omdømme, prestisje, og utbredelse av Kinas styresett hadde vært formålet med tilstedeværelsen i Sudan ville Kinas kanskje sysselsatt flere lokale arbeidere fremfor å ta med titusener av kinesere, de ville brukt mer ressurser på sosiale prosjekter for befolkningen, i tillegg til oljeinfrastruktur og andre prosjekter Khartoum og delvis Juba har bedt om. Dette ville dog krevet et nivå av intervensjon som Khartoum muligens ikke hadde satt pris på. Om Kina før Sør-Sudans selvstendighet skulle brukt ressurser på sosiale prosjekter i sør kan det tenkes at al-Bashir ville bremse samarbeidet. Kina er dog ikke i Sudan for å bli populære. Kinas politikk her har også et interessebasert grunnlag, hvor man i størst mulig grad vil ha et godt forhold til makthaverne. Når det er målet er den rasjonelle tilnærmingen å gjøre det som

tilfredsstillende makthaverne.

Utenom Downs' (2007:58) påstand, som sier at Sudan hadde en spesiell plass i Beijing som et prestisjeprojekt, er det lite grunnlag for å hevde at denne påstanden er styrket. Hvis Sudan faktisk hadde vært så viktig som prestisjeprojekt hadde trolig Kina gjort mer for å utvikle velstand i landet enn det de har gjort, de ville trolig også inntatt en mer synlig rolle i fredsforhandlingene, hvor engasjementet deres primært var i uformelle fora, "bak kulissene". Den empiriske kartleggingen gir dermed ikke grunnlag for å hevde at Sudan hadde en posisjon som prestisjeprojekt i Beijing, som gjorde at de ville engasjere seg mer der enn andre steder. Dermed er hypotesen svekket.

Tabell 2: Resultatene fra den analytiske vurderingen av hypotesene

Hypotese	Vurdering etter analysen
H1: Økning av innflytelsessfæren	Styrket
H1: Balansering mot USAs dominans på oljemarkedet	Svekket
H3: Diversifisering av oljeforsyningen	Styrket
H4: Kinesiske oljeselskapers innflytelse	Styrket
H5: Sudan som prestisjeprojekt for Beijing	Svekket

4.2 Samlet analyse

De hypotese-spesifikke analysene viser at tre av de fem hypotesene kan bidra til å forklare Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten. Hittil i oppgaven har hypotesene blitt behandlet hver for seg, hvor de først ble kartlagt empirisk, før hver hypotese ble analysert ut ifra den teoretiske og empiriske kartleggingen. I dette underkapittelet vil jeg bruke den teoretiske og empiriske innsikten, samt analysene av variablene enkeltvis, til å analysere problemstillingen og variablene samlet. For å sette sammen all informasjonen har jeg brukt en trianguleringsstrategi, som det greies ut om under punkt 1.2.3. Trianguleringsstrategien består kort fortalt av å kombinere teoretisk innsikt, empiriske funn og indisier til å konstruere meningsfulle årsaksforklaringer.

Beijing har hatt et langvarig forhold til Khartoum, og ville tjent på at Sudan forble én stat (Se punkt 3.2.3 og 3.3.5). Landene har en strategisk viktighet for Kina som to store oljekilder USA ikke øver betraktelig innflytelse over, noe som kan betraktes som en grunnleggende årsak bak Kinas aktive rolle. Ettersom USA dominerer Midtøstens oljemarked er Sudan en viktig brikke i diversifiseringspolitikken (H3). Derfor har Kina solgt våpen til Sudan, støttet dem i FN's Sikkerhetsråd og ikke blandet seg inn i interne spørsmål, som vist under punkt 3.2.3 og 3.3.1. Støtten til Khartoum har gitt Beijing problemer, både fordi

våpnene ble brukt mot sivilbefolkningen i Darfur og fordi Kinas forsvar av Sudan i Sikkerhetsrådet økte de vestlige stormaktenes negative oppfatning av Kinas syn på menneskerettigheter og intervensjon. Beijings kontinuerlige motstand hadde også motiver i egeninteressen, ettersom flere av sanksjonsforslagene innebar tiltak mot oljesektoren i Sudan, samt økonomiske sanksjoner. Frem til 2005 var Kina en klar motstander av forslagene som innebar internasjonal innblanding i interne sudanske forhold. Kinas rolle ble preget av de verdiene og prinsippene som har blitt vektlagt helt siden Maos tid. Ikke-innblanding, i form av at Kina ikke la seg oppi hvordan Sudan styres og hvordan regimet behandlet egen befolkning, og stabilitet, i form av at de støttet sittende statsleder al-Bashir og ikke ønsket videre innblanding.

Som vi så under punkt 3.2.3 utviklet Kinas politikk seg etter 2005 ved at la press på al-Bashir for å akseptere FN-styrker i Darfur. For at FNs operasjon i Sudan kunne begynne måtte sudanske myndigheter akseptere tilstedeværelsen. Kina var langt tøffere enn vanlig i ordbruken overfor Khartoum, og viste at de kan øve innflytelse når de vil. Presset kom også fra Hu Jintao, fra aller høyeste hold, og inneholdt langt kraftigere formuleringer enn tidligere overfor sudanske myndigheter. Utøving av press på interne saker er svært uvanlig fra Beijings side. Årsaken til at Kina i 2006 aksepterte FN-tropper til Darfur, lå i at Kina ikke ønsket ytterligere spenninger med vesten, samt at AU tok til orde for fredsbevarende styrker (Se punkt 3.2.3). Kina ønsker å ha gode relasjoner til Afrika både av diplomatiske og økonomiske grunner, det å gi støtte i regionale spørsmål kan være en effektiv strategi i å styrke forholdet (H1). Det uønskede søkelyset Genocide Olympics-kampanjen ga gjorde også sitt, ettersom Kina ønsket å få mer positiv oppmerksomhet frem mot Beijing-OL i 2008. Det vestlige presset kan betraktes som en utløsende årsak for at Kina valgte å presse Khartoum. Kinesiske selskaper ble utover perioden et yndet mål for geriljagrupper, og dette gjorde at Kina i enda større grad trappet opp engasjementet.

Kinas engasjement endret seg ytterligere da CPA ble undertegnet. Fredsavtalen ville kulminere i en folkeavstemning om Sør-Sudans selvstendighet i 2011. Frem mot avstemningen måtte Kina bygge opp et forhold til Juba, slik at Kinas interesser ikke ville rammes om Sør-Sudan ble selvstendig. Det var lettere sagt enn gjort, ettersom Kina hadde gitt Khartoum uforbeholden støtte frem til 2005. På dette tidspunktet startet Beijing med å bygge opp et forhold til Juba gjennom diplomatiske samtaler, samtidig som de opprettholdt sitt forhold til Khartoum. På denne måten håpet Beijing at de kunne gjøre en balansegang for å tilfredsstille begge parter. Sør-Sudans selvstendighet i 2011 ga Kina nye utfordringer, og viste at ikke-intervensjon ikke alltid tjener deres interesser. Oljeselskapene måtte reforhandle

kontraktene sine for å fortsatt få drive oljeutvinning i Sør-Sudan, og Beijing tilbød Juba store lån for å utvikle grunnleggende infrastruktur. Selv om Sør-Sudan fortsatt var misfornøyd med hvordan Kina hadde behandlet dem før CPA, valgte de allikevel å samarbeide av økonomiske grunner.

Når oljeproduksjonen i Sør-Sudan stoppet i 2012 ble igjen Kinas prinsipper satt på prøve (Se punkt 3.2.3 og 3.3.4). Det var i utgangspunktet ikke et direkte problem for Beijing, ettersom de fortsatt fikk sin oljeforsyning, men oljeselskapene mistet inntekter. Med en gang krisen oppsto var Kina passive. Da FNs Sikkerhetsråd prøvde å få fortgang i prosessen ved å legge ned sanksjoner mot Sudan og Sør-Sudan reagerte Beijing som vanlig negativt. Etter hvert la Juba press på Kina via oljeselskapene. Da svarte Beijing med å sende Liu Guijin til Sudan for å løse konflikten. Ikke bare tapte oljeselskapene penger på at de ikke fikk eksportert olje til andre land enn Kina, men de havnet også i en vanskelig situasjon på grunn av kontraktene som skulle reforhandles, som flere vestlige selskaper hadde vist interesse for i tiden før oljekrisen.

Det at Liu Guijin ble sendt til å forhandle i 2012, kom som en konsekvens av at Juba la press på de kinesiske oljeselskapene, som igjen utøvde innflytelse over Beijing (H4). Det viser at kinesiske selskapers engasjementer i utlandet kan påvirke de utenrikspolitiske beslutningstakerne. Oljeselskapene fikk mer innflytelse over utenrikspolitiske beslutningstakerne i spørsmålet om engasjementet i Sudan. Dette viser hvordan Kina har økt sin rolle i Sudan når det har vært nødvendig for å forsvare egne interesser. Som vi så i Libya da Kina reddet ut 36000 kinesere, er Beijing villige til å sette store krefter i sving når viktige kinesiske interesser står på spill.

Som vist under punkt 3.2.3 har de definerende øyeblikkene i Kinas engasjement i Sudan delvis kommet som konsekvens av internasjonalt press, som kan knyttes opp til Kinas ønske om en større innflytelsessfære, og delvis av interessevurderinger, som kan knyttes opp til oljediversifiseringspolitikken. Kinas mykere linje som startet i 2005 er et godt eksempel på førstnevnte. Ingenting tyder på at de ville endret rollen sin, hadde det ikke vært for den vestlige aktivismen. Endringen i politikken etter CPA var en direkte konsekvens av egeninteresse gjennom de statseide oljeselskapene. Hele Kinas engasjement i Sudan er basert på egeninteresse i form av å diversifisere oljeforsyningen (H3). Når oljeselskapenes Juba truet med å ekspropriere de kinesiske oljeselskapenes ressurser i Sør-Sudan handlet Beijing raskt. De klarte å berge oljeselskapenes investeringer og spille en rolle i enigheten som ble nådd. Når store interesser sto på spill endret Kina politikken.

Kinesiske oljeselskapers innflytelse (H4) var en så sterk interesse at den overgikk det

primære prinsippet i kinesisk utenrikspolitikk. Det eneste Kina tjente på å ikke blande seg inn i Sudan var et bunnsolid forhold til Khartoum og troskap til sine prinsipper, men etter hvert ble listen av ulemper langt lenger enn fordelene, spesielt etter Sør-Sudans selvstendighet førte til at Beijing måtte bygge et godt forhold til Juba. Som vist tidligere er kinesisk politisk tenkning bygget på pragmatisme, ikke prinsipper og idealer. Når Sudan-politikken viste seg å ha større kostnader enn gevinst, valgte Beijing å endre politikken.

I perioden Kina har vært involvert i Sudan har de gradvis endret syn på intervensjon. De har funnet ut at det er nødvendig å spille en rolle og være en aktiv deltaker for å løse konflikten. Det kan også forklares med at de har forstått at ikke-intervensjon ikke er et mulig valg om de skal ivareta sine interesser. De hadde allerede intervenert i en viss forstand ettersom de var viktige for begge parter. Det å ha et snevert fokus på oljeutvinning, samtidig som det foregår borgerkrig og andre interne disputer har vist seg lite fruktbart, ettersom det har skapt et enda dårligere forhold til vesten, gjort at Beijing har måttet foreta en krevende balansegang mellom Khartoum og Juba, og risikert egne investeringer. På denne måten kan rollen i Sudan påvirke hvordan Kina vil opptre fremover i andre land hvor de har betydelige investeringer.

Oppsummert ser vi at Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten har kommet av flere årsaker. H1, ønsket om å øke innflytelsessfæren, er en muliggjørende og bakenforliggende årsak bak hele engasjementet i Sudan. Det at Kina har ambisjoner om å øke sin innflytelsessfære har gjort alle de konkrete handlingene i Sudan mulig. H3, diversifisering av oljeforsyningen, har vært den primære årsaken for at Kina har blitt involvert i konflikten. Hvis ikke det hadde vært for oljen hadde ikke Kina lagt så mye i å pleie sitt diplomatiske forhold til Khartoum. De ville trolig ikke ha risikert så mye i Sikkerhetsrådet, ved å forverre forholdet til hele vesten flere ganger gjennom å vanne ut og legge ned veto mot resolusjonene, eller valgt å intervenere i interne sudanske affærer. Oljediversifiseringsstrategien er en viktig forklaringsfaktor for at Kina har hatt en rolle i Sudan, hele tiden fra 2003 til 2013. H4, oljeselskapenes innflytelse, var en medvirkende faktor når Kina var med å løse oljekrisen i 2012. Oljeselskapene la et avgjørende press på Beijing for å innta en mer aktiv rolle i forhandlingsprosessen mellom Juba og Khartoum. Kort og konsist kan Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten forklares i oljediversifiseringsstrategien og ønsket om økende innflytelse, mens den økte diplomatiske innsatsen i 2011 og 2012 hadde bakgrunn i oljeselskapenes innflytelse.

4.3 Kinas rolle i Sudan i kontekst av kinesisk utenrikspolitikk

I dette underkapittelet vil jeg forsøke å sette funnene fra denne casestudien i en bredere kontekst av kinesisk utenrikspolitikk. Casestudien er dårlig egnet for å generalisere funn, men den kan likevel sees på som noe mer enn bare én enkeltstående studie uten relevans for andre caser. Ved å plassere studiens funn i en større kontekst underbygges studiens validitet. Jeg vil først plassere oppgavens funn i forhold til den etablerte litteraturen om Kinas Afrika- og Oljepolitikk, for så å knytte funnene opp mot utenrikspolitikken generelt.

Campbell et al. (2012:107) argumenterer for at Kinas økende innblanding i Sudan var et pragmatisk valg som følge av at ikke-innblandingsprinsippet ikke tjente deres interesser i landet. Kina valgte lenge å ikke blande seg inn i Sudan, det hadde en rekke negative konsekvenser. Ikke bare opplevde de kinesiske oljeselskapene et truende miljø og problemer med utvinningen av olje, men Kina fikk også et massivt omdømmeproblem i resten av verden rett før Beijing-OL. Ifølge Downs (2010b:125) har oljeselskapene fått langt mer innflytelse i Beijing de siste årene, og kan i større grad en tidligere påvirke politikken, ettersom de spiller en viktig rolle i diversifiseringspolitikken og stadig får økende omsetning. Selv om det har blitt økt oppmerksomhet rundt oljeselskapenes innflytelse, har jeg ikke lyktes i å finne eksempler i faglitteraturen på lignende tilfeller som Sudan, hvor oljeselskapene har vært en medvirkende årsak til at Beijing har endret politikk. Enkelte forskere som Downs har påpekt en økning i makt, men har ikke andre eksempler som gir like sterke indikasjoner på oljeselskapenes innflytelse som vi finner i Sudan. Ettersom Kina er et autoritært samfunn behandler faglitteraturen i stor grad landet som en unitær aktør, hvor staten sentralt bestemmer alt, og ikke utsettes for innflytelse. Denne studien indikerer at Kina er mer pluralistisk ved at oljeselskapene potensielt kan utøve betydelig innflytelse. Kinas diversifiseringspolitikk er fortsatt relativt fersk, og de virkelig store investeringene begrenser seg til en håndfull land, det kan hjelpe til med å forklare hvorfor det ikke finnes lignende eksempler på at oljeselskapene har påvirket politikken.

Large (2009:612) bruker tre ulike forklaringer på Kinas Sudan-politikk. Den første forklaringen er forankret i realismen, og sier at Kina diplomatiske forsøk er basert på oljeinteressene, og utgjør en kombinasjon av energisikkerhet, maktspill og geostrategisk konkurranse med USA (Ibid.). Den andre forklaringen er forankret i konstruktivismen, og sier at Kinas politikk endres på grunn av en normativ utvikling i Beijing mot konstruktivt engasjement, hvor Kinas diplomati går fra å være passivt og utelukkende støtte til Khartoum til en mer aktiv rolle hvor partene presses for å oppnå en fredelig løsning (Ibid.). Den tredje

forklaringen er Kina og Sudans offisielle synspunkter, som er forankret i den liberale tenkningen (Ibid:612-13). Forklaringen sier at Kina har en positiv rolle som har bidratt til økt handel og økonomisk vekst, som igjen kan føre til fred (Ibid.). Kinas engasjement i Sudan er sentrert rundt olje, mens den generelle Afrikapolitikken konsentreres rundt handel og forretning, som Brautigam (2011a:279) påpeker. Sutter (2008:357) finner at Kina handler interessebasert i sin generelle Afrikapolitikk, men at vestlig press i enkelte tilfeller har gjort at de har valgt andre løsninger. Shelton (2007:104) hevder at olje er Kinas viktigste prioritering i Afrika, og ser på Kinas Afrikapolitikk som en omfattende strategi for å få Afrika til å kjøpe en større mengde kinesiske produkter over tid.

Kinas politikk overfor afrikanske land varierer ettersom det er ulikt hva Kina kan tilby de afrikanske landene og motsatt. I Sudan kunne Kina bidra mest ved å engasjere oljeselskapene sine i oppbyggingen av oljeinfrastruktur og oljeproduksjon, mens det i mindre land uten de samme naturressursene er mer interessant å få Kina til å bygge annen infrastruktur. Det denne studien bidrar i forhold til Afrikapolitikken er å støtte opp om påstanden om at kinesiske selskapers engasjementer kan endre politikken Beijing fører. Også Kinas største selskaper utenfor oljeindustrien har investert i Afrika, og kan også havne i situasjoner hvor de vil trenge hjelp fra kinesiske styresmakter. Det er dog en grunnleggende forskjell mellom oljesektoren og andre sektorer, ved at oljeutvinningen har en strategisk viktighet for Kina. Derfor er det ikke sikkert at andre kinesiske selskaper kan påvirke Beijing like mye som oljeselskapene. Engasjementet i Sudan viser at Kina er villige til å engasjere seg i andre staters interne anliggende når de har betydelig interesser på spill. Denne studien kan bidra med kunnskap til litteraturen om Kinas hvordan oljeselskapene kan øve innflytelse over politikken og gjøre at Kina tar en mer aktiv rolle utenfor egne grenser.

Ifølge Sutter (2008:62) argumenterer flere forskere for at kinesiske ledere har utviklet et mer positivt verdensbilde utover 2000-tallet, og at de derfor i større grad fremmer internasjonalt samarbeid og gjensidig avhengighet enn tidligere, hvor fysisk sikkerhet og frykt for andre stormakter var dominerende temaer. Sutter (Ibid:65) mener tvert imot at det er en grunnleggende pessimisme i kinesisk politisk tenkning, som deler mange karakteristikk med realismen. Wang (2011:181-82) støtter denne oppfatningen, ettersom Kina tradisjonelt har opptrådt likt som andre stormakter, ved å bruke militærmakt til å løse konflikter eksternt og bli mer offensive jo mer makt de får. Wang (Ibid:185) argumenterer for at denne kinesiske realpolitikken ikke har rot i kinesisk kultur, men i det internasjonale systemet, og at de systemiske faktorene overstyrer landets kulturelle grunnlag. Denne studien har vist at det finnes mer liberale strømninger i kinesisk utenrikspolitikk, men at de realistiske grunn-

strømningene er mest tydelige. I så måte bygger denne studien opp under Sutters (2008) og Wangs (2011) oppfatninger av Beijings verdensbilde.

Selv om Beijings oppfatninger har vært preget av en realpolitisk tankegang, har utenrikspolitikken stadig fått mer liberale undertoner med retorikk om gjensidig avhengighet, demokratisering av internasjonale forhold og stadig mer omfattende multilaterale samarbeid. Vi kan vente at Kina fortsetter denne utvikling ved å delta mer i internasjonale institusjoner. Om dette er en pragmatisk avgjørelse eller en utvikling i verdisetten er det uenighet om. Det finnes utviklingstrekk som antyder at Beijing påvirkes av normene og verdiene som utøves av andre mektige stater, blant annet har de kinesiske selskapene vist en tilpasning ved å i økende grad legge vekt på å opptre etisk og ansvarlig (Se punkt 3.3.5). I et realpolitisk perspektiv er ikke dette en del av en endring i tankesettet, men snarere som en del av en kalkulert *beroligende strategi*, med formål om å ufarliggjøre Kinas utvikling. Med utgangspunkt i realismens antakelse om at endringer i systemet vil øke sjansene for konflikt, vil Kina vise at de ikke ønsker å skape problemer. Det har de i økende grad gjort i Sudan ved å spille en rolle for å løse konflikten mellom Khartoum og Juba, selv om rollen ikke har vært så betydelig som de andre partene ønsket.

Wang Yizhou betegner Kinas nye diplomatiske strategi for kreativt engasjement, som går ut på at Kina aktivt spiller en rolle i det internasjonale samfunn og frivillig involverer seg i internasjonale saker (Beijing Review 2012). Kreativt engasjement er ifølge Wang en videreutvikling av Kinas prinsipielle utenrikspolitikk, som vektlegger at Kina i større grad må delta internasjonalt og være dyktigere i sin dialog rettet mot resten av verden (Ibid.). Ifølge Carlson (2004) har det skjedd et subtilt skifte i Kinas holdning til suverenitet. Retningslinjene for legitim intervensjon i andre stater har blitt endret, og sier at intervensjonen for å være legitim må være autorisert av FN, må innebære en invitasjon fra landet det gjelder og makt skal kun brukes når alle andre virkemidler ikke har fungert (Ibid.). Selv om Kina i offisielle sammenhenger ofte uttrykker seg på en måte som tilsier at suvereniteten overstyrer alt, finnes det måter intervensjon i suverene stater kan rettferdiggjøres. Kinas endrede syn på intervensjon har i Sudan vist seg på flere måter. Først ved at de lot FN-resolusjonen om fredsbevarende styrker i Darfur ble vedtatt med sine opprinnelige formuleringer, for at de så presset Khartoum til å godta utplasseringen av FN-styrker i Darfur.

5. Avslutning

I det avsluttende kapittelet vil jeg oppsummere studiens gang og de funnene studien har bidratt med. Videre vil jeg gjøre noen korte refleksjoner rundt studiens begrensninger og hvordan de funnene som er gjort kan brukes til å utvikle nye forskningsspørsmål.

5.1 Studiens fremgangsmåte og funn

Jeg startet studien ved å stille spørsmålet: *Hva kan forklare Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten?* Som jeg belyste i innledningen var ikke Kinas engasjement i Sudan i tråd med det vi har visst om kinesisk utenrikspolitikk fra tidligere, og derfor var det et særdeles interessant spørsmål å studere. For å svare på problemstillingen brukte jeg i kapittel to teoretiske innsikter fra realismen og liberalismen til å utlede fem hypoteser, som kunne tjene som forklaring på hvorfor Kina valgte å ta en aktiv rolle akkurat i Sudan. I det påfølgende empirikapittelet kartla jeg variablene, først ved å undersøke alle aspektene ved Kinas aktive rolle i Sudan i detalj, for så å kartlegge de fem uavhengige variablene enkeltvis. I kapittel fire brukte jeg den teoretiske innsikten og det empiriske materialet til å analysere om de ulike uavhengige variablene kunne forklare den avhengige variabelen. Først gjorde jeg dette enkeltvis, ved å se på hver enkelt uavhengige variabel opp mot problemstillingen. Deretter tok jeg de hypotesene som kom styrket ut av analysen og analyserte disse samlet. Ved å knytte sammen innsikten jeg har opparbeidet meg gjennom studien kan den samlede analysen bidra til å forklare Kinas rolle i Sudan-konflikten. Hvilken innsikt kan så denne studien bidra med?

Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten har ikke en årsak, men er et resultat av mange faktorer. Som et viktig ledd i en global oljediversifiseringsstrategi er Sudan en vital oljelieferandør for Kina, og kan med tiden opparbeide seg enda større viktighet. Sudan har en viktig plass i politikken, men er ikke av unik viktighet. Kinas engasjement i landet har endret karakter fundamentalt, ved at ikke-innblandingspolitikken har blitt erstattet av et aktivt diplomati. Politikken frem til 2005 kan forklares ut ifra Sudans viktighet som oljelieferandør, og Kina lot derfor Khartoum gjøre det de ville, så lenge Kinas interesser var ivaretatt. Etter 2005 har rollen endret seg fundamentalt, ettersom Kina blander seg inn. Det internasjonale presset spilte en viktig rolle som en viktig årsak til at Kina endret politikk, men hvis vi ser på engasjementet i Sudan som helhet, hvorfor landet har fått en så viktig plass i politikken fra 2003 til 2013, så er det en faktor som fremstår som overordnet: viktigheten som et ledd i diversifiseringsstrategien. Som vi har sett i denne studien har Beijing ingen tillit til oljemarkedet. Når vi legger sammen det med skepsisen til USA og det pessimistiske synet på

internasjonale systemet blir det tydelig hvor viktig diversifiseringen er for Kina, og denne strategien vil bli enda viktigere i fremtiden, såfremt ikke det skjer en fundamental endring i tankesettet i Beijing. Sekundært ligger ønsket om å øke Kinas innflytelsessfære. Hvis man legger sammen alle Kinas samarbeid og engasjementer med "den tredje verden" ser man viktige mønstre ved at Kina aktivt prøver å skape en mer jevnbyrdig verdensorden, hvor "resten" får mer å si kontra vesten. Kina har på denne måten blitt lederen til resten av verden, og på denne måte bygger de også opp seg selv som stormakt, på fredelig vis. Gjennom engasjement utenfor egne grenser, som i Sudan, vil Kina øke egen innflytelsessfære.

Det andre fundamentale skiftet i Kinas rolle i Sudan skjedde i 2011, da Khartoum og Juba kom i konflikt over oljeavtalen dem i mellom. Årsaken til at Kina tok grep denne gangen lå verken i internasjonalt press eller utvikling av grunnsyn, men i innflytelsen de kinesiske oljeselskapene har over Beijing, som følge av deres enorme økonomiske interesser i Sudan. De kinesiske oljeselskapene klarte å endre rollen til Beijing da de ble presset av Juba. Dette viser også indirekte at de to sudanske statene også kan yte innflytelse over Beijing når det trengs. Oljeselskapenes innflytelse viser en viktig utvikling i kinesisk utenrikspolitikk, ettersom kinesiske aktører nå har så store interesser utenlands at det vil kunne utøve press på sentrale utenrikspolitiske beslutningstakere. Dette avviser langt på vei antakelsen i faglitteraturen som fremstiller de statlige selskapene som forlengelser av Beijing. Ved å ha opparbeidet seg en uvurderlig strategisk viktighet og store økonomiske muskler er nå oljeselskapene i stand til å ha en betydelig innflytelse over Beijing, noe som viser hvordan Kina sakte men sikkert blir en mer pluralistisk stat.

De færreste stater vil engasjere seg i andre stater om de ikke hadde substansielle interesser, slik som Kina gjorde tidligere. Nå har de enorme interesser, ikke bare økonomisk for sine statseide selskaper, men også rent sikkerhetsmessig for seg selv, gjennom diversifiseringspolitikken. Ved å kombinere disse faktorene med Beijings ønske om å bli en global aktør, kan vi vente at Kina vil være mer tilbøyelige til å hevde interesser utenfor egne grenser i årene som kommer, ikke som følge av et endret verdenssyn, men som en konsekvens av egne interesser. Kinas utenrikspolitikk har sterke realpolitiske undertoner, men utover 2000-tallet har også liberalistiske strømninger begynt å få innflytelse.

Oppsummert kan problemstillingen besvares som følger: Kinas aktive rolle i Sudan-konflikten kan forklares av oljediversifiseringspolitikken og ønsket om en økt innflytelsessfære. Den økte diplomatiske deltakelsen mellom 2011 og 2012 kom som følge av press fra oljeselskapene.

5.2 Studiens begrensninger og videre forskning

Denne studien har hatt som formål å forklare én enkelt case i kinesisk utenrikspolitikk. Ettersom casestudien har som formål å undersøke den aktuelle casen i detalj i sin opprinnelige kontekst og med et bredt kildegrunnlag, har metoden begrenset kapasitet til å håndtere et større antall caser. Studien har en utfordring som man ofte vil støte på i det utenrikspolitiske forskningsfeltet, ettersom den omhandler temaer hvor avgjørelsene foregår bak lukkede dører, og hvor mye informasjon er hemmeligstempelt. Derfor er ikke kildesituasjonen perfekt, men dette er et problem som man ofte vil møte på i slike utenrikspolitiske studier, spesielt når man undersøker autoritære stater og nåtidige hendelser. Jeg har prøvd å minimere dette problemet ved å hente inn kilder fra mange hold, og dermed få belyst sakene fra så mange sider som mulig.

Som følge av studien kun består av én case, er funnene i oppgaven i liten grad generaliserbare til utenrikspolitiske valg generelt sett, samtidig kan denne studien gi verdifull innsikt i potensielle årsaksmekanismer som også kan gjøre seg gjeldende i andre caser. Funnene i Sudan kan bidra med å belyse Kinas bredere Afrikapolitikk, og viser også generelt hvordan Kinas utenrikspolitikk er i en kontinuerlig dragkamp mellom dyptliggende, tradisjonelle verdier og interessebaserte avveininger. Studien bidrar også med konkret kunnskap om oljeselskapenes innflytelse. Studien kan bidra med det Yin (2003:10) betegner som analytisk generalisering, at studiens funn kan generaliseres til teori, men ikke til bredere populasjon av utenrikspolitiske handlinger. Studien kan bidra med å belyse hvilke årsaks-mekanismer som potensielt kan gjøre seg gjeldende i andre tilfeller i kinesisk utenrikspolitikk, spesielt Afrikapolitikken og oljepolitikken (Ibid.).

Denne oppgaven har gitt oss innsikt i en av de viktigste utviklingene i kinesiske utenrikspolitikk i vår tid, og kan også bidra med å peke på andre problemstillinger som det er verdt å studere. For eksempel vil det være interessant å se på i hvilken grad oljeselskapene utøver makt over Beijing i andre tilfeller. Finnes det andre tilfeller hvor de har hatt like stor gjennomslagskraft som i Sudan? I lys av Sudan-konflikten, hvor vi til stadighet så at Kina ytret at AU burde ha en større rolle, vil det være interessant å undersøke Kinas diplomatiske relasjoner til den tredje verden i en bredere kontekst, med mål om å få identifisere denne politikken, som vi har sett karakteriseres på svært ulike måter. Bygger Kina opp en Beijing Consensus eller driver de kun aktivt diplomati med disse statene? Et annet moment som er interessant å undersøke, da i et rendyrket konstruktivistisk analyseperspektiv, er de økende liberale strømningene i Kina.

5.3 Epilog

Våren 2013 har igjen Sudan-konflikten tiltatt i styrke, og det er lite som tyder på en snarlig løsning mellom de to partene. Khartoum hevder at Juba støtter rebeller i Sudan, og truer med å stenge oljeforsyningen mellom de to landene for alltid. Nå kan Beijing havne i en situasjon hvor de må velge side, enten ved å ta parti med Khartoum eller finansiere en oljerørledning fra Sør-Sudan til Kenya. Ved å støtte Khartoum vil Kina risikere at oljeselskapene mister sine investeringer i Sør-Sudan, som er langt større enn investeringene i Sudan. Om de skulle velge å favorisere Juba vil Beijing ødelegge forholdet til sin langvarige allierte i Khartoum og oljeselskapenes investeringer i Sudan, men sikre et partnerskap med Juba som over tid kan tjene mer på. Ikke minst vil de slippe de negative sidene som samarbeidet med Sudan har gitt dem tidligere. Kinas balansegang mellom de to partene har vist seg rimelig suksessfull, men nå kan Beijing havne i en situasjon hvor de må velge side.

6. Litteraturliste

- Al Jazeera* (2012) "Canada mulls China's massive oil takeover bid", hentet 20. april 2013 fra www.aljazeera.com/indepth/features/2012/07/201272814252754222.html
- Alessi, Christopher (2012) "Oil Diplomacy in the Sudans" *Council on Foreign Relations*, hentet 6. april 2013 fra www.cfr.org/sudan/oildiplomacy-sudans/p29214?cid=rss-analysisbriefbackgroundersexp-oil_diplomacy_in_the_sudans-100812
- Andrews-Speed, Philip & Roland Dannreuther (2011) *China, Oil and Global Politics*. London & New York: Routledge
- BBC News* (2008a) "China hostages "killed in Darfur"", hentet 24. mai 2013 fra news.bbc.co.uk/2/hi/7694106.stm
- BBC News* (2008b) "China "is fuelling war in Darfur"", hentet 13. april 2013 fra news.bbc.co.uk/2/hi/7503428.stm
- BBC News* (2012a) "Viewpoint: Africa must do more to profit from China", hentet 13. april 2013 fra www.bbc.co.uk/news/world-africa-18143515
- BBC News* (2012b) "Sudan says South Sudan controls largest oil field", hentet 13. april 2013 fra www.bbc.co.uk/news/world-africa-17672727
- BBC News* (2013) "US shale oil supply shock shift global power balance", hentet 29. Mai 2013 fra www.bbc.co.uk/news/business-22524597
- Beijing Review* (2012) "New Direction for China's Diplomacy" hentet 8. mars 2013 fra www.bjreview.com.cn/quotes/txt/2012-03/05/content_432127.htm
- Blazevic, Jason J. (2009) "Defensive Realism in the Indian Ocean: Oil, Sea Lanes and the Security Dilemma" *China Security* 5(3):59-71
- Bloomberg* (2011a) "China's EXIM Lend More to Sub-Sahara Africa Than World Bank, Fitch Says", hentet 24. mai 2013 fra www.bloomberg.com/news/2011-12-28/china-exim-loans-to-sub-sahara-africa-exceed-world-bank-funds-fitch-says.html
- Bloomberg* (2011b) "China's Investment in Africa to Increase to \$50 Billion by 2015, Bank Says", hentet 24. mai 2013 fra www.bloomberg.com/news/2011-02-22/china-s-investment-in-africa-to-increase-to-50-billion-by-2015-bank-says.html
- Bloomberg* (2012) "Sudan's Use of Chinese Arms Shows Beijing's Balancing Act", hentet 9. mai 2013 fra www.bloomberg.com/news/2012-04-30/sudan-s-use-of-chinese-arms-shows-beijing-s-balancing-act.html
- Brautigam, Deborah (2011a) *The Dragon's Gift: The Real Story of China in Africa*. Oxford: Oxford University Press
- Brautigam, Deborah (2011b) "Chinese Aid and Luanda Genar Hospital in Angola: Still Falling Down?" *China in Africa: The Real Story*, hentet 8. mai 2013 fra www.chinafricaarealstory.com/2011/04/chinese-aid-and-luanda-general-hospital.html
- Brautigam, Deborah (2012a) "Dispelling the myths of China's presence in Africa" *This Is*

- Africa*, hentet 25. april 2013 fra www.thisisafricaonline.com/Business/Dispelling-the-myths-of-China-s-presence-in-Africa?ct=true
- Brautigam, Deborah (2012b) "China's Foreign Aid: The Economist Still Doesn't Get It" *China in Africa: The Real Story*, hentet 8. mai 2013 fra www.chinaafricarealstory.com/2012/01/chinas-foreign-aid-economist-still.html
- Breslin, Shaun (2013) "China and the global order: signaling threat or partnership?" *International Affairs* 89(3):615-34
- Bueno de Mesquita, Bruce (2006) *Principles of International Politics: People's Power, Preferences & Perceptions Third Edition*. Washington: CQ Press
- Burchill, Scott (2009) "Liberalism", i Burchill, Scott, Andrew Linklater, Richard Devetak, Jack Donnelly, Terry Nardin, Matthew Paterson, Christian Reus-Smit & Jacki True, red. *Theories of International Relations Fourth Edition*. New York: Palgrave Macmillan, pp. 57-85
- Cabestan, Jean-Pierre (2010) "Introduction: China's new diplomacy: old wine in a new bottle?", i Breslin, Shaun, red. *Handbook on China's International Relations*. London & New York: Routledge, pp. 1-10
- Campbell, Ivan, Thomas Wheeler, Larry Attree, Dell Marie Butler & Bernardo Mariani (2012) *China and conflict-affected states: Between principle and pragmatism*. London: Saferworld
- Carlson, Allen (2004) "Helping to keep the peace (albeit reluctantly): China's recent stance on sovereignty and multilateral intervention" *Pacific Affairs* 77(1):19-26
- Chen, Shaofeng (2008) "Motivations behind China's Foreign Oil Quest: A Perspective from The Chinese Government and the Oil Companies" *Journal of Chinese Political Science* 13(1):79-104
- China Daily* (2008) "Muddled views on Sudan", hentet 24. mai 2013 fra www.chinadaily.com.cn/opinion/2008-02/28/content_6491860.htm
- China Export-Import Bank* (2008) "Guidelines for Environmental and Social Impact Assessments of the China Export and Import Bank's (China EXIM Bank) Loan Projects", hentet 28. mai 2013 fra www.internationalrivers.org/resources/guidelines-for-environmental-and-social-impact-assessments-of-the-china-export-and-import
- China Internet Information Center* (2005) "China's Peaceful Development Road", hentet 11. april 2013 fra www.china.org.cn/english/features/book/152684.htm
- CNN* (2012) "Sudan and South Sudan sign partial agreement", hentet 25. mai 2013 fra edition.cnn.com/2012/09/27/world/africa/sudan-south-sudan-deal
- CNN Money* (2012) "Sinopec Group – Fortune Global 500 Top Companies", hentet 25. mai 2013 fra money.cnn.com/magazines/fortune/global500/2012/snapshots/10694.html
- Daily Mail* (2010) "Could this be the end of the RAF? Military chief refuses to rule out merger with Navy as cuts loom", hentet 25. mai 2013 fra www.dailymail.co.uk/news/

article-1248171/Green-paper-reveals-defence-budget-cuts-new-alliance-France.html

- De Soysa, Indra & Paul Midford (2012) "Enter The Dragon! An Empirical Analysis of Chinese versus US Arms Transfers to Autocrats and Violators of Human Rights, 1989–2006" *International Studies Quarterly* 56(4):843-856
- Downs, Erica B. (2006) *The Brookings Foreign Policy Studies: Energy Security Series: China*. Washington: The Brookings Institution
- Downs, Erica B. (2007) "The Fact and Fiction of Sino-African Energy Relations" *China Security* 3(3):42-68
- Downs, Erica B. (2010a) "Who's Afraid of China's Oil Companies?" i Pascual, Carlos & Jonathan Elkind, red. *Energy Security: Economics, Politics, Strategies & Implications*. Washington: The Brookings Institution, pp. 73-102
- Downs, Erica B. (2010b) "Business Interest Groups in Chinese Politics: The Case of the Oil Companies", i Li, Cheng, red. *China's Changing Political Landscape: Prospects for Democracy*. Washington: The Brookings Institution, pp. 121-41
- Downs, Erica B. (2011) "China Development Bank's oil loans: Pursuing policy – and profit" *China Economic Quarterly* 14(4):43-47
- Doyle, Michael W. (2008) "Liberalism and foreign policy", i Smith, Steve, Amelia Hadfield & Tim Dunne, red. *Foreign Policy: Theories, Actors, Cases*. Oxford: Oxford University Press, pp. 49-70
- Dunne, Tim (2005) "Liberalism", i Baylis, John & Steve Smith, red. *The Globalization of World Politics Third Edition*. Oxford: Oxford University Press, pp. 185-204
- Dunne, Tim & Brian C. Schmidt (2005) "Realism", i Baylis, John & Steve Smith, red. *The Globalization of World Politics Third Edition*. Oxford: Oxford University Press, pp. 161-84
- European Coalition on Oil in Sudan (2008) *Whose Oil? Facts and Analysis*. Utrecht: European Coalition on Oil in Sudan
- Financial Times* (2012) "IEA adjust measure of China's oil demand", hentet 18. mai 2013 fra www.ft.com/cms/s/0/dbb38ffa-84fa-11e2-891d-00144feabdc0.html#axzz2V3CeETZZ
- Financial Times* (2013) "China becomes world's top oil importer", hentet 13. april 2013 fra www.ft.com/intl/cms/s/0/d33b5104-84a1-11e2-aaf1-00144feabdc0.html#axzz2QL51L8VO
- FNs Sikkerhetsråd* (2004) "5015th Meeting", hentet 15. april 2013 fra www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.5015
- FNs Sikkerhetsråd* (2005a) "5153th Meeting", hentet 15. april 2013 fra www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.5158
- FNs Sikkerhetsråd* (2005b) "5158th Meeting", hentet 15. april 2013 fra www.un.org/ga/search

- /view_doc.asp?symbol=S/PV.5158
- FNs Sikkerhetsråd* (2006a) "5434th Meeting", hentet 15. april 2013 fra www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.5434
- FNs Sikkerhetsråd* (2006b) "5520th Meeting", hentet 15. april 2013 fra www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.5520
- FNs Sikkerhetsråd* (2010) "6338th Meeting", hentet 15. april 2013 fra www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6338
- FNs Sikkerhetsråd* (2012) "6764th Meeting", hentet 15. april 2013 fra www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.6764
- French, Paul & Sam Chambers (2010) *Oil on Water: Tankers, Pirates and the Rise of China*. London & New York: Zed Books
- Garver, John W. (2005) "China's U.S. Policies", i Deng, Yong & Fei-Ling Wang, red. *China Rising: Power and Motivation in Chinese Foreign Policy*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers Inc, pp. 103-20
- George, Alexander L. & Andrew Bennett (2005) *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. London: MIT Press
- Gerring, John (2004) "What Is a Case Study and What Is It Good for?" *American Political Science Review* 98(2):341-54
- Gilpin, Robert (1981) *War and Change in World Politics*. Cambridge: Cambridge University Press
- Gilpin, Robert (1996) "No One Loves A Political Realist" *Security Studies* 5(3):3-26
- Halper, Stefan (2010) *The Beijing Consensus: How China's authoritarian model will dominate the twenty-first century*. New York: Basic Books
- Hebron, Lui (2011) "The Evolution of China's Grand Strategy with the Developing World", i Currier, Carrie Liu & Manochehr Dorraj, red. *China's Energy Relations with the Developing World*. London & New York: Continuum, pp. 17-37
- Hong, Zhao (2011) "China's Energy Relations with Africa", i Currier, Carrie Liu & Manochehr Dorraj, red. *China's Energy Relations with the Developing World*. London & New York: Continuum, pp. 101-124
- International Crisis Group (2012) *China's New Courtship in South Sudan: Africa Report number 186 – 4 april 2012*
- Jian, Junbo (2012) "China in the International Conflict-management: Darfur as a Case" *Global Review* 9(4):7-11
- Jackson, Robert & Georg Sørensen (2010) *Introduction to International Relations: Theories & Approaches 4th Edition*. Oxford: Oxford University Press
- Kant, Immanuel (1970) "Perpetual Peace: A Philosophical Scetch", i Reiss, Hans, red. *Kant's*

- Political Writings*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 93-130 [1795]
- Kennedy, Andrew B. (2010) "China's New Energy-Security Debate" *Survival* 52(3):137-58
- Keohane, Robert O. (1982) "The Demand for International Regimes" *International Organization* 36(2):325-55
- Keohane, Robert O. & Joseph S. Nye (2001) *Power and Interdependence Third Edition*. New York: Longman
- Kinas Utenriksdepartement (2006) "China's Africa Strategy", hentet 11. april 2013 fra www.fmprc.gov.cn/eng/zxxx/t230615.htm
- Kinas Utenriksdepartement (2012) "China's Relations with The World at a New Starting Point", hentet 13. april 2013 fra www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t925181.htm
- Klare, Michael (2008) *Rising Powers, Shrinking Planet: How Scarce Energy is Creating a New World Order*. Oxford: Oneworld
- Kleine-Ahlbrandt, Stephanie & Andrew Small (2008) "China's New Dictatorship Policy: Is Beijing Parting with Pariahs?" *Foreign Affairs* 87(1):38-56
- Knutsen, Torbjørn L. (2012) "Realism – a distinctively European academic tradition", i Toje, Asle & Barbara Kunz, red. *Neoclassical Realism in European Politics: Bringing power back in*. Manchester & New York: Manchester University Press, pp. 17-29
- Kunz, Barbara & Ilai Z. Saltzman (2012) "External and internal determinants of state behaviour", i Toje, Asle & Barbara Kunz, red. *Neoclassical Realism in European Politics: Bringing power back in*. Manchester & New York: Manchester University Press, pp. 96-116
- Kuo, Steven C., Laura Barber, Xiao Yuhua & Thomas Wheeler (2011) "Saferworld Briefings: China and South Sudan" *Saferworld*, hentet 8. mai 2012 fra www.saferworld.org.uk/downloads/pubdocs/China-South%20Sudan%20briefing%20English.pdf
- La Repubblica* (2009) "Securing the Oil Supply Chain", hentet 24. mai 2013 fra temi.repubblica.it/limes-heartland/securing-the-oil-supply-chain/887
- Large, Daniel (2009) "China's Sudan Engagement: Changing Northern and Southern Political Trajectories in Peace and War" *The China Quarterly* 199(4):610-626
- Lee, John (2012) "China's Geostrategic Search for Oil" *The Washington Quarterly* 35(3):75-92
- Levy, Jack S. (2003) "Balances and Balancing", i Vasquez, John A. & Colin Elman, red. *Realism and the Balancing of Power: A New Debate*. New Jersey: Prentice Hall, pp. 128-53
- Ljiphart, Arend (1971) "Comparative Politics and the Comparative Method" *American Political Science Review* 65(3):682-93
- Luft, Gal & Anne Korin (2009) "Realism and Idealism in the Energy Security Debate", i Luft,

- Gal & Anne Korin, red. *Energy Security Challenges for the 21st Century: A Reference Handbook*. Santa Barbara: Praeger Security International, pp. 335-50
- Machiavelli, Niccolo (2004) *Discorsi Bok 1: En drøftelse av Titus Livius' ti første bøker*. Oslo: J. W. Cappelens Forlag [1532]
- Marketos, Thrassy N. (2009) *China's Energy Geopolitics: The Shanghai Cooperation Organization and Central Asia*. London & New York: Routledge
- Mearsheimer, John (1990) "Back to the Future: Instability in Europe After the Cold War" *International Security* 15(1):5-56
- Mearsheimer, John (2001) *The Tragedy of Great Power Politics*. New York: W. W. Norton
- Mearsheimer, John (2005) "The False Promise of International Institutions", i Morgenthau, Hans J. *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace Seventh Edition*. New York: McGraw-Hill, pp. 569-85
- Mearsheimer, John (2007) "Structural Realism", i Dunne, Tim, Milja Kurki & Steven Smith, red. *International Relations Theories: Discipline and Diversity*. Oxford: Oxford University Press, pp. 71-88
- Moore, Gregory J. (2010) "Less beautiful, still somewhat imperialist: Beijing eyes Sino-US relations", i Breslin, Shaun, red. *Handbook on China's International Relations*. London & New York: Routledge, pp. 129-37
- Moravcsik, Andrew (1997) "Taking Preferences Seriously: A Liberal Theory of International Politics" *International Organization* 51(4):513-53
- Moravcsik, Andrew (2008) "The New Liberalism", i Reus-Smit, Christian & Duncan Snidal, red. *The Oxford Handbook of International Relations*. Oxford: Oxford University Press, pp. 234-54
- Morgenthau, Hans J. (2005) *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace Seventh Edition*. Boston: McGraw-Hill Higher Education [1948]
- Moses, Jonathan & Torbjørn Knutsen (2007) *Ways of Knowing*. New York: Palgrave Macmillan
- Nathan, Andrew J. & Andrew Scobell (2012) *China's Search for Security*. New York: Columbia University Press
- Nye, Joseph S. (2007) *Understanding International Conflict: An introduction to Theory and History*. New York: Pearson Longman
- Panke, Diana & Thomas Risse (2007) "Liberalism", i Dunne, Tim, Milja Kurki & Steven Smith, red. *International Relations Theories: Discipline and Diversity*. Oxford: Oxford University Press, pp. 89-108
- Pape, Robert A. (2005) "Soft Balancing against the United States" *International Security* 30(1):7-45

- Patey, Luke A. (2007) "State Rules: Oil companies and armed conflict in Sudan" *Third World Quarterly* 28(5):997-1016
- Petrodar Operating Company* (u.å.) "Shareholders", hentet 30. mai 2013 fra www.petrodar.com/content.php?GL=1&PL=5
- Reichwein, Alexander (2012) "The tradition of neoclassical realism", i Toje, Asle & Barbara Kunz, red. *Neoclassical Realism in European Politics: Bringing power back in*. Manchester & New York: Manchester University Press, pp. 30-60
- Reuters* (2012a) "S. Sudan oil shutdown to increase food aid dependence - UN", hentet 6. april 2013 fra www.reuters.com/article/2012/02/03/sudan-south-food-idUSL5E8D31UY20120203
- Reuters* (2012b) "China, Russia resist West's sanctions push for Sudan, South Sudan", hentet 6. april 2013 fra www.reuters.com/article/2012/05/01/us-sudan-un-idUSBRE84008L20120501
- Reuters* (2013a) "Bashir threatens to close oil pipeline in row with South Sudan", hentet 30. mai 2013 fra www.reuters.com/article/2013/05/27/us-sudan-south-oil-idUSBRE94Q0IL20130527
- Reuters* (2013b) "China's narrow on oil in South Sudan won't work: U.S. Envoy", hentet 9. mai 2013 fra www.reuters.com/article/2013/01/31/us-usa-sudan-china-idUSBRE90U0BB20130131
- Reuters* (2013c) "CNOOC closes \$15.1 billion acquisition of Canada's Nexen", hentet 20. april 2013 fra www.reuters.com/article/2013/02/25/us-nexen-cnooc-idUSBRE91O1A420130225
- Richardson, Michael (2010) "Thirst for energy driving China's foreign policy" *The Japan Times*, hentet 11. mars 2013 fra www.japantimes.co.jp/opinion/2012/06/07/commentary/thirst-for-energy-driving-chinas-foreign-policy/#.UT3ZjBypD3R
- Rose, Gideon (1998) "Neoclassical Realism and Theories of Foreign Policy" *World Politics* 51(1):144-72
- Schweller, Randall L. (2004) "Unanswered Threats: A Neoclassical Realist Theory of Underbalancing" *International Security* 29(2):159-201
- Scott, David (2012) "Soft diplomatic language and soft imagery", i Lai, Hongyi & Yiyi Lu, red. *China's Soft Power and International Relations*. London: Routledge, pp. 39-63
- Seawright, Jason & John Gerring (2008) "Case Selection Techniques in Case Study Research: A Menu of Qualitative and Quantitative Options" *Political Research Quarterly* 61(2):294-308
- Shelton, Garth (2007) "China and Africa: advancing south-south cooperation", i Le Pere, Garth, red. *China in Africa: Mercantilist predator, or partner in development?* Johannesburg: The South African Institute of International Affairs, pp. 99-122
- Shinn, David (2012) "China's investments in Africa", *China-US Focus*, hentet 30. mai 2013

fra www.chinausfocus.com/finance-economy/chinas-investments-in-africa/

Simpfendorfer, Ben (2011) *The New Silk Road: How a Rising Arab World is turning away from the West and Rediscovering China. Revised and Updated*. London: Palgrave Macmillan

Sofer, Ken (2012) "China's evolving foreign policy" *Center for American Progress*, hentet 7. mars 2013 fra www.americanprogress.org/issues/security/report/2012/03/08/11224/china-and-the-collapse-of-its-noninterventionist-foreign-policy/

Steinvig, Morten (2009) *China tries to solve a dilemma in Sudan: Socialization processes in China's foreign policy?* København: Royal Danish Defense College

Sudan Tribune (2007a) "China tries to prevent weapons in Darfur", hentet 9. mai 2013 fra www.sudantribune.com/China-tries-to-prevent-weapons-in,22716

Sudan Tribune (2007b) "China complicit in Sudan dam rights abuse: activist", hentet 8. mai 2013 fra www.sudantribune.com/spip.php?article21923

Sudan Tribune (2007c) "Leaders of Sudans Merowe Dam community escape assassination", hentet 23. mai 2013 fra www.sudantribune.com/spip.php?article20289

Sudan Tribune (2013) "China approves major loans for S. Sudan to improve infrastructure", hentet 25. april 2013 fra www.sudantribune.com/spip.php?article46333

Sutter, Robert G. (2008) *Chinese Foreign Relations: Power and Policy since the Cold War*. Plymouth: Rowman & Littlefield Publishers Inc.

Sutter, Robert G. (2012) "China's Growing International Role", i Tzifakis, Nikolaos, red. *International Politics in Times of Change. The Konstantinos Karamanlis Institute for Democracy Series on European and International Affairs*. Aten: Konstantinos Karamanlis Institute for Democracy, pp. 117-34

The Atlantic (2012) "Dependence on Middle Eastern Oil: Now It's China's Problem, Too", hentet 11. mars 2013 fra www.theatlantic.com/international/archive/2012/07/dependence-on-middle-eastern-oil-now-its-chinas-problem-too/259947/

The New York Times (2010) "What Chinese Censors Don't Want You To Know", hentet 24. mai 2013 fra www.nytimes.com/2010/03/22/world/asia/22banned.html?_r=3&scp=30&sq=china+internet&st=nyt&

The Wall Street Journal (2011) "In Africa, U.S. Watches China's Rise", hentet 23. mai 2013 fra online.wsj.com/article/SB10001424053111903392904576510271838147248.html

The Wall Street Journal (2013) "China to Overtake U.S. as World Largest Oil Importer, OPEC says" hentet 13. april 2013 fra online.wsj.com/article/SB10001424127887323646604578400410832143602.html

The Washington Post (2012) "China in a tug of war between two Sudans", hentet 6. mars 2013 fra articles.washingtonpost.com/2012-03-23/world/35447501_1_south-sudan-pagan-amum-zach-vertin

- Toje, Asle & Barbara Kunz (2012) "Introduction", i Toje, Asle & Barbara Kunz, red. *Neoclassical Realism in European Politics: Bringing power back in*. Manchester & New York: Manchester University Press, pp. 1-16
- U.S. Energy Information Administration (2012a) "China", hentet 13. april 2013 fra www.eia.gov/countries/analysisbriefs/China/china.pdf
- U.S. Energy Information Administration (2012b) "Sudan & South Sudan", hentet 15. april 2013 fra www.eia.gov/EMEUCABS/Sudan/pdf.pdf
- van Dijk, Meine Peter (2009) "The political impact of the Chinese in Sudan", i van Dijk, Meine Peter, red. *The New Presence of China in Africa*. Amsterdam: Amsterdam University Press, pp. 141-56
- Viotti, Paul R. & Mark V. Kauppi (2010) *International Relations Theory Fourth Edition*. New York: Longman
- Walt, Stephan (1987) *The Origins of Alliances*. Ithaca: Cornell University Press
- Walt, Stephan (2002) "The Enduring Relevance of the Realist Tradition", i Katznelson, Ira & Helen V. Milner, red. *Political Science: The State of the Discipline*. New York: W. W. Norton, pp. 197-230
- Waltz, Kenneth N. (1959) *Man, the State and War*. New York: Columbia University Press
- Waltz, Kenneth N. (1979) *Theory of International Politics*. Reading: Addison-Wesley
- Waltz, Kenneth N. (1986) "Political Structures" i Keohane, Robert O., red. *Neorealism and It's Critics*. New York: Columbia University Press
- Waltz, Kenneth N. (2003) "Evaluating Theories", i Vasquez, John A. & Colin Elman, red. *Realism and the Balancing of Power: A New Debate*. New Jersey: Prentice Hall, pp. 49-57
- Wang, Fei-Ling (2005) "Beijing's Incentive Structure: The Pursuit of Preservation, Prosperity and Power", i Deng, Yong & Fei-Ling Wang, red. *China Rising: Power and Motivation in Chinese Foreign Policy*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers Inc, pp. 19-50
- Wang, Yuang-Kang (2006) *China's Grand Strategy and U.S. Primacy: Is China Balancing American Power?* Washington: Brookings Institution
- Wang, Yuang-Kang (2011) *Harmony and War: Confucian Culture and Chinese Power Politics*. New York: Columbia University Press
- Wohlforth, William C. (1993) *The Elusive Balance of Power and Perception During the Cold War*. Ithaca: Cornell University Press
- Wohlforth, William C. (2008) "Realism and Foreign Policy" i Smith, Steve, Amelia Hadfield & Tim Dunne, red. *Foreign Policy: Theories, Actors, Cases*. Oxford: Oxford University Press, pp. 31-48

- Xiang, Lanxin (2012) "China and the "Pivot"" *Survival* 54(5):113-28
- Xue, Lei (2012) "Chinas role in Sudan and South Sudan peacekeeping operations" *Global Review* 9(4):12-14
- Yates, Douglas A (2007) "Chinese oil interest in Africa", i Le Pere, Garth, red. *China in Africa: Mercantilist predator, or partner in development?* Johannesburg: The South African Institute of International Affairs, pp. 220-38
- Yin, Robert K. (2003) *Case Study Research: Design and Methods Third Edition*. Thousand Oaks: SAGE
- Zakaria, Fareed (1998) *From Wealth to Power: The Unusual Origins of America's World Role*. Princeton: Princeton University Press
- Zakaria, Fareed (2008) *The Post-American World*. New York: W. W. Norton & Company
- Zhang, Baohuo (2010) "Chinese Foreign Policy in Transition: Trends and Implications" *Journal of Current Chinese Affairs* 39(2):39-68
- Zhang, Chi (2011) "China's energy diplomacy in Africa: the convergence of national and corporate interest", i Dent, Christopher M., red. *China and Africa Development Relations*. London & New York: Routledge, pp.143-62
- Zhang, Chun (2012) "China's Relations with two Sudans: From "one country, two systems" to "two countries, one system"" *Global Review* 9(4):3-6
- Zheng, Yongnian & Chi Zhang (2012) "Soft power and Chinese soft power", i Lai, Hongyi & Yiyi Lu, red. *China's Soft Power and International Relations*. London: Routledge, pp. 21-38
- Zhengyu, Wu & Ian Taylor (2012) "From refusal to engagement: Chinese contributions to peacekeeping in Africa", i Kopinski, Dominik, Andrzej Polus & Ian Taylor, red. *China's Rise in Africa: Perspectives on a Developing Connection*. London & New York: Routledge, pp. 9-26
- Zhu, Zhiqun (2009) "China's Middle East Policy and Its Implications for US-China Relations", i Guo, Sujian & Shiping Hua, red. *New Dimension of Chinese Foreign Policy*. New York: Lexington Books, pp. 150-64
- Ziegler, Charles E. (2006) "The Energy Factor in China's Foreign Policy" *Journal of Chinese Political Science* 11(1):1-23